

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Flevomonitor 2008: kwetsbare groepen en huiselijk geweld

Benschop, A.; Wouters, M.; Korf, D.J.

Publication date

2009

Document Version

Final published version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Benschop, A., Wouters, M., & Korf, D. J. (2009). *Flevomonitor 2008: kwetsbare groepen en huiselijk geweld*. (Bonger reeks; No. 13). Rozenberg Publishers.
<http://www.bonger.nl/PDF/Bonger/kleinFlevomonitor%202008.pdf>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

FLEVOMONITOR 2008

FLEVOMONITOR 2008
Kwetsbare Groepen en Huiselijk Geweld

Annemieke Benschop, Marije Wouters & Dirk J. Korf

Dit onderzoek is uitgevoerd door het Bonger Instituut voor Criminologie van de Universiteit van Amsterdam, in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de Gemeente Almere, namens alle gemeenten in de provincie Flevoland.

Universiteit van Amsterdam
Bonger Instituut voor Criminologie
Postbus 1030
1000 BA Amsterdam
www.bonger.nl
Tel : 020 525 3918
E-mail : bonger-fdr@uva.nl

Gemeente Almere
Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling
Postbus 200
1300 AE Almere
www.almere.nl
Tel : 036 527 7000
E-mail : dmosecretariaat@almere.nl

Uitgave: Rozenberg Publishers (www.rozenbergps.com)

Benschop A, Wouters M, Korf DJ (2009) *Flevomonitor 2008. Kwetsbare Groepen en Huiselijk Geweld*. Amsterdam: Rozenberg Publishers.

ISBN 978 90 361 0141 7

Trefwoorden: Flevoland, verslaving, dak- en thuisloosheid, huiselijk geweld.

© 2009, de auteurs.

INHOUD

1	SAMENVATTING	9
	Kerncijfers 2008	9
	<i>Geslacht, leeftijd, etniciteit</i>	10
	<i>Gemeente</i>	11
	Trends en patronen.....	12
	Opbouw van dit rapport	13
2	DOEL EN AANPAK	15
	Doelstelling.....	15
	Aangeleverde gegevens	16
	Databewerking en analyse	17
	Begrippen en definities	18
	<i>Etniciteit</i>	19
	<i>Gemeente</i>	20
	<i>Opleiding, inkomen, woonsituatie en samenstelling huishouden</i>	20
	Hoe de tabellen te lezen	22
3	DE CIJFERS VAN 2008.....	25
	<i>Overlap tussen instanties</i>	26
	<i>Geregistreerde problematiek</i>	27
	Verslaving.....	28
	Dak- en thuisloosheid	33
	<i>Vier groepen dak- en thuislozen</i>	37
	Huiselijk geweld	43
	Overlap tussen de thema's	47
	Situatie per gemeente.....	49
4	TRENDS	51
	Verslaafden	54
	Dak- en thuislozen	56
	Slachtoffers huiselijk geweld.....	58
	Overlap tussen instanties	60
	Conclusie	60
5	PLEGERS VAN HUISELIJK GEWELD	63
	Trends	68

6	NADERE VERKENNING HUISELIJK GEWELD	71
	Aanvullende data analyses	72
	<i>Overlap tussen ouderschap en slachtofferschap</i>	73
	<i>Slachtoffer-dader configuratie</i>	75
	<i>Herhaald slachtofferschap</i>	78
	<i>Herhaald ouderschap</i>	80
	<i>Aangifte en vormen van huiselijk geweld</i>	82
	<i>Aangifte en Steunpunt Huiselijk Geweld of andere hulpverleningsinstellingen</i>	83
	<i>Profiel van mannelijke slachtoffers</i>	85
	<i>Vormen van huiselijk geweld met mannelijke slachtoffers</i>	87
	<i>Jeugdige en volwassen mannelijke slachtoffers</i>	88
	Dossierstudie	90
	<i>Basisselectie</i>	90
	<i>Accuratesse registratie</i>	92
	<i>Aangifte doen</i>	93
	<i>Aard van het huiselijk geweld</i>	93
	<i>Dader of slachtoffer?</i>	95
	<i>Duur van het geweld</i>	95
	<i>Relatie tussen ouders en slachtoffers</i>	97
	<i>Mannelijke slachtoffers</i>	98
	Samenvatting	100
	<i>Data analyses</i>	100
	<i>Dossierstudie</i>	101
	Conclusie	102
7	OVERZICHT PER INSTELLING	103
	BlijfGroep	104
	MEE IJsseloever	106
	IrisZorg	108
	Kwintes	110
	Leger des Heils	112
	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland	114
	Meerkanten	116
	Openbaar Ministerie	118
	Politie	120
	Reclassering	122
	Rehoboth	124
	De Meregwaard	126
	Tactus	128
	Tikvah	130
	Vangnet & Advies	132
	De Waag	134
	Zorggroep Almere	136

Zorggroep Oude en Nieuwe Land	138
Woningcorporaties.....	140
<i>De Alliantie</i>	140
<i>Centrada</i>	140
<i>Goede Stede</i>	140
<i>Ymere</i>	141

1 SAMENVATTING

De Flevomonitor focust op de thema's verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie Flevoland. Sinds 2005 wordt jaarlijks cijfermateriaal verzameld en geanalyseerd van instanties die zich bezighouden met deze thematiek. In deze vierde jaargang is extra aandacht besteed aan huiselijk geweld.

Kerncijfers 2008

Dit rapport is gebaseerd op gegevens van 18 instanties, waaronder verslavingszorg, maatschappelijke opvang, geestelijke gezondheidszorg, maatschappelijk werk en politie/justitie. Deze instanties hanteren natuurlijk niet allemaal hetzelfde registratiesysteem en ook het soort gegevens dat wordt vastgelegd loopt uiteen. Om binnen de geleverde databestanden verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld te kunnen identificeren moeten deze personen om te beginnen contact hebben gehad met een deelnemende instantie. Vervolgens moet de problematiek bij die instantie zijn opgemerkt, zijn vastgelegd in het registratiesysteem en daar ook weer uit geselecteerd zijn.

De cijfers in de Flevomonitor gaan dan ook uitsluitend over **geregistreerde** verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. De registratiegegevens zijn geanonimiseerd, maar wel zodanig versleuteld dat koppeling op individueel niveau mogelijk is. Daardoor is het mogelijk te corrigeren voor dubbeltellingen: personen die meermaals bij eenzelfde instantie en/of bij meerdere instanties voorkomen.

In totaal bevatten de registraties van de deelnemende instanties gegevens van **4 968 unieke personen** die binnen de thema's van de Flevomonitor vallen. Per thema gaat het om:

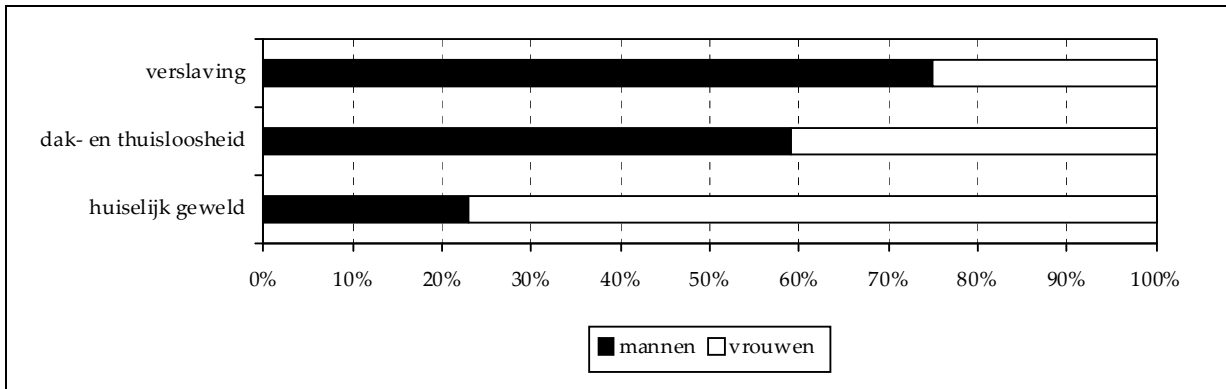
- **1 656 unieke geregistreerde verslaafden**
- **1 795 unieke geregistreerde dak- en thuislozen**
- **2 007 unieke geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld**

De meeste personen vallen binnen één thema, maar in 456 gevallen scoort iemand op twee of drie thema's. De overlap tussen de thema's bedraagt daarmee 9% op jaarbasis.

Geslacht, leeftijd, etniciteit

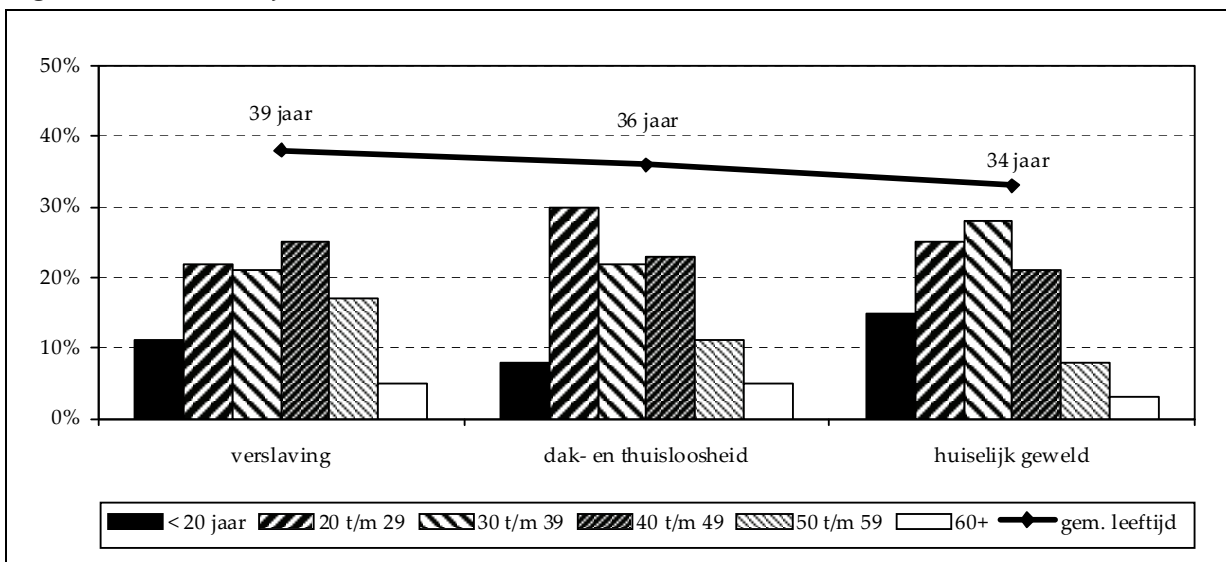
De verslaafden zijn in meerderheid **mannen** (75%), net als de dak- en thuislozen (59%). De slachtoffers van huiselijk geweld zijn daarentegen voornamelijk, maar zeker niet uitsluitend, vrouwen (77%).

Figuur 1.1 Geslacht

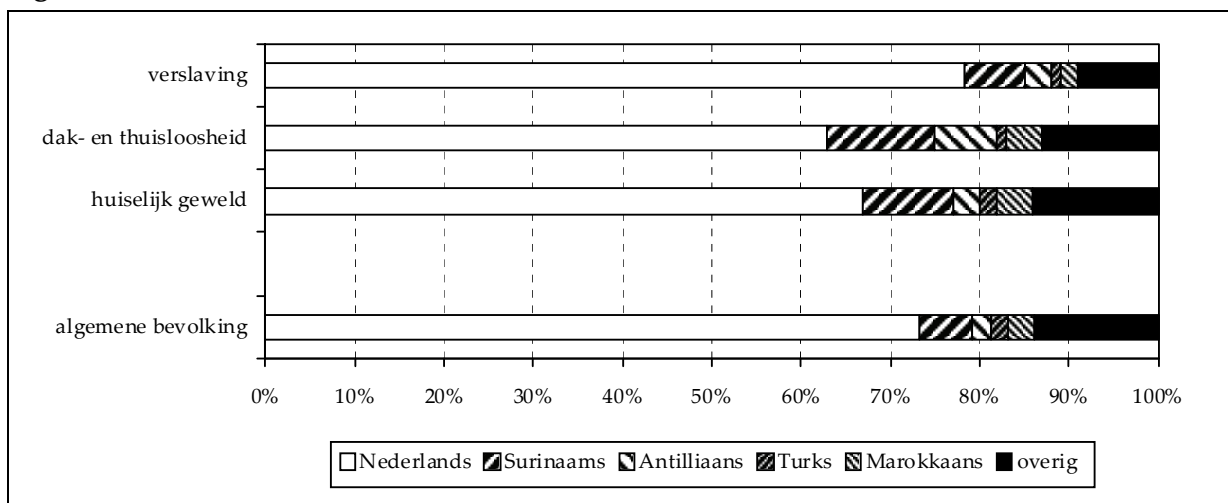
De gemiddelde **leeftijd** is het hoogst bij verslaafden (38 jaar), gevolgd door dak- en thuislozen (36 jaar) en slachtoffers van huiselijk geweld (33 jaar). Verhoudingsgewijs zijn verslaafden vaker vijftigers, dak- en thuislozen vaker twintigers en slachtoffers van huiselijk geweld vaker kinderen en jongeren beneden de 20 jaar.

Figuur 1.2 Leeftijd

De verschillende instanties bepalen en registreren **etniciteit** op uiteenlopende manieren: op basis van het geboorteland van de persoon zelf, diens vader en/of moeder, of nationaliteit. Zo goed als mogelijk onderscheiden we autochtone Nederlanders, Surinamers, Antillianen, Turken, Marokkanen en overige allochtonen. Net als in de algemene bevolking van Flevoland, vormen autochtone Nederlanders binnen alle drie de thema's de grootste groep. Bij de verslaafden is hun aandeel het grootst (79%); bij de dak- en thuislozen het kleinst (63%). Bij slachtoffers van huiselijk geweld zijn Surinamers relatief oververtegenwoordigd. Onder dak- en thuislozen komen relatief veel Surinamers en Antillianen voor.

Figuur 1.3 Etniciteit

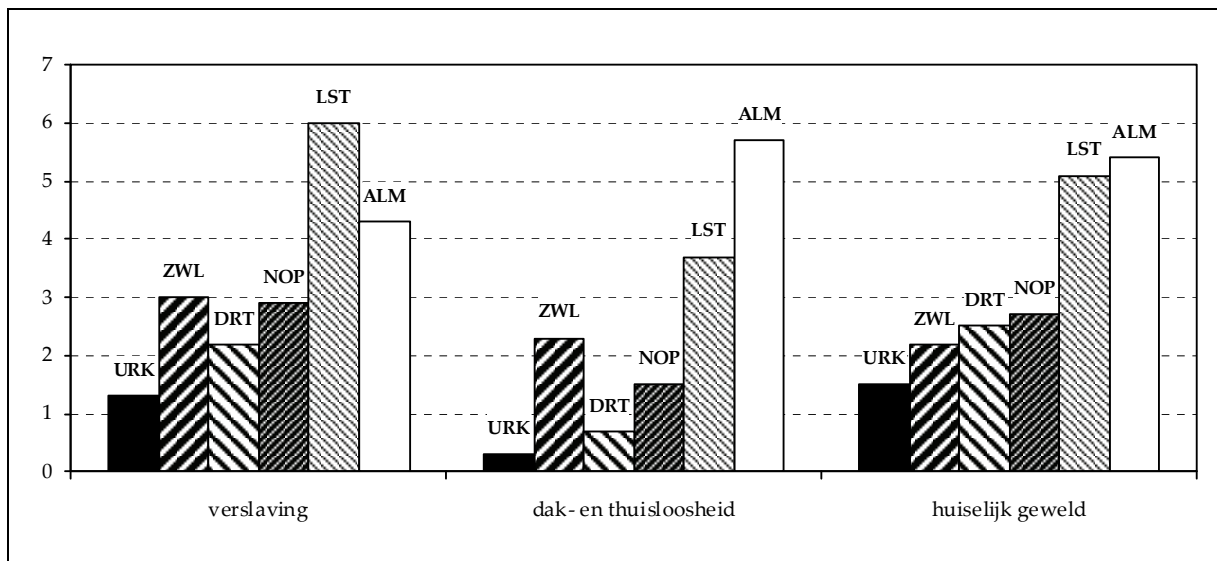

Gemeente

In absolute aantallen kent Almere verreweg de meeste geregistreerde verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Dit is ook de grootste stad van de provincie; bijna de helft van de Flevolandse bevolking woont hier. Afgezet tegen het aantal inwoners heeft Almere ook relatief de grootste groepen dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Het aantal verslaafden is in Lelystad relatief het grootst.

Algemeen gesproken neemt met een groter inwonertal ook de omvang van kwetsbare groepen absoluut en relatief ten opzichte van de bevolking toe. De groei lijkt echter boven een bepaald punt af te zwakken. Zeewolde vormt echter een uitzondering, met verhoudingsgewijs veel dak- en thuislozen en verslaafden. In deze gemeente bevindt zich een zwerfjongerenopvang van het Leger des Heils en registreerde Vangnet & Advies relatief veel dreigend daklozen.

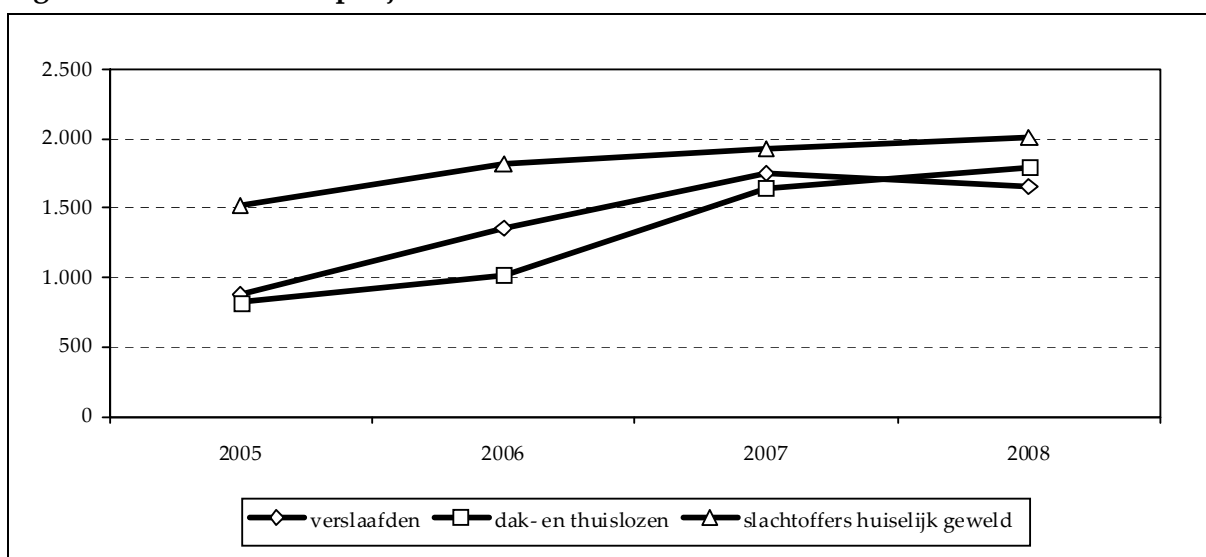
Figuur 1.4 Gemeente: aantallen per 1 000 inwoners

Trends en patronen

De Flevomonitor is in 2005 van start gegaan en heeft sindsdien positieve ontwikkelingen in kwantiteit en kwaliteit van aangeleverde registratiegegevens laten zien. Mede daarom nam de gerapporteerde omvang van kwetsbare groepen in voorgaande jaren fors toe en ook in 2008 werden wederom (iets) grotere aantallen dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld aangetroffen. De deelnemende instanties en geleverde bestanden waren echter niet elk jaargang gelijk, waardoor trends niet zomaar te onderscheiden zijn.

Figuur 1.5 Aantallen per jaar

Een selectie van zeven vergelijkbare registraties laat tussen 2007 en 2008 een lichte stijging van het aantal verslaafden en dak- en thuislozen zien. Het profiel van de verslaafden is nauwelijks veranderd; bij de dak- en thuislozen nam het aandeel zwerfjongeren en dreigend daklozen af en steeg de gemiddelde leeftijd. Een flink deel van zowel verslaafden als dak- en thuislozen had in beide jaren contact met de(zelfde) deelnemende instantie(s).

In twee vergelijkbare registraties van alle vier de jaargangen 2005-2008 (BlijfGroep en Politie) nam het aantal geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld met 25% toe tussen 2005 en 2006 en met 10% tussen 2007 en 2008. De gemiddelde leeftijd van slachtoffers van huiselijk geweld is de afgelopen vier jaar gedaald.

Bij geen van de drie hoofdthema's zijn er opmerkelijke trends in man-vrouw verdeling of etnische samenstelling.

Plegers huiselijk geweld

Binnen het thema huiselijk geweld focust de Flevomonitor op de slachtoffers, maar de registraties van de deelnemende instanties bevatten tevens gegevens van in totaal 1 025 unieke (verdachte) plegers van huiselijk geweld. Dit zijn vooral – maar niet uitsluitend – mannen met een gemiddelde leeftijd van 36 jaar. De kleine meerderheid (58%) is autochtoon Nederlands, maar allochtonen zijn in verhouding tot de algemene bevolking oververtegenwoordigd. Hoe groter de gemeente, hoe groter het absolute en relatieve aantal geregistreerde plegers. Hoewel het absolute aantal beperkt is, telt Zeewolde, gezien het inwonertal, een verhoudingsgewijs grote groep plegers.

De overlap met de drie hoofdthema's van deze monitor bedraagt 22%. Bij 12% van de plegers is verslaving geregistreerd, bij 6% dak- en thuisloosheid en 9% van de plegers is tevens slachtoffer van huiselijk geweld.

Tussen 2005 en 2008 is het aantal bij BlijfGroep en Politie geregistreerde plegers van huiselijk geweld met 36% toegenomen. Het profiel van de plegers is wat betreft leeftijd en etniciteit hetzelfde gebleven, maar het laatste jaar zien we wel een stijging van het aantal geregistreerde vrouwelijke plegers.

Opbouw van dit rapport

In hoofdstuk 2 beschrijven we het doel en de aanpak van deze monitor en definiëren we enkele begrippen. In hoofdstuk 3 presenteren we de resultaten van 2008. We geven een overzicht van het totale bestand, bespreken de drie thema's die centraal staan in de monitor, gaan in op de overlap tussen verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld, en schetsen de situatie per gemeente. In hoofdstuk 4 gaan we in op mogelijke trends in de omvang en samenstelling van de groepen. In hoofdstuk 5 zijn de gegevens terug te vinden van (verdachte) plegers van huiselijk geweld.

Hoofdstuk 6 bevat de resultaten van een verdiepende studie rondom het thema huiselijk geweld. Tot slot staan in hoofdstuk 7 de meer gedetailleerde gegevens per instelling.

2 DOEL EN AANPAK

In de provincie Flevoland bestaat een gevarieerd aanbod aan preventie, opvang en begeleiding van kwetsbare groepen als dak- en thuislozen, verslaafden en slachtoffers van huiselijk geweld. Bij de provincie, regio, gemeente en instellingen bleek een sterke behoefte te zijn aan betrouwbare en overzichtelijke informatie over maatschappelijke opvang, ambulante verslavingszorg en huiselijk geweld. Door de grote verscheidenheid aan vindplaatsen en voorzieningen ontbrak een compleet beeld van groepsprofielen en in-, uit- en doorstroom. Vanuit deze achtergrond is vanaf 2005, onder verantwoordelijkheid van centrumgemeente Almere, een monitor ontwikkeld waarin periodiek en systematisch gegevens worden verzameld en gekoppeld. De aanlevering en analyse van gegevens wordt elk jaar verbeterd en het groeiende databestand biedt steeds meer mogelijkheden om ontwikkelingen en trends te kunnen onderscheiden.

Doelstelling

Het leveren van beleidsondersteunende informatie over de stand van zaken en recente ontwikkelingen rond verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld aan instellingen, gemeenten en provincie, vormt het bestaansrecht van deze monitor. Aangezien de monitor pas in 2005 is gestart, is deze nog steeds in ontwikkeling. Trends kunnen pas na meerdere jaren gedegen worden onderzocht. Doelstellingen zijn dan ook:

- Vanaf het registratiejaar 2005 wordt jaarlijks een monitorrapport opgeleverd waarin relevante beleidsinformatie op het niveau van groepen en voorzieningen in beeld wordt gebracht.
- De beleidsinformatie is ondersteunend aan het proces van beleidsevaluatie en beleidsontwikkeling voor gemeenten, betrokken instellingen en provincie.
- Wanneer de geselecteerde cliëntregistratiegegevens (indicatoren) van de leverende instellingen op geanonimiseerd gegevensniveau kunnen worden gekoppeld, zal het gaandeweg mogelijk worden om de in-, door- en uitstroom van groepen tussen voorzieningen zo betrouwbaar mogelijk in beeld te brengen.

Aangeleverde gegevens

Voor deze monitor zijn geanonimiseerde gegevens aangeleverd door verschillende instanties die contact hebben met verslaafden, dak- en thuislozen en/of slachtoffers (en plegers) van huiselijk geweld. De voorletter, eerste drie letters van de achternaam, geboortedatum en geslacht zijn versleuteld tot een unieke, niet op de persoon herleidbare code. Zodoende kunnen bestanden op individueel niveau gekoppeld worden en kan de overlap tussen verschillende instanties en de overlap tussen verschillende doelgroepen in kaart worden gebracht. De versleuteling van gegevens gebeurde door de instantie zelf of door de afdeling Onderzoek & Statistiek van de gemeente Almere.

Het is voor de deelnemende instanties niet altijd even eenvoudig om alle gevraagde gegevens (tijdig) aan te leveren. Registratiesystemen zijn soms dusdanig ingericht dat de gegevens er niet zomaar 'met een druk op de knop' uitrollen. Bepaalde systemen kunnen alleen geaggregeerde output produceren en geen databestand op individueel niveau. In enkele andere gevallen komt er gedeeltelijk handwerk aan te pas, omdat bijvoorbeeld informatie over opleidingsniveau is verscholen in vrije tekst met het levensverhaal van de klant. Daarnaast zorgen organisatorische en personele wisselingen of problemen ook weleens voor vertraging in de levering.

Instelling	Geleverd bestand
BlijfGroep (Bl)	Volledig bestand
MEE IJsseloever (IJs)	Selectie 'crisisituatie'
IrisZorg (Ir)	Volledig bestand
Kwintes (Kw)	Volledig bestand
Leger des Heils (Le)	Volledig bestand
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	Selectie verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld
Meerkanten (Me)	Selectie verslaafden afdeling volwassenen
Openbaar Ministerie (Op)	Selectie plegers van huiselijk geweld
Politie (Po)	Selectie incidenten huiselijk geweld
Reclassering (Rc)	Volledig bestand
Rehoboth (Re)	Volledig bestand
De Meregwaard (Sy)	Selectie verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld
Tactus (Ta)	Volledig bestand
Tikvah (Ti)	Volledig bestand
Vangnet & Advies GGD (Va)	Volledig bestand
De Waag (Wa)	Volledig bestand
Zorggroep Almere (Za)	Volledig bestand AMW
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	Selectie slachtoffers van huiselijk geweld

Van alle 18 deelnemende instantie is een bestand ontvangen. Daarvan hebben er 7 een selectie gemaakt op één of meer thema's van de Flevomonitor. De overige 11

leverden de volledige registratie over 2008, althans voor zover het de provincie Flevoland betrof.

Ook de woningcorporaties in Flevoland (Alliantie, Centrada, Goede Stede en Ymere) is gevraagd gegevens te leveren ten behoeve van de Flevomonitor. De registraties van deze instellingen zijn op adresniveau en kunnen niet worden gekoppeld aan de registraties op individueel niveau van de overige deelnemende instanties. De woningcorporaties leverden overzichten van huurachterstanden en het aantal maal dat een incassobureau is ingeschakeld en/of huisuitzetting heeft plaatsgevonden. Deze gegevens zijn terug te vinden in hoofdstuk 7.

Databewerking en analyse

Alles bij elkaar bevatten de gezamenlijke leverde databestanden meer dan vijftien-duizend records ('rijen' in het bestand). Voor analyse was een aantal bewerkingen noodzakelijk.

Allereerst zijn de bestanden opgeschoond. Dit bestond deels uit een reductie van het aantal records.

- Een aantal bestanden bevatte *aperte identieke records*; deze dubbels zijn verwijderd.
- Bij Kwintes resulteerden *interne verhuizingen* in een nieuw record. Omdat het hier geen nieuwe instroom betreft, maar een mutatie van een bestaande klant, zijn deze records gecombineerd.
- Bij Politie, De Meregaard en Zorggroep Almere leidde de selectieprocedure tot *meervoudige records* wanneer sprake was van meerdere rollen respectievelijk problemen bij eenzelfde persoon. Deze records zijn gecombineerd.
- Enkele bestanden bevatten ook records van klanten die wel waren aangemeld, maar (nog) niet daadwerkelijk ingestroomd. Dit kan gebeuren wanneer iemand vlak voor de jaarwisseling wordt aangemeld, wanneer er sprake is van een wachtlijst, of wanneer iemand simpelweg niet komt opdagen. Voor de vergelijkbaarheid met andere instanties, die alleen gegevens leverden van daadwerkelijk ingestroomde klanten, zijn records van *aanmeldingen zonder instroom* verwijderd.

Daarnaast zijn gegevens gesynchroniseerd, gecategoriseerd en gecombineerd.

- Geboortedatum is omgezet in leeftijd (op 1-1-2009). Deze is vervolgens ingedeeld in categorieën.
- In sommige gevallen is de geboorteplaats omgezet in het geboorteland.
- Gegevens over etniciteit, inkomen, opleidingsniveau, woonsituatie en samenstelling van het huishouden zijn ieder voor zich samengevoegd tot een beperkt aantal categorieën.
- Na koppeling van de bestanden zijn, in die gevallen dat een persoon in meerdere bestanden voorkwam, eventuele missende gegevens in het ene bestand aangevuld met gegevens uit een ander bestand.
- Wanneer verschillende bestanden tegenstrijdige achtergrondgegevens van dezelfde persoon bevatten (bijv. woonplaats is Almere in bestand A en Lelystad in bestand B), dan gelden de meest actuele gegevens.
- Wanneer verschillende bestanden afwijkende informatie omtrent verslaving, dakloosheid of huiselijk geweld van dezelfde persoon bevatten (bijv. dakloos in bestand A en niet dakloos in bestand B), dan geldt de positieve score (wel dakloos in dit geval).

Door de levering van de volledige registratie door veel instanties, bevatte het uiteindelijke gekoppelde bestand ook records die geen betrekking hebben op de drie thema's van deze monitor. Dat wil zeggen dat de personen bij geen van de deelnemende instanties bekend stonden als verslaafde, dak- en thuisloze, slachtoffer of plegger van huiselijk geweld. Deze gegevens laten we in dit rapport buiten beschouwing.¹

In het volgende hoofdstuk bespreken we de aangeleverde gegevens van verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Gegevens van pleggers van huiselijk geweld komen in hoofdstuk 5 aan bod.

Begrippen en definities

Verschillende instellingen hanteren verschillende manieren om achtergrondkenmerken te registreren. Voor deze monitor hebben we gezocht naar de grootste gemene deler om deze kenmerken toch op een zo eenduidige mogelijke manier te kunnen presenteren.

¹ Bij de tabellen per instelling achter in deze rapportage zijn deze gegevens wel meegenomen.

Etniciteit

De officiële definitie van etniciteit is die van het CBS: hierbij wordt het **geboorteland van de ouders** gecombineerd met het geboorteland van die persoon zelf, om zo tot etniciteit te komen. Iemand is dan autochtoon wanneer beide ouders in Nederland geboren zijn en allochtoon wanneer ten minste een van de ouders in het buitenland geboren is. Met deze methode zijn ook tweede generatie allochtonen nog te herkennen; dat zijn in Nederland geboren kinderen van een in het buitenland geboren ouder(s). Eerste generatie allochtonen worden ingedeeld naar het land waar zij zelf zijn geboren; tweede generatie allochtonen naar het land van de in het buitenland geboren ouder.² Voorwaarde voor toepassing van de CBS methode is dus de registratie van alle drie de geboortelands. Slechts 3 instanties (BlijfGroep, Meerkanten en De Meregaard) leverden complete gegevens omtrent geboorteland van een persoon en zijn/haar ouders.

In de registraties van andere instanties die meewerken aan de Flevomonitor is deze informatie lang niet altijd beschikbaar: enerzijds omdat het systeem gewoonweg geen mogelijkheid biedt de informatie vast te leggen, anderzijds omdat het niet bekend is waar vooral ouders geboren zijn. Bij 5 instanties (Reclassering, Tactus, Tikvah, De Waag en Zorggroep Almere) ontbrak tot 90% van de gegevens over het geboorteland van de ouders. Bij 6 andere instanties (IrisZorg, Maatschappelijke Dienstverlening, Openbaar Ministerie, Politie, Rehoboth en Zorggroep ONL) ontbreekt deze informatie volledig. Leger des Heils registreert wel het geboorteland van de moeder, maar niet die van de vader. Bij ontbrekende gegevens omtrent geboorteland van de ouders, is etniciteit bepaald aan de hand van het **geboorteland van de persoon zelf**.

Klanten van Kwintes zijn ingedeeld aan de hand van de **nationaliteit** van de persoon. Bij andere instanties die dit registreren is nationaliteit aanvullend gebruikt wanneer geboorteland van de ouders onbekend was.

Deze alternatieve procedures om de etniciteit te bepalen zullen een *onderschatting* van het aantal allochtonen tot gevolg hebben. Tweede generatie allochtonen die in Nederland geboren zijn kunnen niet als zodanig herkend worden wanneer alleen het geboorteland van de persoon zelf bekend is. Daarnaast hebben Surinamers en Antillianen doorgaans de Nederlandse nationaliteit.

Bij MEE IJsseloever en Vangnet & Advies worden helemaal geen aan etniciteit gerelateerde gegevens vastgelegd.

² Wanneer beide ouders in het buitenland zijn geboren, geldt het geboorteland van de moeder.

Etniciteit is in deze monitor dus gebaseerd op wisselende maten. We maken onderscheid tussen autochtone Nederlanders en allochtonen. Allochtonen zijn vervolgens weer onderverdeeld in Surinamers, Antillianen, Turken, Marokkanen, overige niet-westerse allochtonen³ en westerse allochtonen⁴.

Instantie	Geboorteland persoon	Geboorteland moeder	Geboorteland vader	Nationaliteit
BlijfGroep (Bl)	OK	OK	OK	OK
MEE IJsseloever (IJs)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
IrisZorg (Ir)	OK	n.g.	n.g.	n.g.
Kwintes (Kw)	n.g.	n.g.	n.g.	OK
Leger des Heils (Le)	OK	OK	n.g.	OK
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	OK	n.g.	n.g.	OK
Meerkanten (Me)	OK	OK	OK	OK
Openbaar Ministerie (Op)	OK	n.g.	n.g.	n.g.
Politie (Po)	OK	n.g.	n.g.	n.g.
Reclassering (Rc)	OK	incompleet	incompleet	incompleet
Rehoboth (Re)	OK	n.g.	n.g.	n.g.
De Meregwaard (Sy)	OK	OK	OK	n.g.
Tactus (Ta)	OK	incompleet	incompleet	n.g.
Tikvah (Ti)	OK	incompleet	incompleet	n.g.
Vangnet & Advies GGD (Va)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
De Waag (Wa)	OK	incompleet	incompleet	n.g.
Zorggroep Almere (Za)	OK	incompleet	incompleet	n.g.
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	OK	n.g.	n.g.	n.g.

n.g. = niet geregistreerd

incompleet = ten minste 20% van de gegevens ontbreekt

Gemeente

Gemeente kan zowel betrekking hebben op de gemeente van herkomst bij aanmelding (soms jaren geleden) als de huidige woonplaats. Wanneer personen in de opvang verblijven, betekent dit derhalve dat het huidige woonadres vaak wordt bepaald door de vestigingsplaats van de instelling.

Opleiding, inkomen, woonsituatie en samenstelling huishouden

Indien beschikbaar zijn gegevens over opleidingsniveau als volgt gecategoriseerd: laag (basisonderwijs, vmbo), midden (havo, vwo, mbo) en hoog (hbo, universiteit).

Bron van inkomsten is onderverdeeld in: geen, loondienst (of zelfstandige), uitkering (o.a. WW, WIA, bijstand en ziekwet) en anders (bijv. pensioen, studiefinanciering).

³ Afkomstig uit Afrika, Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Zuid-Amerika.

⁴ Afkomstig uit Australië, Europa of Noord-Amerika. Officieel worden door het CBS hier ook Indonesië en Japan toe gerekend. Indonesische allochtonen zijn vaak afkomstig zijn uit voormalig Nederlands-Indië (en dus van oorsprong weer Nederlandse kolonisten). Japanse allochtonen zijn vaak expats (werknemers van internationale bedrijven).

Bij de woonsituatie onderscheiden we: ouderlijk huis, zelfstandig (van studentenhuus tot gezinswoning), opvang en begeleiding (van tijdelijke opvang tot langdurige woonbegeleiding), institutioneel (detentie, kliniek, asielzoekerscentrum) en dakloos. Net als bij de woonplaats reflecteert de woonsituatie bij de ene instantie de huidige omstandigheden en bij de andere instantie de situatie voorafgaand aan instroom. Samenstelling van het huishouden is onderverdeeld in: met ouder(s)/verzorger(s), alleenstaand met of zonder kind(eren), met partner met of zonder kind(eren), en anders (overige huisgenoten).

De meeste instanties blijken deze kenmerken niet of onvoldoende te kunnen leveren. Opleidingsniveau wordt door 8 van de 18 deelnemende instanties überhaupt niet geregistreerd en bij 8 andere instanties biedt het systeem wel de ruimte om deze informatie vast te leggen, maar blijkt in de praktijk de opleiding vaak niet ingevuld of onbekend. Slechts 2 instanties konden voldoende registratiegegevens over opleiding leveren, 5 over inkomensniveau, 6 over woonsituatie en 7 over samenstelling van het huishouden.⁵ In de toekomst zullen deze gegevens daarom wellicht niet langer worden opgenomen in de Flevomonitor.

Instantie	Opleiding	Inkomen	Woonsituatie	Huishouden
BlijfGroep (Bl)	incompleteet	incompleteet	OK	incompleteet
MEE IJsseloever (IJs)	incompleteet	n.g.	incompleteet	incompleteet
IrisZorg (Ir)	OK	OK	n.g.	OK
Kwintes (Kw)	n.g.	n.g.	incompleteet	incompleteet
Leger des Heils (Le)	incompleteet	incompleteet	n.g.	OK
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	n.g.	incompleteet	n.g.	incompleteet
Meerkanten (Me)	incompleteet	incompleteet	incompleteet	incompleteet
Openbaar Ministerie (Op)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
Politie (Po)	n.g.	n.g.	n.g.	n.g.
Reclassering (Rc)	incompleteet	OK	OK	OK
Rehoboth (Re)	incompleteet	OK	OK	incompleteet
De Meregwaard (Sy)	n.g.	n.g.	OK	n.g.
Tactus (Ta)	incompleteet	incompleteet	incompleteet	incompleteet
Tikvah (Ti)	OK	incompleteet	OK	OK
Vangnet & Advies GGD (Va)	n.g.	incompleteet	OK	OK
De Waag (Wa)	incompleteet	incompleteet	incompleteet	incompleteet
Zorggroep Almere (Za)	n.g.	OK	n.g.	OK
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	n.g.	OK	n.g.	OK

n.g. = niet geregistreerd
incompleteet = ten minste 20% van de gegevens ontbreekt

⁵ Soms lijken voldoende gegevens te zijn geleverd, maar passen deze niet goed binnen de in de Flevomonitor gehanteerde categorisering. Onder samenstelling van het huishouden wordt bijvoorbeeld soms de burgerlijke staat verstaan, maar 'ongetrouwd' is niet automatisch te vertalen in 'alleenstaand'.

Hoe de tabellen te lezen

In hoofdstuk 3 en 5 worden in de tabellen zowel absolute aantallen als percentages weergegeven. De absolute aantallen tellen binnen een tabel niet altijd op tot hetzelfde totaal. Dit is te wijten aan missende gegevens die bij de percentering buiten beschouwing zijn gelaten. De tabellen zijn onderverdeeld naar de zes Flevolandse gemeenten Almere (ALM), Lelystad (LST), Dronten (DRT), Noordoostpolder (NOP), Urk (URK), Zeewolde (ZWL) en gemeenten buiten de provincie. Verschillen tussen gemeenten zijn niet statistisch getoetst; daarvoor zijn de afzonderlijke aantallen vaak te klein.

De hoofdstukken 4 en 6 bevatten tabellen met uitsluitend percentages, zonder absolute aantallen. Reden hiervoor is dat de cijfers zijn gebaseerd op een selectie van bestanden, waardoor de aantallen niet overeenkomen met die in hoofdstuk 3 en 5. De focus ligt hier niet op de *omvang*, maar op het *profiel* van bepaalde groepen. In hoofdstuk 4 vergelijken we het profiel van verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld van 2008 met dat van voorgaande jaren. In hoofdstuk 6 wordt het profiel van verschillende groepen slachtoffers van huiselijk geweld vergeleken. Bij deze vergelijkingen is gebruik gemaakt van statistische analyse. Het resultaat daarvan wordt uitgedrukt in een p-waarde. Hoe kleiner de p-waarde, hoe kleiner de kans dat een verschil in percentage op toeval berust. Bij een p-waarde van .05 kunnen we met 95% zekerheid zeggen dat er een verschil is tussen groepen.

Significantie (p-waarden)	
*	$\leq .05$
**	$\leq .01$
***	$\leq .005$
****	$\leq .001$
n.s.	geen significant verschil

In hoofdstuk 7 worden de gegevens per instelling gepresenteerd zoals deze in de eigen registratie vastgelegd zijn. Deze tabellen zijn inclusief gegevens van eventuele personen die buiten de thema's verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld vallen. Indien mogelijk wordt per instelling ook aangeleverde informatie omtrent opleidingsniveau, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling van het huishouden gepresenteerd. Wanneer deze gegevens ontbreken in het bestand of incompleet zijn (meer dan 20% missende gegevens) wordt dat vermeld. Bij de overzichten

per instelling is geen onderscheid gemaakt naar gemeente omdat de aantallen daarvoor te klein zijn. Bij kleine aantallen zou deze onderverdeling tot gevolg kunnen hebben dat gegevens in een tabel herleidbaar zijn naar een persoon.⁶

⁶ Wanneer in een kleine gemeente bijvoorbeeld één Turkse vrouw tussen de 20 en 29 jaar geregistreerd staat als slachtoffer van huiselijk geweld, is de kans aanwezig dat deze persoon geïdentificeerd kan worden.

3 DE CIJFERS VAN 2008

Uit de meer dan vijftienduizend records die de deelnemende instanties aanleverden zijn de gegevens geselecteerd van personen die behoren tot de drie kwetsbare groepen waar deze monitor zich op richt: verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld.⁷ Deze gegevens vormen een totaalbestand van 6 727 records. Dit zijn geen unieke personen. Er zijn dubbeltellingen mogelijk doordat personen meermaals voorkomen binnen de registratie van een enkele instantie, of geregistreerd staan bij meerdere verschillende instanties. Wanneer we daarvoor corrigeren, dan blijkt het te gaan om **4 968 unieke verslaafden, dak- en thuislozen en/of slachtoffers van huiselijk geweld** waar de deelnemende instanties in 2008 contact mee hebben gehad.

Deze unieke personen in het totaalbestand zijn van alle leeftijden, maar toch vooral vaak twintigers, dertigers en veertigers. De gemiddelde leeftijd bedraagt 36 jaar. Er zijn bijna evenveel mannen (49%) als vrouwen (51%). Zeven op de tien zijn autochtone Nederlanders; daarnaast vormen Surinamers de grootste allochtone groep (10%), gevolgd door 'overige niet-westerse' allochtonen (8%).⁸ Binnen deze laatste groep komen diverse Afrikaanse, Aziatische en Zuid-Amerikaanse etniciteiten voor, maar relatief vaak gaat het om Iraniërs en Irakezen. Een kleine meerderheid (55%) komt uit Almere, één op de vijf uit Lelystad (20%) en één op de tien van buiten de provincie Flevoland (10%).

Wanneer we een vergelijking maken tussen de verschillende gemeenten in Flevoland, dan blijken in Almere vrouwen licht in de meerderheid, terwijl personen uit de rest van de provincie wat vaker mannen zijn. De gemeente Urk valt op door een relatief jonge leeftijd (34 jaar). Personen uit Dronten en de Noordoostpolder zijn gemiddeld het oudst (39 jaar). Parallel aan de algemene bevolking is het aandeel allochtonen in Almere en Lelystad groter dan in de kleinere gemeenten.

⁷ De registratiegegevens van (verdachte) plegers van huiselijk geweld worden in hoofdstuk 5 afzonderlijk behandeld.

⁸ Voor de bepaling van etniciteit zie *Begrippen en definities* (Hoofdstuk 2, p. 19).

Tabel 3.1 Totaal overzicht achtergrondkenmerken

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
Geslacht								
man	48%	52%	52%	57%	55%	57%	40%	49%
	1 238	500	102	168	28	78	197	2 432
vrouw	52%	48%	48%	43%	45%	43%	60%	51%
	1 364	464	95	125	23	59	297	2 525
Leeftijd								
jonger dan 20	12%	14%	10%	7%	18%	15%	13%	12%
	305	130	19	21	9	20	63	581
20 t/m 29	25%	25%	16%	24%	22%	24%	31%	25%
	636	243	31	70	11	33	153	1 238
30 t/m 39	24%	23%	25%	21%	22%	18%	26%	24%
	625	224	49	62	11	24	126	1 186
40 t/m 49	23%	22%	30%	27%	24%	29%	21%	23%
	594	208	58	80	12	39	105	1 142
50 t/m 59	12%	12%	13%	14%	14%	11%	8%	12%
	317	113	25	41	7	15	37	575
60 en ouder	5%	5%	7%	7%	2%	4%	2%	5%
	119	45	14	19	1	6	10	224
Etniciteit								
Nederlands	66%	74%	89%	87%	98%	88%	59%	70%
	1 551	676	161	224	48	104	282	3 160
Surinaams	12%	8%		0%		1%	15%	10%
	273	69		1		1	72	434
Antilliaans	4%	5%	2%	2%		2%	4%	4%
	92	44	4	4		2	21	182
Turks	1%	1%	1%	1%			3%	1%
	30	10	2	2			12	62
Marokkaans	4%	3%	1%	2%		2%	6%	3%
	82	28	2	4		2	28	150
overig westers	4%	5%	4%	4%	2%	6%	4%	5%
	104	41	7	9	1	7	19	209
overig niet-westers	9%	4%	2%	6%		2%	10%	8%
	209	40	4	15		2	47	340
Totaal								
	55%	20%	4%	6%	1%	3%	10%	100%
	2 609	965	199	294	51	137	494	4 968

Overlap tussen instanties

Soms komen personen *binnen* het registratiebestand van dezelfde instantie meerdere malen voor. Deze personen zijn doorgestroomd naar een andere afdeling binnen dezelfde instelling, of zijn uitgeschreven en later in het jaar weer aangemeld bij de instelling. Bij de politie gaat het om meerdere meldingen of aangiftes van huiselijk geweld binnen een jaar. Het totale bestand telt 716 van dergelijke dubbeltellingen. Deze interne overlap bespreken we in hoofdstuk 7 bij de overzichten per instelling.

Daarnaast bestaat er ook overlap *tussen* instanties. Dit gebeurt wanneer personen binnen een kalenderjaar contact hebben gehad met meerdere verschillende instanties.

In 2008 stonden 812 verslaafden, dak- en thuislozen of slachtoffers van huiselijk geweld bij twee of meer instanties geregistreerd. Afgezet tegen de 4 968 unieke personen, is dat een overlap van 16%.

Geregistreeerde problematiek

De 4 968 personen in het totaalbestand zijn op te delen in drie thema's die in de hierna volgende paragrafen afzonderlijk worden uitgewerkt. Er zijn 1 656 unieke personen geregistreerd als zijnde verslaafd, 1 795 als dak- en thuisloos en 2 007 als slachtoffer van huiselijk geweld. Deze aantallen tellen op tot boven de 4 968, want tussen de thema's bestaan dubbeltellingen. Ook deze overlap zal verderop in dit hoofdstuk aan bod komen.

Financiële problemen vallen buiten de focus van deze monitor, maar worden voor de volledigheid hier gerapporteerd. Bij één op de zes unieke personen in het totaalbestand zijn schulden geregistreerd (17%).

Tabel 3.2 Totaal overzicht problematiek

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
Problematiek								
Verslaafd	30%	46%	43%	46%	45%	44%	13%	33%
	794	442	85	134	23	60	65	1 656
Dak- en thuisloos	40%	28%	14%	24%	10%	34%	47%	36%
	1 037	268	28	70	5	47	234	1 795
Huiselijk geweld	38%	38%	49%	43%	51%	33%	55%	40%
	994	371	97	126	26	45	269	2 007
Schulden	19%	15%	13%	19%	14%	14%	14%	17%
	484	146	25	55	7	19	70	831

De personen in het totaalbestand uit de kleinere Flevolandse gemeenten zijn, vergeleken met personen uit Almere en Lelystad, relatief vaak geregistreerd als slachtoffer van huiselijk geweld en minder vaak als dak- en thuisloos. Uitzondering daarop vormt de gemeente Zeewolde, waar het percentage dak- en thuislozen vergelijkbaar is met dat van de twee grootste gemeenten (maar het aandeel slachtoffers van huiselijk geweld is juist het laagst). Verderop in dit hoofdstuk gaan we dieper in op de situatie per gemeente.

Per thema geven we eerst een overzicht van de wijze waarop verslaafden, dak- en thuislozen, en slachtoffers van huiselijk geweld in de verschillende bestanden zijn geïdentificeerd. Vervolgens bespreken we de kenmerken per doelgroep.

Verslaving

In de geleverde registraties van de BlijfGroep, IrisZorg, Maatschappelijke Dienstverlening, Reclassering, Rehoboth, Tactus en Vangnet & Advies is een kolom 'verslaving' terug te vinden, waarin is aangegeven of het gaat om alcohol, softdrugs en/of harddrugs. Het Leger des Heils leverde een bestand met afzonderlijke kolommen voor meerdere typen verslaving. Meerkanten en De Meregwaard hanteren DSM c.q. ICD-10 diagnoses van stoornissen, waaronder ook verslavingen vallen.⁹ Naast alcohol-, softdrugs- en harddrugverslaving, komen in al deze bestanden ook personen voor met een niet-middelgebonden verslaving (bijv. gokken) of een verslaving aan andere middelen (bijv. roken, medicijnverslaving). De Waag registreert of er sprake is van alcohol en/of drugverslaving, maar maakt geen onderscheid tussen harddrugs en softdrugs. Zorggroep Almere registreert verslavingsproblematiek zonder middel te specificeren.

Instelling	Selectie verslaving
BlijfGroep (Bl)	Op basis van kolom 'verslaving'
MEE IJsseloever (IJs)	- niet geregistreerd -
IrisZorg (Ir)	Op basis van kolom 'verslaving'
Kwintes (Kw)	- niet geregistreerd -
Leger des Heils (Le)	Op basis van kolommen 'verslaving', 'harddrugs', 'alcohol', 'softdrugs', 'gokken', 'medicijnen', 'eten', 'internet', 'bellen'
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	Op basis van kolom 'verslaving'
Meerkanten (Me)	Op basis van DSM diagnose (selectie door instantie zelf)
Openbaar Ministerie (Op)	- niet geregistreerd -
Politie (Po)	- niet geregistreerd -
Reclassering (Rc)	Op basis van kolom 'verslaving'
Rehoboth (Re)	Op basis van kolom 'verslaving'
De Meregwaard (Sy)	Op basis van ICD-10 diagnose
Tactus (Ta)	Op basis van kolom 'verslaving'
Tikvah (Ti)	Op basis van kolom 'verslaving'
Vangnet & Advies GGD (Va)	Op basis van kolom 'verslaving'
De Waag (Wa)	Op basis van kolommen 'alcohol' en 'drugs'
Zorggroep Almere (Za)	Op basis van kolom 'probleem'
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	- niet geregistreerd -

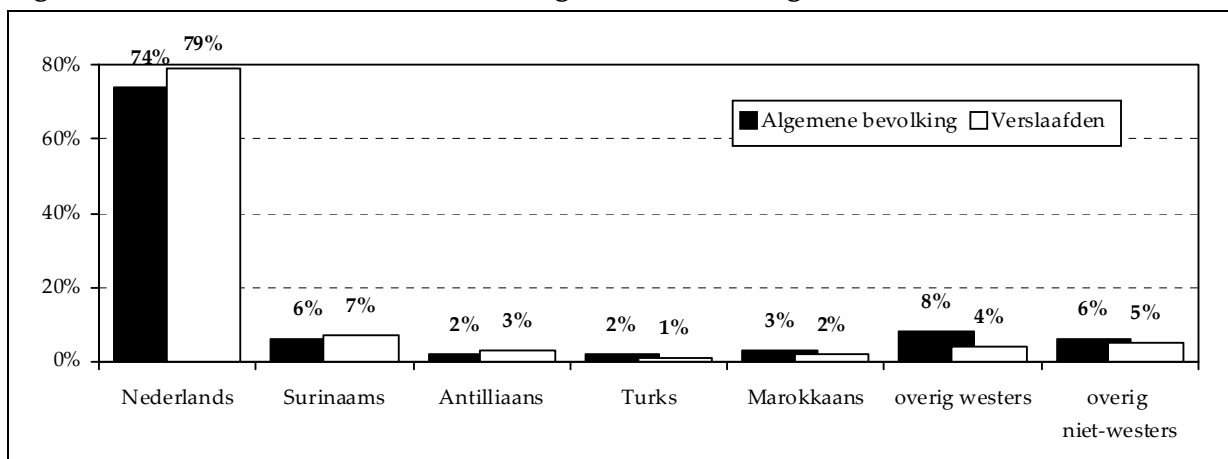
Van vijf instanties (MEE IJsseloever, Kwintes, Openbaar Ministerie, Politie en Zorggroep ONL) ontbreken gegevens over verslaving omdat die 'niet geregistreerd' is.

⁹ DSM (Diagnostic and Statistic Manual of mental disorders) en ICD-10 (International Classification of Diseases) zijn internationale classificatiesystemen. Formeel bestaat de diagnose verslaving niet; men hanteert de term 'afhankelijkheid'. Voor deze Flevomonitor rekenen we ook andere middelgebonden stoornissen als intoxicatie en misbruik tot de categorie verslaving. Hoewel dat volgens officiële psychiatrische criteria dus niet mag, worden personen met deze stoornissen in de praktijk over het algemeen wel als verslaafd aangeduid.

Dit betekent niet dat verslaving bij deze instanties niet opgemerkt wordt of niet genoteerd wordt in dossiers of verslagen, maar dat het niet in het digitale registratiesysteem kan worden vastgelegd of dat het systeem extractie van deze informatie niet toelaat.

In totaal staan in 2008 bij de deelnemende instanties **1 656 unieke personen** geregistreerd als **verslaafd**. Driekwart daarvan is man. Er is een forse variatie in leeftijd, van minderjarigen tot 65-plussers. De gemiddelde leeftijd is 38 jaar. Ruim driekwart is autochtoon Nederlands. Van de bekende etnische minderheden vormen Surinamers de grootste groep, gevolgd door Antillianen, Marokkanen en Turken. De verdeling van etnische groepen verschilt weinig van die van de algemene bevolking van Flevoland.

Figuur 3.3 Etniciteit verslaafden en algemene bevolking Flevoland

Bij iets minder dan de helft van de verslaafden is er sprake van alcoholafhankelijkheid. De aantallen harddrug- en softdrugverslaafden ontlopen elkaar niet veel. In Almere en Lelystad huizen de meeste allochtone verslaafden. In de kleinere gemeenten gaat het in ruim de helft van de gevallen om alcoholverslaving; in de grotere gemeenten komt softdrugverslaving relatief vaak voor. Naast alcohol- en drugverslaafden, zijn er in totaal 226 geregistreerde verslaafden (14%) waarbij het middel niet gespecificeerd is of waar het gaat om roken, gokken of andere verslavingen.

De helft van de verslaafden is afkomstig uit Almere en ruim een kwart uit Lelystad. Dronten kent, vergeleken met de andere gemeenten in de provincie, relatief veel vrouwelijke verslaafden. Ook ligt de gemiddelde leeftijd in Dronten (42 jaar) wat ho-

ger ten opzichte van de andere gemeenten. Urk kent daarentegen gemiddeld de jongste verslaafden (33 jaar). Het gaat hier echter wel om een beperkte groep.

Tabel 3.4 Overzicht verslaafden

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
Geslacht								
man	73%	74%	67%	81%	78%	78%	83%	75%
	582	327	57	108	18	47	54	1 236
vrouw	27%	26%	33%	19%	22%	22%	17%	25%
	212	115	28	26	5	13	11	420
Leeftijd								
jonger dan 20	12%	12%	5%	3%	22%	10%	12%	11%
	92	52	4	4	5	6	8	173
20 t/m 29	22%	20%	16%	22%	22%	27%	28%	22%
	176	90	13	30	5	16	18	362
30 t/m 39	20%	23%	21%	19%	17%	15%	25%	21%
	156	100	18	26	4	9	16	343
40 t/m 49	24%	23%	31%	31%	30%	32%	23%	25%
	186	102	26	42	7	19	15	410
50 t/m 59	18%	17%	18%	18%	9%	13%	11%	17%
	139	76	15	24	2	8	7	277
60 en ouder	5%	5%	10%	6%		3%	2%	5%
	43	22	8	8		2	1	88
Etniciteit								
Nederlands	75%	79%	94%	92%	100%	93%	68%	79%
	575	327	75	109	23	52	43	1 234
Surinaams	8%	7%		1%			11%	7%
	64	28		1			7	104
Antilliaans	3%	5%				2%	6%	3%
	20	20				1	4	51
Turks	1%	1%	1%	1%			2%	1%
	5	4	1	1			1	12
Marokkaans	2%	3%		1%			3%	2%
	14	12		1			2	30
overig westers	4%	4%	3%	2%		2%	8%	4%
	28	17	2	2		1	5	58
overig niet-westers	8%	1%	3%	3%		4%	2%	5%
	58	6	2	4		2	1	77
Middel								
harddrugs	22%	25%	19%	26%	39%	15%	25%	23%
	176	112	16	35	9	9	16	382
softdrugs	23%	23%	7%	10%		13%	25%	21%
	184	100	6	13		8	16	346
alcohol	46%	45%	67%	52%	57%	57%	52%	49%
	364	198	57	70	13	34	34	803
Totaal								
	50%	28%	5%	8%	1%	4%	4%	100%
	794	442	85	134	23	60	65	1 656

Van de 1 656 verslaafden komen er 456 voor in de registraties van meerdere instellingen (330 tweemaal, 88 driemaal, 32 viermaal en 6 vijfmaal). De **overlap tussen instanties** bedraagt daarmee **28%**.

Verreweg de meeste overlap vinden we tussen Tactus en Meerkanten: 123 verslaafden waren in 2008 bij beide instanties bekend. Ook komen veel verslaafden uit de registratie van Tactus terug in de registraties van het Leger des Heils (58 personen), Vangnet & Advies (46 personen), De Waag (46 personen) en Politie (33 personen). Toch is ruim tweederde van de verslaafden van Tactus níet bekend bij de andere instanties. Verslaafden uit de registraties van De Meregwaard zijn daarentegen meestal wél bekend bij andere instanties (71%).

Voor een aantal instanties geldt dat álle verslaafde personen tevens bij andere instanties bekend zijn. Dat zijn echter allemaal instanties waar verslaving niet wordt geregistreerd. Dat deze personen toch als zijnde verslaafd zijn geïdentificeerd, is te danken aan de koppeling met de registratie van andere instanties, waar de betreffende personen wel als verslaafd stonden geregistreerd.

Tabel 3.5 Overlap tussen instanties – verslaafden

	Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
Bl		0	0	0	2	0	0	1	3	0	0	2	1	0	1	1	0	0
Ijs	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Ir	0	0		0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0
Kw	0	0	0		5	0	25	0	3	0	0	12	18	0	12	3	1	0
Le	2	0	1	5		0	25	8	18	3	1	18	58	0	24	12	4	0
Ma	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
Me	0	0	0	25	25	0		4	31	0	0	39	123	2	34	8	5	0
Op	1	0	0	0	8	0	4		21	11	1	1	6	1	4	13	0	0
Po	3	0	0	3	18	0	31	21		14	1	13	33	0	10	22	1	0
Rc	0	0	0	0	3	0	0	11	14		0	0	0	0	0	8	0	0
Re	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0		0	0	0	3	3	0	0
Sy	2	0	0	12	18	0	39	1	13	0	0		29	0	20	1	3	0
Ta	1	2	3	18	58	4	123	6	33	0	0	29		1	46	46	9	0
Ti	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	1		0	1	0	0
Va	1	0	0	12	24	0	34	4	10	0	3	20	46	0		3	3	0
Wa	1	0	0	3	12	0	8	13	22	8	3	1	46	1	3		0	0
Za	0	0	0	1	4	0	5	0	1	0	0	3	9	0	3	0		0
Zo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Verslaafden bij instantie																		
	4	2	13	48	198	19	526	30	92	29	25	114	792	8	158	195	29	0
Bekend bij andere instantie(s)																		
	100%	100%	38%	100%	55%	21%	40%	100%	100%	66%	20%	71%	34%	50%	61%	44%	48%	0%
	4	2	5	48	109	4	213	30	92	19	5	81	271	4	96	85	14	0

Bl	BlijfGroep	Meerkanten	Ta	Tactus	
Ijs	MEE IJsseloever	Openbaar Ministerie	Ti	Tikvah	
Ir	IrisZorg	Politie	Va	Vangnet & Advies	
Kw	Kwintes	Reclassering	Wa	De Waag	
Le	Leger des Heils	Rehoboth	Za	Zorggroep Almere	
Ma	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland	Sy	De Meregwaard (Symfona groep)	Zo	Zorggroep Oude en Nieuwe Land

Dak- en thuisloosheid

Bij een aantal instanties (IrisZorg, Kwintes, Leger des Heils, Rehoboth en Tikvah) impliceert de aard van de instelling of een afdeling ervan dat personen als dak- of thuisloos aangemerkt kunnen worden. Het gaat daarbij om voorzieningen die specifiek gericht zijn op dak- en thuislozen, zoals nachtopvang of begeleid wonen.

De geleverde registratiebestanden van BlijfGroep, Maatschappelijke Dienstverlening, Reclassering en Vangnet & Advies bevatten een kolom 'dakloosheid'. De eerste drie instanties registreren hierin alleen feitelijke dakloosheid; Vangnet & Advies specificeert meerdere groepen.

De Meregwaard registreert dak- en thuisloosheid als een DSM as IV diagnose. Uit de door Tactus en De Waag geleverde gegevens kan dak- en thuisloosheid alleen afgeleid worden uit de woonsituatie.

MEE IJsseloever, Meerkanten, Openbaar Ministerie, Politie, Zorggroep Almere en Zorggroep ONL registreren geen dak- en thuisloosheid.¹⁰

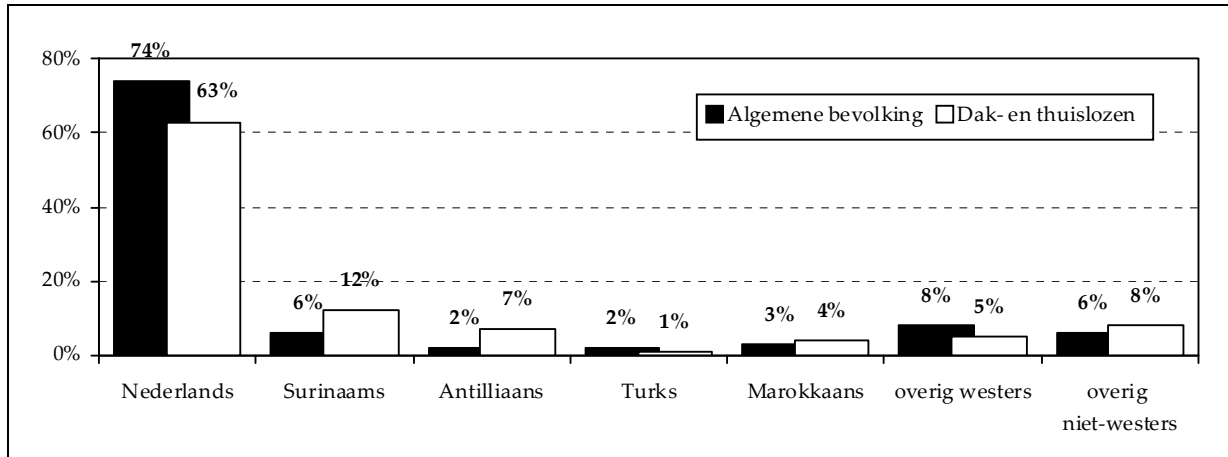
Instelling	Selectie dak- en thuisloosheid
BlijfGroep (Bl)	Op basis van kolom 'dakloosheid'
MEE IJsseloever (IJs)	- niet geregistreerd -
IrisZorg (Ir)	Op basis van voorziening
Kwintes (Kw)	Op basis van voorziening
Leger des Heils (Le)	Op basis van voorziening i.c.m. kolom 'dakloosheid' en woonsituatie
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	Op basis van kolom 'dakloosheid'
Meerkanten (Me)	- niet geregistreerd -
Openbaar Ministerie (Op)	- niet geregistreerd -
Politie (Po)	- niet geregistreerd -
Reclassering (Rc)	Op basis van kolom 'dakloosheid' i.c.m. woonsituatie
Rehoboth (Re)	Op basis van voorziening
De Meregwaard (Sy)	Op basis van DSM as IV diagnose
Tactus (Ta)	Op basis van woonsituatie
Tikvah (Ti)	Op basis van voorziening
Vangnet & Advies GGD (Va)	Op basis van kolom 'dakloosheid'
De Waag (Wa)	Op basis van woonsituatie
Zorggroep Almere (Za)	- niet geregistreerd -
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	- niet geregistreerd -

In totaal staan bij de deelnemende instanties 1 795 **unieke personen** geregistreerd als **dak- en thuisloos**. De man-vrouw verhouding is ongeveer 3:2. De meesten zijn twintigers, dertigers en veertigers. De gemiddelde leeftijd is 36 jaar. Vier op de tien dak- en thuislozen zijn allochtoon. Daarmee zijn allochtonen, in vergelijking met de alge-

¹⁰ Hierbij geldt dezelfde nuancering als bij verslaving: 'niet geregistreerd' houdt in dat de informatie niet uit het registratiesysteem te halen valt; de problematiek wordt mogelijk wel opgemerkt.

mene bevolking van Flevoland, oververtegenwoordigd bij de dak- en thuislozen. Dat geldt vooral voor Surinamers en Antillianen.

Figuur 3.6 Etniciteit dak- en thuislozen en algemene bevolking Flevoland

De meeste dak- en thuislozen zijn te vinden in de gemeente Almere (61%). Eén op de zeven (14%) komt van buiten de provincie. De twee grootste gemeenten kennen verhoudingsgewijs veel vrouwelijke en allochtone dak- en thuislozen. Dak- en thuislozen in de kleinere gemeenten zijn vrijwel uitsluitend autochtoon Nederlands. De gemiddelde leeftijd ligt in de Noordoostpolder het hoogst (39 jaar) en in Zeewolde het laagst (31 jaar). Dit laatste is deels te verklaren door de aanwezigheid van Enkeltje Zelfstandig, een voorziening voor jongeren van 15 tot 25 jaar van het Leger des Heils.

Van de 1 975 dak- en thuislozen komen er 372 voor in de registraties van meerdere instellingen (272 tweemaal, 72 driemaal, 23 viermaal en 5 vijfmaal). De **overlap tussen instanties** bedraagt daarmee **19%**.

In absolute aantallen zijn dak- en thuisloze klanten van het Leger des Heils vaak tevens geregistreerd bij andere instanties: onder andere Tactus (68), Vangnet & Advies (58), Politie (52), De Meregwaard (37), Meerkanten (25) en het Openbaar Ministerie (23). Procentueel gezien is de overlap tussen het Leger des Heils en andere instanties niet zo groot (21%). Dak- en thuislozen geregistreerd bij De Waag (96%), BlijfGroep (94%), Tactus (79%) en De Meregwaard (76%) hebben relatief vaak ook contact met andere instanties.

Net als bij de eerder besproken overlap van verslaafden, registreren instanties met een 100% overlap met andere instellingen zelf geen dak- en thuisloosheid.

Tabel 3.7 Overzicht daklozen

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
Geslacht								
man	57%	58%	70%	71%	80%	64%	54%	59%
	585	155	19	50	4	30	127	1 051
vrouw	43%	42%	30%	29%	20%	36%	46%	41%
	449	113	8	20	1	17	107	740
Leeftijd								
jonger dan 20	6%	14%		9%	20%	17%	12%	8%
	63	37		6	1	8	27	148
20 t/m 29	28%	40%	23%	30%	20%	34%	32%	30%
	282	106	6	21	1	16	75	542
30 t/m 39	24%	18%	31%	16%	40%	21%	18%	22%
	247	49	8	11	2	10	42	397
40 t/m 49	24%	19%	25%	23%	20%	19%	25%	23%
	247	51	9	16	1	9	58	414
50 t/m 59	13%	6%	8%	17%		6%	11%	11%
	132	16	2	12		3	25	199
60 en ouder	6%	3%	4%	6%		2%	3%	5%
	56	8	1	4		1	7	81
Etniciteit								
Nederlands	61%	67%	89%	82%	100%	88%	58%	63%
	499	165	16	44	3	30	134	940
Surinaams	14%	9%		2%			16%	12%
	111	23		1			38	183
Antilliaans	7%	9%		2%		6%	7%	7%
	54	21		1		2	16	106
Turks	1%	1%					2%	1%
	9	2					5	18
Marokkaans	4%	3%		2%		3%	6%	4%
	35	8		1		1	13	60
overig westers	5%	5%	6%	2%			4%	5%
	44	12	1	1			9	77
overig niet-westers	9%	6%	6%	11%		3%	7%	8%
	71	15	1	6		1	17	121
Totaal								
	61%	16%	2%	4%	0%	3%	14%	100%
	1 037	268	28	70	5	47	234	1 795

Tabel 3.8 Overlap tussen instanties – dak- en thuislozen

	Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
Bl		0	4	0	7	0	0	0	4	0	0	2	1	0	3	0	2	0
Ijs	0		2	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ir	4	2		0	3	0	0	0	5	0	0	0	4	2	0	1	0	0
Kw	0	0	0		11	0	18	0	7	0	0	32	14	0	27	3	1	0
Le	7	2	3	11		0	25	23	52	4	1	37	68	1	58	15	17	0
Ma	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Me	0	0	0	18	25	0		0	7	0	0	10	23	2	14	0	2	0
Op	0	0	0	0	23	0	0		14	1	1	2	2	1	2	5	0	0
Po	4	1	5	7	52	0	7	14		5	1	9	8	2	17	6	1	0
Rc	0	0	0	0	4	0	0	1	5		0	0	0	0	1	1	0	0
Re	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0		0	0	0	3	3	0	0
Sy	2	0	0	32	37	0	10	2	9	0	0		6	0	18	1	4	0
Ta	1	0	4	14	68	0	23	2	8	0	0	6		1	18	7	5	0
Ti	0	0	2	0	1	0	2	1	2	0	0	0	1		0	1	0	0
Va	3	0	0	27	58	0	14	2	17	1	3	18	18	0		1	14	0
Wa	0	0	1	3	15	0	0	5	6	1	3	1	7	1	1		0	0
Za	2	0	0	1	17	0	2	0	1	0	0	4	5	0	14	0		0
Zo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dak- en thuislozen bij instantie																		
	16	4	86	201	1 084	7	57	26	80	6	33	99	123	33	386	27	32	0
Bekend bij andere instantie(s)																		
	94%	100%	20%	38%	21%	0%	100%	100%	100%	100%	15%	76%	79%	24%	32%	96%	100%	0%
	15	4	17	77	230	0	57	26	80	6	5	75	97	8	122	26	32	0

Bl	BlijfGroep						Meerkanten							Ta	Tactus			
Ijs	MEE IJsseloever						Openbaar Ministerie							Ti	Tikvah			
Ir	IrisZorg						Politie							Va	Vangnet & Advies			
Kw	Kwintes						Reclassering							Wa	De Waag			
Le	Leger des Heils						Rehoboth							Za	Zorggroep Almere			
Ma	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland						De Meregwaard (Symfona groep)							Zo	Zorggroep Oude en Nieuwe Land			

Vier groepen dak- en thuislozen

Sinds vorig jaar onderscheiden we in de Flevomonitor vier groepen dak- en thuislozen, in lijn met het Plan van Aanpak Maatschappelijke Opvang.¹¹ In overleg met de betrokken instanties zijn de dak- en thuislozen in deze Flevomonitor volgens dit beleidsplan ingedeeld.

• **Feitelijk daklozen**

Personen die niet beschikken over een eigen woonruimte en voor een slaapplek ten minste één nacht in de maand zijn aangewezen op buiten slapen (in de openlucht of in overdekte openbare ruimten) of binnen slapen (in passantenverblijven van de maatschappelijke opvang, eendaagse noodopvang, of bij vrienden, kennissen of familie) zonder vooruitzichten op een slaapplek voor de daarop volgende nacht.¹²

Bij de deelnemende instanties zijn **321 unieke personen** geregistreerd als zijnde **feitelijk dakloos**. Dit zijn:

- Klanten (≥ 25 jaar) van de Leger des Heils Nachtopvang, tenzij de registratie aangeeft dat zij wel over huisvesting beschikken.
- Klanten (≥ 25 jaar) van het Leger des Heils Mobiel Schoonmaakteam, Mobiel Preventieteam, Noodopvang en Postadressen die volgens de registratie geen huisvesting hebben.
- Alle andere personen (≥ 25 jaar) waarbij de kolom 'dakloosheid' in de registratie of de woonsituatie feitelijke dakloosheid aangeeft ('zwervend', 'op straat', etc.).

• **Residentieel daklozen**

Personen die als bewoner staan ingeschreven bij instellingen voor maatschappelijke opvang (internaten en sociale pensions, woonvoorzieningen op basis van particulier initiatief dat zich richt op semi-permanente bewoning door daklozen en particuliere commerciële pensions waar voornamelijk daklozen wonen).¹²

¹¹ Daan Heineke, Ronald Bosker & Anna van Deth (2007) *Stappenplan Stedelijk Kompas. Intensivering van de aanpak van dakloosheid*. Den Haag: VNG.

¹² In de Flevomonitor is daar een leeftijdsgrens aan toegevoegd (≥ 25 jaar) om deze groep van de zwerfjongeren te kunnen onderscheiden.

Bij de deelnemende instanties zijn **457 unieke personen** geregistreerd als zijnde **residentieel dakloos**. Dit zijn:

- Klanten (≥ 25 jaar) van Iriszorg Begeleid (Zelfstandig) Wonen en Crisisopvang, Kwintes Beschermd Wonen¹³, Leger des Heils afdelingen Begeleid Wonen, Enkeltje Zelfstandig, Intensieve Gezinsopvang, Nos Pa Nos, Room4U en Zij Aan Zij, Rehoboth en Tikvah Woonbegeleiding.
- Klanten (≥ 25 jaar) van de Leger des Heils Noodopvang, tenzij de registratie aangeeft dat zij feitelijk dakloos zijn.
- Alle andere personen (≥ 25 jaar) waarbij de kolom 'dakloosheid' in de registratie of de woonsituatie residentiele dakloosheid aangeeft ('begeleid woonproject', 'tehuis voor daklozen', etc.).

- **Dreigend daklozen**

Eenzijds wordt met dreigend daklozen bedoeld op zelfstandig wonende 'verkommerden en verloederden': een groep die nog min of meer zelfstandig woont en waarbij sprake is van een ernstige multi-probleemsituatie. Bij deze groep speelt langdurige zorgafhankelijkheid als gevolg van een combinatie van psychiatrische problemen, verslavingsproblemen, veelpleging en zorgmijding. Daarnaast worden ook ex-gedetineerden en ex-patiënten uit de intramurale geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg of gehandicaptenzorg tot de dreigend daklozen gerekend, wanneer zij na ontslag niet over huisvesting beschikken en een zorgvraag hebben. Deze groep is in de registraties echter niet als dreigend dakloos te herkennen. Zodra deze personen na ontslag zonder onderdak op straat staan, zijn zij feitelijk dakloos.

Bij de deelnemende instanties zijn **445 unieke personen** geregistreerd als zijnde **dreigend dakloos**. Dit zijn:

- Klanten van Kwintes Woonbegeleiding die bemoeizorg ontvangen.
- Klanten van het Leger des Heils Mobiel Schoonmaakteam of het Mobiel Preventieteam, tenzij de registratie feitelijke dakloosheid aangeeft.
- Klanten van de Leger des Heils Nachtopvang, mits de registratie aangeeft dat zij over huisvesting beschikken.
- Klanten van Tikvah Ambulante Hulpverlening.

¹³ Kwintes is voor deze monitor ook tot de maatschappelijke opvang gerekend. Klanten van Kwintes Beschermd Wonen zijn daarmee als residentieel dakloos aangemerkt.

- Klanten van Vangnet & Advies, die aldaar geregistreerd zijn als dreigend dakloos.

Bij de identificatie van deze dreigend daklozen is niet expliciet geselecteerd op de in de omschrijving genoemde 'multi-probleemsituatie', 'veelpleging' of 'zorgmijding'. Gezien de aard van de instanties wordt dergelijke problematiek impliciet verondersteld bij deze personen.

- **Zwerfjongeren**

De definitie van deze laatste groep is in 2004 door het Ministerie van VWS vastgesteld als: jongeren tot 25 jaar met meervoudige problemen, die dakloos zijn of in opvang verblijven.¹⁴ Vertaald naar deze Flevomonitor komt dat neer op feitelijk en residentieel daklozen jonger dan 25 jaar.

Bij de deelnemende instanties zijn **346 unieke personen** geregistreerd als zijnde **zwerfjongeren**. Dit zijn:

- Feitelijk en residentieel daklozen volgens de hierboven beschreven definities, maar dan met een leeftijdsgrens van 25 jaar.
- Klanten van Kwintes afdeling Zwerfjongeren.
- Klanten van Vangnet & Advies, die aldaar geregistreerd zijn als zwerfjongere.

Mogelijk is een aantal van deze jongeren niet op zichzelf dak- en thuisloos, maar vormen zij onderdeel van een gezin dat op straat of in de opvang terecht is gekomen. Zij zijn niet waar bovenstaande definitie op doelt, maar zij zijn in de registratie niet te onderscheiden van de 'echte' zwerfjongeren.

Net als bij de dreigend daklozen is ook bij de zwerfjongeren niet expliciet geselecteerd op 'meervoudige problematiek', maar deze wordt verondersteld aanwezig te zijn bij de door ons als dak- en thuisloos betitelde jongeren.

Hiernaast zijn er 286 unieke personen in de registratie die wel als dak- en thuisloos zijn aangemerkt, maar waarvan niet duidelijk is tot welke van de vier groepen ze behoren. Dit zijn enerzijds klanten van De Mergaard met een DSM as IV diagnose van dakloosheid (code 51). Hierbij is niet bekend of het feitelijke of residentiele dakloosheid betreft. Anderzijds is er een zeer grote groep van klanten van Leger des Heils postadressen waarbij niet is geregistreerd of zij al dan niet over onderdak be-

¹⁴ Algemene Rekenkamer (2008) *Opvang zwerfjongeren 2007*. Den Haag: Sdu.

schikken. Deze personen kunnen zwerven of in opvang verblijven en in theorie zelfs helemaal niet dakloos zijn.¹⁵

Feitelijk daklozen zijn veel vaker mannen dan de overige drie groepen. Dreigend daklozen en zwerfjongeren zijn zelfs iets vaker vrouw. Het leeftijdsverschil tussen zwerfjongeren (gem. 20 jaar) en de andere dak- en thuislozen (gem. 40 á 41 jaar) is natuurlijk een direct gevolg van de gehanteerde definities. Hoewel autochtone Nederlanders in alle groepen in de meerderheid zijn, zijn de dreigend daklozen vaker 'wit' dan de anderen. Feitelijk daklozen en zwerfjongeren zijn relatief vaak Antilliaans.

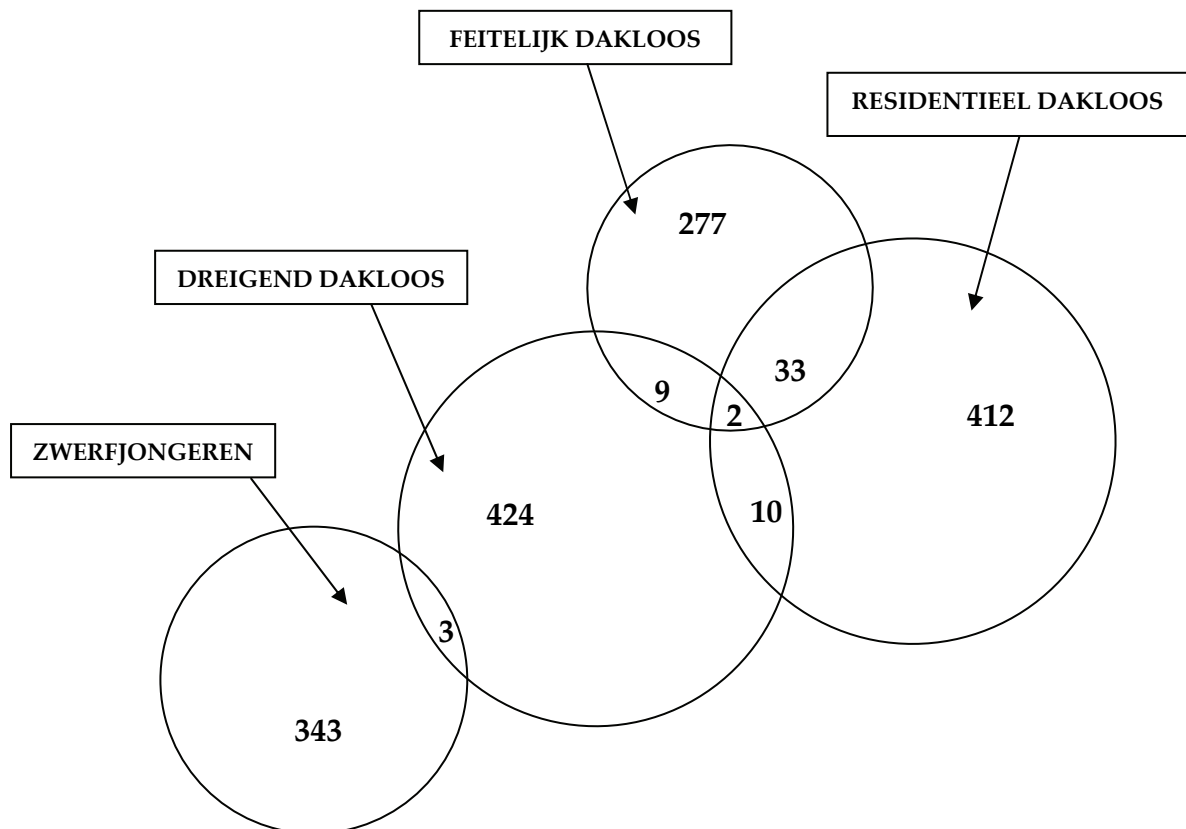
Tabel 3.9 Vier groepen dak- en thuislozen

	Feitelijk daklozen		Residentieel daklozen		Dreigend daklozen		Zwerf jongeren	
Geslacht								
man	261	82%	262	57%	195	44%	165	48%
vrouw	58	18%	195	43%	248	56%	181	52%
Leeftijd								
jonger dan 20					11	3%	129	37%
20 t/m 29	63	20%	81	18%	111	25%	217	63%
30 t/m 39	94	30%	132	29%	113	26%		
40 t/m 49	93	30%	149	33%	116	26%		
50 t/m 59	50	16%	69	15%	55	12%		
60 en ouder	11	4%	25	6%	36	8%		
Etniciteit								
Nederlands	150	57%	297	66%	183	79%	211	63%
Surinaams	26	10%	55	12%	15	7%	39	12%
Antilliaans	29	11%	26	6%	5	2%	35	10%
Turks	1	0%	9	2%	3	1%	2	1%
Marokkaans	11	4%	13	3%	5	2%	14	4%
overig westers	23	9%	19	4%	9	4%	9	3%
overig niet-westers	23	9%	31	7%	12	5%	27	8%
Gemeente								
Almere	154	51%	253	57%	326	74%	153	46%
Lelystad	67	22%	81	18%	45	10%	81	24%
Dronten	8	3%	7	2%	10	2%	4	1%
Noordoostpolder	11	4%	21	5%	29	7%	11	3%
Urk	1	0%	2	1%	1	0%	1	0%
Zeewolde	4	1%	4	1%	20	5%	20	6%
Buiten Flevoland	42	14%	74	17%	10	2%	60	18%
Totaal								
	321		457		445		346	

¹⁵ In de Flevomonitor 2007 zijn dergelijke klanten van Leger des Heils en Meregwaard als feitelijk dakloos aangemerkt. Bij nader overleg met de instanties bleek het beter dit niet te doen. Voor de trendanalyse zijn de gegevens van 2007 gecorrigeerd.

Dreigend daklozen zijn relatief vaak te vinden in Almere; feitelijk daklozen en zwerfjongeren relatief vaak in Lelystad. Verder valt het percentage zwerfjongeren en dreigend daklozen uit Zeewolde op – hoewel het om een beperkt aantal gaat. Het eerste kan verklaard worden door de aanwezigheid van een voorziening voor zwerfjongeren in Zeewolde (Enkeltje Zelfstandig). De relatief grote groep dreigend daklozen in Zeewolde is het gevolg van een convenant tussen de lokale woningbouwvereniging en Vangnet & Advies, waarin de eerstgenoemde de laatstgenoemde waarschuwt bij dreigende huisuitzettingen.

Hoewel er vanwege de leeftijdsgrens geen **overlap** is tussen feitelijk/residentieel daklozen en zwerfjongeren, kan een persoon binnen een jaar wel in meerdere categorieën vallen. Iemand kan bij wijze van spreken op maandag dreigend dakloos zijn, op dinsdag zijn huis kwijtraken en feitelijk dakloos worden, en op woensdag zijn intrek nemen in een sociaal pension en daarmee residentieel dakloos worden. De overlap tussen de vier groepen ziet er als volgt uit:

Zowel absoluut als procentueel gezien is de overlap tussen feitelijk en residentieel daklozen het grootst. Ruim één op de tien feitelijk daklozen ($35/321 = 11\%$) stond in

2008 tevens geregistreerd als residentieel dakloos. Vaak gingen zij van feitelijk naar residentieel, maar andersom komt ook voor.

Van de dreigend daklozen van 2008 is (24/424 =) 6% in datzelfde kalenderjaar zwerwend en/of in opvang geweest. Hier ging de weg meestal van dreigende naar feitelijke of residentieële dakloosheid.

Huiselijk geweld

Deze paragraaf gaat over slachtoffers van huiselijk geweld; de focus van deze Flevomonitor. Gegevens van (verdachte) plegers van huiselijk geweld worden in hoofdstuk 5 afzonderlijk besproken.

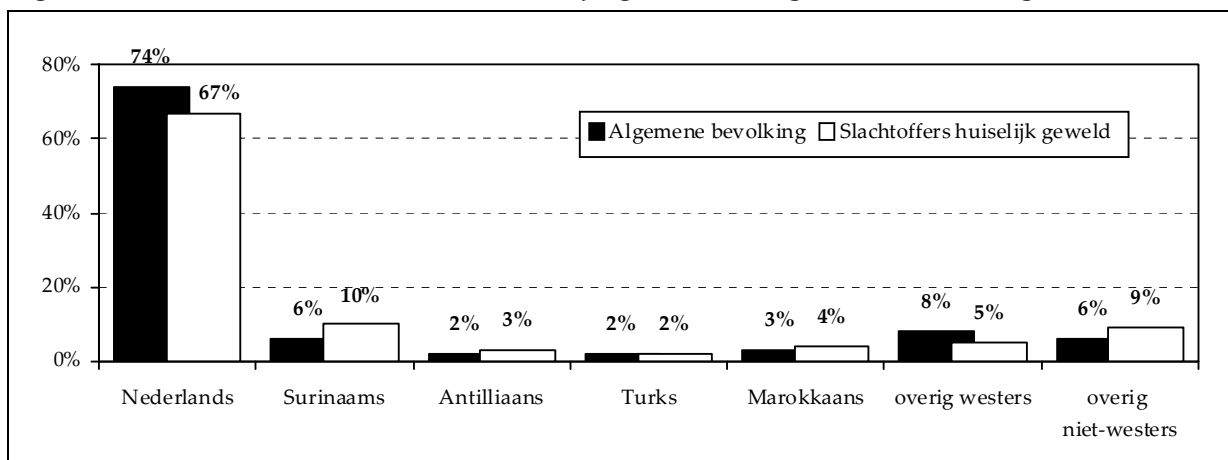
Slachtofferschap van huiselijk geweld is in de geleverde registraties van BlijfGroep, IrisZorg, Maatschappelijke Dienstverlening, Rehoboth, Tikvah en Vangnet & Advies terug te vinden onder de kolom 'huiselijk geweld'. Zorggroep Almere registreert slachtofferschap van huiselijk geweld onder 'problematiek'. Bij het Leger des Heils is dit ook af te leiden uit geregistreerde problematiek, waarbij 'dreiging met psychisch geweld', 'geweld/mishandeling' en 'vrouwenmishandeling' als slachtofferschap van huiselijk geweld is aangemerkt. Op vergelijkbare wijze is in het geleverde bestand van De Mergaard slachtofferschap afgeleid uit DSM as IV diagnoses 'seksueel of lichamelijk misbruik' en 'verwaarlozing van een kind'. Zorggroep ONL maakte zelf een selectie van slachtoffers van huiselijk geweld uit haar cliëntenbestand. De Politie selecteerde personen die betrokken waren bij incidenten van huiselijk geweld. Net als bij voorgaande edities van de Flevomonitor zijn in de registratie van Politie personen die de rol slachtoffer, benadeelde, aangever en/of melder zijn toegekend aangemerkt als slachtoffers van huiselijk geweld. In de verdiepende studie (hoofdstuk 6) gaan we dieper in op de roltoekenning.

MEE IJsseloever, Kwintes, Meerkanten, Openbaar Ministerie, Reclassering, Tactus en De Waag registreren geen slachtofferschap van huiselijk geweld.

Instelling	Selectie slachtofferschap van huiselijk geweld
BlijfGroep (Bl)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
MEE IJsseloever (IJs)	- <i>niet geregistreerd</i> -
IrisZorg (Ir)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Kwintes (Kw)	- <i>niet geregistreerd</i> -
Leger des Heils (Le)	Op basis van problematiek
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Meerkanten (Me)	- <i>niet geregistreerd</i> -
Openbaar Ministerie (Op)	- <i>niet geregistreerd</i> -
Politie (Po)	Op basis van roltoekenning
Reclassering (Rc)	- <i>niet geregistreerd</i> -
Rehoboth (Re)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
De Mergaard (Sy)	Op basis van DSM as IV diagnose
Tactus (Ta)	- <i>niet geregistreerd</i> -
Tikvah (Ti)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Vangnet & Advies GGD (Va)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
De Waag (Wa)	- <i>niet geregistreerd</i> -
Zorggroep Almere (Za)	Op basis van problematiek
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	Selectie door instantie

In totaal zijn er in de registraties **2 007 unieke personen** te vinden die geregistreerd staan als **slachtoffer van huiselijk geweld**. Het zijn meestal vrouwen, maar toch is bijna een kwart van de slachtoffers man. Bijna één op de zes is jonger dan 20 jaar; het grootste deel is tussen de 20 en 50 jaar oud. De gemiddelde leeftijd is 33 jaar. Tweederde is autochtoon Nederlands. Allochtone slachtoffers zijn vaak Surinaams of overige niet-westerse allochtonen (o.a. Afrikaans, Iraans of Irakees). Vergelijken met de algemene bevolking van Flevoland zijn vooral deze twee allochtone bevolkingsgroepen oververtegenwoordigd bij de slachtoffers van huiselijk geweld.

Figuur 3.10 Etniciteit slachtoffers huiselijk geweld en algemene bevolking Flevoland

Ruim de helft van de slachtoffers van huiselijk geweld is afkomstig uit Almere en één op de vijf uit Lelystad. Het valt op dat de kleinere gemeenten in vergelijking met Almere en Lelystad relatief veel mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld kennen. Ook wat betreft de leeftijd zien we een tweedeling, waarbij de slachtoffers in de kleinere gemeenten (33 jaar) gemiddeld jonger zijn dan die uit Almere en Lelystad (36 á 37 jaar). Net als bij de verslaafden en dak- en thuislozen en de algemene bevolking geldt ook hier dat allochtonen buiten de twee grootste gemeenten nauwelijks voorkomen.

Tabel 3.11 Overzicht slachtoffers van huiselijk geweld

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
Geslacht								
man	19%	25%	34%	34%	35%	31%	23%	23%
	187	91	33	42	9	14	63	451
vrouw	81%	75%	66%	66%	65%	69%	77%	77%
	803	279	63	82	17	31	206	1 549
Leeftijd								
jonger dan 20	17%	15%	16%	10%	15%	16%	12%	15%
	167	55	15	12	4	7	33	299
20 t/m 29	24%	27%	14%	23%	19%	20%	32%	25%
	240	98	13	28	5	9	86	499
30 t/m 39	28%	26%	25%	24%	19%	18%	32%	28%
	278	95	24	30	5	8	85	554
40 t/m 49	20%	21%	28%	25%	23%	29%	18%	21%
	201	79	27	31	6	13	49	423
50 t/m 59	8%	8%	12%	12%	19%	11%	5%	8%
	78	28	11	15	5	5	13	161
60 en ouder	3%	4%	6%	6%	4%	7%	1%	3%
	27	15	6	8	1	3	3	65
Etniciteit								
Nederlands	63%	73%	85%	85%	96%	78%	61%	67%
	603	262	78	100	25	32	157	1 300
Surinaams	13%	8%				2%	13%	10%
	122	28				1	33	191
Antilliaans	3%	4%	4%	3%			1%	3%
	30	13	4	3			3	54
Turks	2%	1%	1%	1%			3%	2%
	18	5	1	1			8	37
Marokkaans	5%	3%	2%	2%		2%	7%	4%
	43	12	2	2		1	17	79
overig westers	4%	5%	7%	5%	4%	15%	4%	5%
	40	17	6	6	1	6	10	95
overig niet-westers	10%	6%	1%	5%		2%	12%	9%
	99	23	1	6		1	31	172
Totaal								
	52%	19%	5%	7%	1%	2%	14%	100%
	994	371	97	125	26	45	269	2 007

Van de 2 007 slachtoffers van huiselijk geweld komen er 244 voor in de registraties van meerdere instellingen (191 tweemaal, 40 driemaal, 9 viermaal en 4 vijfmaal). De **overlap tussen instanties** bedraagt daarmee 12%. Verreweg de meeste slachtoffers van huiselijk geweld zijn afkomstig uit de politieregistratie; 1 310 slachtoffers komen alleen daar voor en niet in andere registratiebestanden. Wanneer er wel overlap is tussen instanties speelt de politie ook vaak een rol. Veel overlap is er tussen Politie en BlijfGroep (86 personen), gevolgd door Vangnet & Advies (33), Leger des Heils (27) en Zorggroep Almere (23). Het Leger des Heils scoort procentueel gezien het hoogst: 77% van de slachtoffers alhier heeft tevens contact met andere instanties.

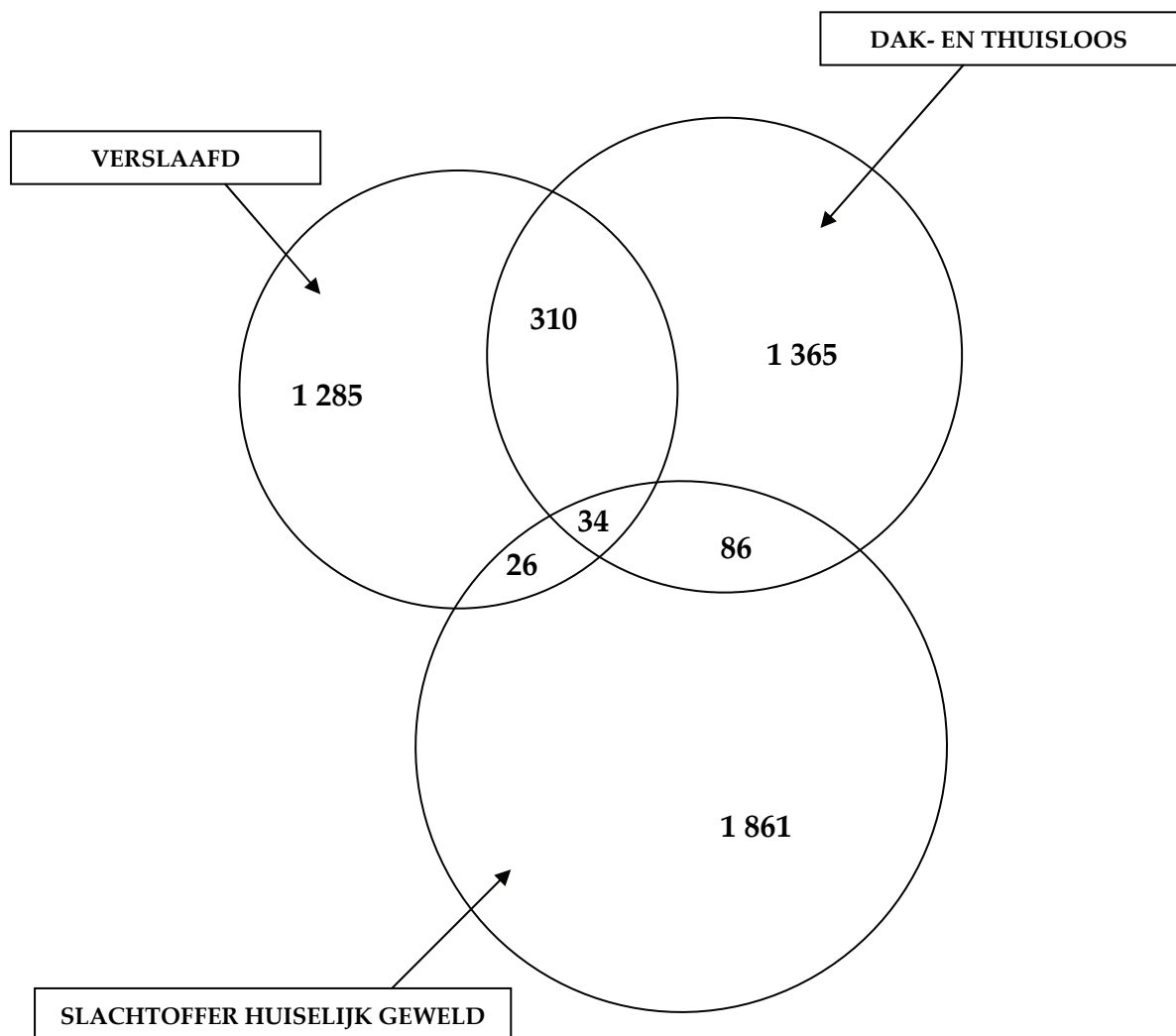
Tabel 3.12 Overlap tussen instanties – slachtoffers van huiselijk geweld

	Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
Bl	1	4	1	7	2	0	4	86	1	0	7	2	0	9	1	16	0	
Ijs	1	1	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
Ir	4	1	0	1	0	0	0	5	0	0	0	0	0	1	0	1	0	
Kw	1	0	0	0	0	0	0	3	0	0	2	0	0	0	2	0	0	
Le	7	0	1	0	0	3	2	27	0	1	8	2	0	5	2	2	0	
Ma	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Me	0	0	0	0	3	0	0	11	0	0	4	4	0	1	1	0	0	
Op	4	0	0	0	2	0	0	16	2	1	1	1	1	0	3	6	0	
Po	86	4	5	3	27	2	11	16	4	1	14	16	2	33	16	23	0	
Rc	1	0	0	0	0	0	0	2	4	0	0	0	0	0	2	0	0	
Re	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	2	3	0	0	
Sy	7	0	0	2	8	0	4	1	14	0	0	3	0	4	0	2	0	
Ta	2	0	0	0	2	0	4	1	16	0	0	3	0	5	1	1	0	
Ti	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	
Va	9	1	0	2	5	0	1	33	0	2	4	5	0	3	0	0	0	
Wa	1	0	1	0	2	0	1	16	2	3	0	1	0	3	2	0	0	
Za	16	1	0	0	2	0	0	23	0	0	2	1	0	0	2	0	0	
Zo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Slachtoffers huiselijk geweld bij instantie																		
	334	6	31	6	48	25	11	16	1 509	5	19	87	18	8	85	22	85	6
Bekend bij andere instantie(s)																		
	33%	100%	29%	100%	77%	16%	100%	100%	13%	100%	21%	29%	100%	38%	53%	100%	44%	0%
	111	6	9	6	37	4	11	16	199	5	4	25	18	3	45	22	37	0
Bl	BlijfGroep						Me	Meerkanten					Ta	Tactus				
Ijs	MEE Ijsseloever						Op	Openbaar Ministerie					Ti	Tikvah				
Ir	IrisZorg						Po	Politie					Va	Vangnet & Advies				
Kw	Kwintes						Rc	Reclassering					Wa	De Waag				
Le	Leger des Heils						Re	Rehoboth					Za	Zorggroep Almere				
Ma	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland						Sy	De Meregwaard (Symfona groep)					Zo	Zorggroep Oude en Nieuwe Land				

De grote overlap tussen Politie, Openbaar Ministerie, Reclassering en De Waag lijkt op het eerste gezicht logisch. De laatste drie instanties houden zich echter bezig met plegers van huiselijk geweld en registreren geen slachtofferschap. De grens tussen dader en slachtoffer blijkt dus soms onscherp. In hoofdstuk 6 daarover meer.

Overlap tussen de thema's

De meeste personen in de registraties van de deelnemende instanties zijn óf verslaafd óf dak- en thuisloos óf slachtoffer van huiselijk geweld. Er is echter ook **overlap tussen de drie thema's**: van de in totaal 4 968 unieke personen vallen er 457 binnen meer dan één thema. Vierendertig personen waren volgens de registraties in 2008 zowel verslaafd als dak- en thuisloos én slachtoffer van huiselijk geweld. De overige 423 personen scoren op twee van de drie thema's. De totale overlap tussen de thema's bedraagt daarmee 9%. In de Flevomonitor 2007 werd eenzelfde percentage gevonden.

De overlap tussen dak- of thuisloosheid en verslaving is zowel absoluut als relatief het grootst. In percentages betekent dit namelijk:

- 21% van de verslaafden is dak- of thuisloos
- 4% van de verslaafden is slachtoffer van huiselijk geweld

- 19% van de dak- en thuislozen is verslaafd
- 7% van de dak- en thuislozen is slachtoffer van huiselijk geweld

- 3% van de slachtoffers van huiselijk geweld is verslaafd
- 6% van de slachtoffers van huiselijk geweld is dak- of thuisloos

Situatie per gemeente

In de voorgaande tabellen met gegevens opgesplitst naar gemeente, scoorde Almere telkens het hoogst, gevolgd door Lelystad. Ten minste de helft van de geregistreerde verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld in deze monitor komt uit Almere. Maar bijna de helft van alle Flevolandse woont dan ook in centrumgemeente Almere. Het lijkt niet meer dan logisch hier ook ongeveer de helft van de kwetsbare groepen aan te treffen. Wanneer we de gevonden aantallen afzetten tegen het aantal inwoners komt een genuanceerder beeld naar voren.

Op 1 januari 2008 telde de hele provincie Flevoland 378 688 inwoners. In het totale bestand komen 4 281 unieke verslaafden, dak en thuislozen en/of slachtoffers van huiselijk geweld uit Flevoland voor. Dit komt erop neer dat van elke 1 000 Flevolandse er 11 behoren tot de kwetsbare groepen die het onderwerp vormen van deze monitor.

Tabel 3.13 Aantallen per gemeente

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	Totaal Flevoland
Grootte							
Inwoners	183 270	73 063	38 528	45 716	17 825	20 286	378 688
Aantal							
Verslaafden	794	442	85	134	23	60	1 539
Dak- en thuislozen	1 037	268	28	70	5	47	1 481
Huiselijk geweld	994	371	97	125	26	45	1 659
Totaal thema's	2 609	965	199	294	51	137	4 281
Per 1 000 inwoners							
Verslaafden	4,3	6,0	2,2	2,9	1,3	3,0	4,1
Dak- en thuislozen	5,7	3,7	0,7	1,5	0,3	2,3	3,9
Huiselijk geweld	5,4	5,1	2,5	2,7	1,5	2,2	4,4
Totaal thema's	14,2	13,2	5,2	6,4	2,9	6,8	11,3

Almere en Lelystad hebben niet alleen in absolute aantallen, maar ook relatief ten opzichte van het inwonertal de grootste groepen verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Ondanks het verschil in grootte tussen beide gemeenten (Almere heeft ruim honderdduizend inwoners meer dan Lelystad) ontlopen de aantallen afgezet tegen het inwonertal elkaar echter niet veel. Per 1 000 inwoners is het aantal geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld vergelijkbaar, het aantal dak- en thuislozen lager, maar het aantal verslaafden hoger in Lelystad.

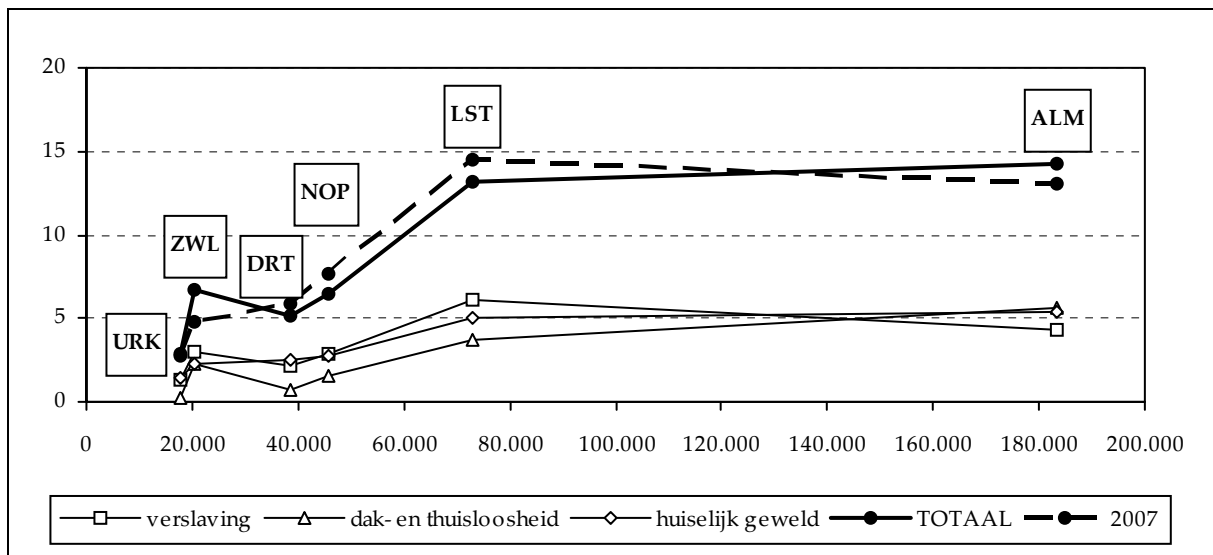
Voor de kleinere gemeenten lijkt te gelden: hoe minder inwoners, hoe kleiner het absolute en relatieve aantal verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld. Zeewolde vormt hierop echter de uitzondering. De aantallen per 1 000 in-

woners liggen in deze gemeente op of boven het niveau van de Noordoostpolder, terwijl Zeewolde qua bevolking toch ruim de helft kleiner is.

In het algemeen neemt dus met een stijgend inwonertal ook het aantal verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld toe, zowel in absolute aantallen als relatief ten opzichte van het aantal inwoners. Het verband is echter niet lineair. De grafiek hieronder laat een duidelijk plafond zien: komt het inwonertal boven een bepaalde drempel, dan neemt de omvang van kwetsbare groepen niet navenant toe, maar stagneert de groei. Het absolute aantal wordt nog wel groter, maar het relatieve aantal ten opzichte van de bevolking stijgt niet of nauwelijks.

De grafiek geeft ook de uitzonderlijke positie van de gemeente Zeewolde duidelijk weer. Eerder wezen we al op de aanwezigheid van verhoudingsgewijs veel zwerfjongeren door de lokale voorziening Enkeltje Zelfstandig en verhoudingsgewijs veel dreigend daklozen door het convenant tussen woningbouwvereniging en Vangnet & Advies. Ook het aantal verslaafden is er relatief gezien wat hoog. Ook in de Flevomonitor 2007 zagen we al een lichte 'hobbel' in de curve, maar in 2008 is de afwijking zeer uitgesproken.

Figuur 3.14 Omvang kwetsbare groepen per 1 000 inwoners, naar inwonertal

4 TRENDS

Ook in deze vierde editie is nog steeds groei te ontdekken in de kwantiteit (meer deelnemende instanties, uitgebreidere selectie van registratiegegevens) en kwaliteit (verbeterde registratie en koppeling van bestanden) van de Flevomonitor. Het aantal verslaafden en dak- en thuislozen dat kan worden geïdentificeerd is sinds de eerste Flevomonitor van 2005 verdubbeld en het aantal slachtoffers van huiselijk geweld steeg met 32%.

Tabel 4.1 Geregistreerde aantallen 2005 - 2008

	2005	2006	2007	2008
Aantallen				
verslaafden	873	1 356	1 753	1 656
dak- en thuislozen	821	1 016	1 644	1 795
slachtoffers van huiselijk geweld	1 520	1 818	1 927	2 007

De keerzijde van deze positieve ontwikkeling van de Flevomonitor is dat stijgende aantallen als gevolg van verbeteringen in de monitor een werkelijke toename (of afname) van het aantal verslaafden, dak- en thuislozen en/of slachtoffers van huiselijk geweld maskeren.

Dit probleem kan deels worden omzeild door voor de trendanalyse alleen die instanties te selecteren die aan elk van de vier jaargangen van deze Flevomonitor hebben deelgenomen. Het aantal volledige registratiebestanden in deze selectie is echter gering. Voor 2005 missen registraties van vijf instanties (Kwintes, Maatschappelijke Dienstverlening, Meerkanten, Tikvah en De Waag) en zijn nog eens vier registraties incompleet (Leger des Heils¹⁶, Tactus¹⁷ en Vangnet & Advies¹⁸). Voor 2006 missen drie registraties (MEE IJsseloever, Tikvah en De Waag) en zijn twee registraties incompleet (Zorggroep Almere en Vangnet & Advies)¹⁸. Voor 2007 mist één registratie (Reclassering) en zijn drie registraties incompleet (MEE IJsseloever, Openbaar Ministerie en Vangnet & Advies)¹⁸.

¹⁶ De afdelingen Intensieve Gezinsopvang, Nos pa Nos, Room4U, Un Kas Kaloroso en de postadressen ontbreken.

¹⁷ Selectie van klanten die voor 1-1-2005 in behandeling waren. Nieuwe instromers ontbreken.

¹⁸ Selectie van klanten waarbij hulpverlening is afgerond (uitstromers). Actuele klanten ontbreken.

Instelling	2005	2006	2007	2008
BlijfGroep (Bl)	✓ (147)	✓ (237)	✓ (288)	✓ (351)
MEE IJsseloever (IJs)	✓ (7)		~ (44)	✓ (44)
IrisZorg (Ir)	✓ (78)	✓ (116)	✓ (116)	✓ (86)
Kwintes (Kw)		✓ (286)	~ (785)	✓ (374)
Leger des Heils (Le)	~ (690)	✓ (801)	✓ (1 011)	✓ (1 085)
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)		~ (25)	~ (21)	✓ (51)
Meerkanten (Me)		✓ (491)	✓ (559)	✓ (526)
Openbaar Ministerie (Op)	✓ (245)	✓ (247)	~ (188)	✓ (257)
Politie (Po)	✓ (1 713)	✓ (2 046)	✓ (1 995)	✓ (2 186)
Reclassering (Rc)	✓ (111)	✓ (138)		✓ (111)
Rehoboth (Re)	✓ (34)	✓ (30)	✓ (24)	✓ (33)
De Meregaard (Sy)	~ (395)	~ (352)	~ (1 041)	✓ (501)
Tactus (Ta)	~ (524)	✓ (876)	✓ (1 058)	~ (956)
Tikvah (Ti)			✓ (32)	✓ (33)
Vangnet & Advies GGD (Va)	~ (460)	~ (424)	~ (646)	✓ (977)
De Waag (Wa)			✓ (294)	~ (637)
Zorggroep Almere (Za)	✓ (9 041)	~ (2 191)	✓ (3 086)	~ (1 369)
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	✓ (24)	✓ (18)	✓ (14)	~ (6)

In 2008 bleken zes van de geleverde registraties (Kwintes, De Meregaard, Tactus, De Waag, Zorggroep Almere en Zorggroep ONL) veel minder klanten te bevatten dan in 2007. Voor De Meregaard is dat vanwege een opschoning van het klantenbestand¹⁹, voor Tactus vanwege ‘verhuizing’ van gegevens van klanten in de penitentiaire inrichting naar een andere registratie, voor Zorggroep Almere waarschijnlijk wegens verouderde software en vervanging van een computerserver, en voor Zorggroep ONL door de overgang naar een nieuw registratiesysteem. De kleinere aantallen in

¹⁹ Verwijdering van cliënten waar geen contact meer mee was, maar waarvan het dossier nog niet afgesloten was. In 2007 was het aantal klanten in de geleverde registratie dus achteraf gezien waarschijnlijk te groot.

de registraties van Kwintes en De Waag kunnen niet worden verklaard, er zijn geen aanwijzingen voor een daadwerkelijke krimp in het klantenbestand.²⁰

Het geleverde databestand van Maatschappelijke Dienstverlening is in 2008 groter dan voorgaande jaren door de selectie te vergroten van uitsluitend huiselijk geweld naar alle drie de thema's.

Het aantal instanties waarbij de geleverde registratiebestand over vier jaar vergelijkbaar zijn is zeer beperkt: BlijfGroep, Iriszorg, Politie en Rehoboth. De twee grootste hiervan (BlijfGroep en Politie) betreffen voornamelijk slachtoffers van huiselijk geweld. Aangezien dit ook het thema is van de verdiepende studie (hoofdstuk 6) zal een trendanalyse 2005-2008 van slachtoffers van huiselijk geweld op basis van deze twee registraties gedaan worden. Wat betreft verslaafden en dak- en thuislozen maken we een vergelijking tussen 2007 en 2008 op basis van de voor die jaren vergelijkbare registraties: BlijfGroep, Iriszorg, Leger des Heils, Meerkanten, Politie, Rehoboth en Tikvah.

In de volgende paragrafen kijken we naar veranderingen in het profiel van verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld binnen de geselecteerde registraties. In de tabellen worden alleen percentages weergegeven en geen absolute aantallen genoemd. Omdat het gaat om een selectie van instanties komen de aantallen namelijk niet overeen met de totale groep. De analyse is gericht op veranderingen in de verhouding tussen mannen/vrouwen, leeftijdscategorieën, etnische groepen en gemeente van herkomst. Ten behoeve van statistische vergelijking zijn etniciteit en gemeente teruggebracht tot drie categorieën.

²⁰ Wat Kwintes betreft lijkt 2007 een afwijkend jaar te zijn geweest. Het aantal unieke klanten in de geleverde registratie was dat jaar circa tweemaal zo groot als het voorgaande en volgende jaar.

Het totale aantal klanten in de registratie van De Waag is in 2008 wel groter dan in 2007 omdat een selectie van alleen plegers van huiselijk geweld achterwege is gelaten. Het aantal plegers in de registratie van 2008 bedraagt 164 (130 minder dan het jaar ervoor). Daarnaast zijn 151 klanten verslaafd, dak- en thuisloos en/of slachtoffer van huiselijk geweld.

Verslaafden

Binnen de geselecteerde zeven instanties is een lichte stijging in het aantal geregistreerde verslaafden te zien: van **763** in 2007 naar **788** in 2008 (+3%). In 2008 registreerde het Leger des Heils 21 verslaafden meer dan in 2007 en Rehoboth registreerde er 15 extra; Meerkanten registreerde er daarentegen 33 minder.

Het profiel van de verslaafden is wat betreft geslacht, leeftijd en etniciteit niet veranderd tussen 2007 en 2008. In beide jaren zijn ruim zeven op de tien verslaafden man en ruim acht op de tien autochtoon Nederlands. De gemiddelde leeftijd in beide jaren is 39 jaar. Het aandeel verslaafden afkomstig uit Lelystad is wat gedaald tussen 2007 en 2008; ze komen nu iets vaker uit Almere of van buiten de provincie.

In de voorgaande editie van de Flevomonitor constateerden we tussen 2006 en 2007 een toename van het aantal cannabisverslaafden. Deze stijging lijkt zich niet verder te hebben doorgezet. Het aandeel personen dat afhankelijk is van softdrugs bleef tussen 2007 en 2008 bij de geselecteerde instanties vrijwel gelijk.

Gezien het chronische karakter van verslaving is te verwachten dat veel verslaafden langer dan een jaar in contact blijven met hulpverleningsinstanties. Van de 763 verslaafden in de registratie van 2007, zijn er 368 (48%) tevens terug te vinden in de registratie van 2008.²¹ De meeste van deze 'blijvers' zijn terug te vinden in de registratie van Meerkanten (sowieso de grootste registratiebron van verslaafden in deze monitor).

De aanwezigheid van een grote groep 'blijvers' maakt het wel opmerkelijk dat de gemiddelde leeftijd gelijk is gebleven. Deze groep is immers tussen 2007 en 2008 een jaar ouder geworden. Laten we de 'blijvers' buiten beschouwing, dan is er een lichte – maar niet significante – daling in de gemiddelde leeftijd.

²¹ Dit moet gezien worden als de minimale overlap tussen 2007 en 2008. In de registraties van 2008 bevinden zich 49 unieke personen met een instroomdatum van vóór 1-1-2008, die echter niet terug te vinden zijn in de registratie van 2007.

Tabel 4.2 Trends profiel verslaafden

Selectie: Blijfgroep, IrisZorg, Leger des Heils, Meerkanten, Politie, Rehoboth en Tikvah

	2007	2008	<i>p</i>
Geslacht			
man	71%	72%	<i>n.s.</i>
vrouw	29%	28%	
Leeftijd			
jonger dan 20	4%	4%	<i>n.s.</i>
20 t/m 29	26%	26%	
30 t/m 39	23%	21%	
40 t/m 49	25%	27%	
50 t/m 59	17%	17%	
60 en ouder	5%	5%	
Etniciteit			
Nederlands	81%	85%	
Surinaams	6%	5%	
Antilliaans	5%	3%	
Turks	1%	0%	
Marokkaans	1%	2%	
overig westers	3%	2%	
overig niet-westers	4%	3%	
Nederlands	81%	85%	<i>n.s.</i>
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	13%	11%	
overig allochtoon	7%	5%	
Gemeente			
Almere	46%	49%	
Lelystad	30%	25%	
Dronten	6%	6%	
Noordoostpolder	8%	8%	
Urk	2%	1%	
Zeewolde	3%	4%	
Buiten Flevoland	3%	6%	
Almere	46%	49%	*
andere gemeente in Flevoland	51%	45%	
buiten Flevoland	3%	6%	
Middel			
harddrugs	25%	22%	<i>n.s.</i>
softdrugs	23%	22%	<i>n.s.</i>
alcohol	57%	60%	<i>n.s.</i>
Totaal			
aantal in selectie van registraties	763	788	

Dak- en thuislozen

Geregistreerde gevallen van dak- en thuisloosheid namen ook licht toe binnen de zeven geselecteerde instanties: van **1 215** in 2007 naar **1 283** in 2008 (+6%). Binnen instanties waren er zowel stijgingen (Leger des Heils +76) als dalingen (IrisZorg -30) van geregistreerde verslaafden.

De man-vrouw verdeling is bij de dak- en thuislozen van 2007 en 2008 exact gelijk. Ook de etnische verdeling is vrijwel onveranderd. Het aandeel feitelijk en residentieel daklozen is vergelijkbaar; het aandeel dreigend daklozen en zwerfjongeren nam echter af. Dit laatste heeft waarschijnlijk gezorgd voor een stijging in de gemiddelde leeftijd van 33 naar 35 jaar. Een stijging van één jaar is echter te verwachten wanneer het om dezelfde personen gaat. Van de 1 215 dak- en thuislozen in de registratie van 2007, zijn er 439 (36%) tevens terug te vinden in de registratie van 2008. Vrijwel allemaal bij dezelfde instantie. Ook wanneer we deze 'blijvers' buiten beschouwing laten, blijft de stijging in gemiddelde leeftijd bestaan.

Tabel 4.3 Trends profiel dak- en thuislozen

Selectie: Blijfgroep, IrisZorg, Leger des Heils, Meerkanten, Politie, Rehoboth en Tikvah

	2006	2007	p
Geslacht			
man	61%	61%	<i>n.s.</i>
vrouw	39%	39%	
Leeftijd			
jonger dan 20	15%	9%	***
20 t/m 29	33%	34%	
30 t/m 39	20%	21%	
40 t/m 49	20%	23%	
50 t/m 59	9%	10%	
60 en ouder	4%	4%	
Etniciteit			
Nederlands	60%	59%	
Surinaams	14%	14%	
Antilliaans	10%	8%	
Turks	1%	1%	
Marokkaans	2%	4%	
overig westers	5%	5%	
overig niet-westers	9%	9%	
Nederlands	60%	59%	<i>n.s.</i>
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	26%	27%	
overig allochtoon	13%	14%	
Gemeente			
Almere	52%	52%	
Lelystad	23%	19%	
Dronten	1%	1%	
Noordoostpolder	4%	4%	
Urk	0%	0%	
Zeewolde	2%	2%	
Buiten Flevoland	16%	19%	
Almere	52%	52%	*
andere gemeente in Flevoland	33%	29%	
buiten Flevoland	16%	19%	
Dakloos			
feitelijk	17%	19%	<i>n.s.</i>
residentieel	28%	29%	<i>n.s.</i>
dreigend	18%	12%	****
zwerfjongere	28%	23%	***
Totaal			
aantal in selectie van registraties	1 215	1 283	

Slachtoffers huiselijk geweld

Het aantal unieke slachtoffers van huiselijk geweld geregistreerd bij BlijfGroep en Politie is tussen 2005 en 2008 gestegen van 1 288 naar 1 757. Dat komt neer op een toename van 36%. De grootste toename vond plaats tussen 2005 en 2006 (+25%) en vervolgens tussen 2007 en 2008 (+10%). BlijfGroep kende in vier jaar tijd een ruime verdubbeling van het aantal geregistreerde slachtoffers van 147 naar 334 (+127%); bij Politie steeg het aantal van 1 148 naar 1 509 (+31%).

Het aandeel 'blijvers' is bij de slachtoffers van huiselijk geweld veel kleiner dan bij de verslaafden en dak- en thuislozen. Het totaal aantal unieke slachtoffers van huiselijk geweld in de vier jaren is 5 684. Daarvan komen er 507 voor in de registraties van meerdere jaren (9%). Ter vergelijking met de verslaafden en dak- en thuislozen in de vorige paragrafen: van de 1 603 slachtoffers van huiselijk geweld in de registratie van 2007, zijn er 151 (9%) tevens terug te vinden in de registratie van 2008. Een deel hiervan zal neerkomen op herhaald slachtofferschap, maar de overlap tussen verschillende jaren kan ook verklaard worden door doorstroom van Politie naar BlijfGroep of een langdurig hulpverleningstraject bij BlijfGroep. In hoofdstuk 6 wordt in de verdiepende studie naar huiselijk geweld dieper ingegaan op herhaald slachtofferschap.

Het aandeel geregistreerde mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld is niet veranderd tussen 2005 en 2008; ieder jaar is ruim een vijfde man. Ook de etnische verdeling bleef gelijk: tweederde is autochtoon Nederlands en een vijfde behoort tot de grote etnische minderheidsgroepen. In de verdeling van leeftijdscategorieën is op het eerste gezicht ook geen verandering geweest, maar de gemiddelde leeftijd is wel gedaald: van 35 naar 33 jaar. De kleine groep van 507 slachtoffers die in meerdere jaren voorkomen werd 1 tot 3 jaar ouder, maar dit heeft nauwelijks invloed op de gemiddelde leeftijd.

Het aandeel slachtoffers van huiselijk geweld van buiten Flevoland lijkt in 2008 plots te zijn toegenomen. Waarschijnlijk wordt dit echter veroorzaakt door een wijziging in geleverde registratiegegevens: tot 2008 leverde de Politie gegevens met betrekking tot de pleegplaats i.p.v. woonplaats.

Tabel 4.4 Trends profiel slachtoffers huiselijk geweld

Selectie: Blijfgroep en Politie

	2005	2006	2007	2008	<i>p</i>
Geslacht					
man	21%	23%	21%	22%	<i>n.s.</i>
vrouw	79%	77%	79%	78%	
Leeftijd					
jonger dan 20	12%	15%	14%	16%	<i>n.s.</i>
20 t/m 29	25%	26%	26%	25%	
30 t/m 39	29%	28%	28%	28%	
40 t/m 49	23%	22%	21%	21%	
50 t/m 59	10%	7%	8%	8%	
60 en ouder	3%	3%	2%	3%	
Etniciteit					
Nederlands	69%	69%	68%	68%	<i>n.s.</i>
Surinaams	10%	11%	10%	10%	
Antilliaans	3%	2%	3%	3%	
Turks	2%	2%	2%	2%	
Marokkaans	4%	4%	4%	4%	
overig westers	4%	5%	5%	4%	
overig niet-westers	8%	8%	8%	9%	
Nederlands	69%	69%	68%	68%	<i>n.s.</i>
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	19%	19%	19%	19%	
overig allochtoon	12%	12%	13%	14%	
Gemeente²²					
Almere	58%	57%	57%	52%	<i>****</i>
Lelystad	23%	22%	22%	19%	
Dronten	5%	6%	5%	5%	
Noordoostpolder	6%	6%	8%	6%	
Urk	1%	1%	2%	1%	
Zeewolde	3%	3%	2%	2%	
Buiten Flevoland	5%	5%	5%	14%	
Almere	58%	57%	57%	52%	
andere gemeente in Flevoland	37%	38%	39%	34%	
buiten Flevoland	5%	5%	5%	14%	
Totaal					
aantal in selectie van registraties	1 288	1 615	1 603	1 757	

²² Let op: 2005, 2006 en 2007 pleegplaats; 2008 woonplaats.

Overlap tussen instanties

Tussen 2007 en 2008 is de totale overlap tussen instanties op het gebied van verslaving (29% - 28%), dak- en thuisloosheid (21% - 19%) en slachtoffers van huiselijk geweld (10% - 12%) weinig veranderd.

Eventuele trends in overlap tussen specifieke instanties zijn niet via statistische analyse te achterhalen. Vergelijking van de tabellen met betrekking tot overlap bij verslaving (3.5), dak- en thuisloosheid (3.8) en slachtoffers van huiselijk geweld (3.12) met de equivalenten daarvan in Flevomonitor 2007, kan wel wat indicaties verschaffen.

Op het gebied van verslaving is de overlap tussen Iriszorg en andere instanties gedaald (60% - 38%), hoewel het in beide jaren om beperkte aantallen gaat. Ook de bij Meerkanten geregistreerde verslaafden waren in 2007 vaker elders bekend dan in 2008 (47% - 40%). Vooral de overlap tussen Meerkanten en Kwintes daalde van 56 naar 25 gezamenlijke klanten.

Op het gebied van dak- en thuisloosheid is de daling van de overlap tussen De Meregaard en andere instanties (83% - 76%) het enige dat opvalt. Vooral het aantal gezamenlijke klanten van De Meregaard en Kwintes daalde: van 57 in 2007 naar 32 in 2008.

De BlijfGroep liet in 2007 geen enkele overlap met andere instanties zien, maar in 2008 is 33% van de aldaar geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld ook bij andere instanties bekend.²³ Ook de overlap tussen Leger des Heils en andere instanties op het gebied van huiselijk geweld is toegenomen (60% - 77%).

Conclusie

Door voortdurende kwantitatieve en kwalitatieve verbeteringen van de Flevomonitor worden steeds grotere aantallen geregistreerde verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld gevonden. Door een selectie te maken van over de jaren vergelijkbare registratiebestanden kregen we een meer reëel beeld van groei of krimp van kwetsbare groepen.

In de selectie van bestanden is het aantal geregistreerde verslaafden en dak- en thuislozen licht gestegen tussen 2007 en 2008. De man-vrouw verhouding in beide groepen bleef gelijk, evenals de verdeling over etnische groepen. Het aandeel verslaafden

²³ Men kan zich daarom afvragen of de versleuteling in 2007 correct is uitgevoerd. Dit is namelijk van grote invloed op de koppeling met andere bestanden.

en dak- en thuislozen uit Lelystad daalde licht. Deze groepen kwamen daarentegen iets vaker van buiten de provincie Flevoland. De meest in het oog springende trend in het profiel van dak- en thuislozen is de afname van het aandeel zwerfjongeren en dreigend daklozen. Een flink deel van de verslaafden en dak- en thuislozen behoort tot de 'blijvers' en had zowel in 2007 als 2008 contact met (vaak dezelfde) hulpverleningsinstantie.

Het aantal bij BlijfGroep en Politie geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld steeg met ruim een derde tussen 2005 en 2008. Deze toename vond voornamelijk plaats tussen 2005 en 2006, maar ook 2008 laat een duidelijke stijging zien. Geslacht en etniciteit bleven in vier jaar onveranderd, maar de gemiddelde leeftijd daalde in die periode van 35 naar 33 jaar.

5 PLEGERS VAN HUISELIJK GEWELD

Bij het thema huiselijk geweld ligt de focus in de Flevomonitor primair bij de *slachtoffers* van huiselijk geweld. Er zijn echter ook deelnemende instanties die zich richten op *plegers* van huiselijk geweld, of waarbij plegers in de registratie zijn terug te vinden. Deze groep wordt in dit hoofdstuk afzonderlijk besproken.

Het Openbaar Ministerie, Reclassering en De Waag zijn instanties die zich onder andere richten op plegers van huiselijk geweld. De eerste twee instanties leverden een selectie uit hun registratiegegevens. De Waag leverde het totale klantenbestand, waarbij de kolom 'huiselijk geweld' aangaf welke personen plegers betroffen. Ook in geleverde bestanden van BlijfGroep, IrisZorg, Rehoboth en Tikvah konden plegers op deze wijze worden geïdentificeerd.

De Politie selecteerde gegevens van personen die betrokken waren bij incidenten met de projectcode 'huiselijk geweld'. Personen die in de politieregistratie de rol 'verdachte' hebben gekregen, worden als plegers beschouwd.²⁴

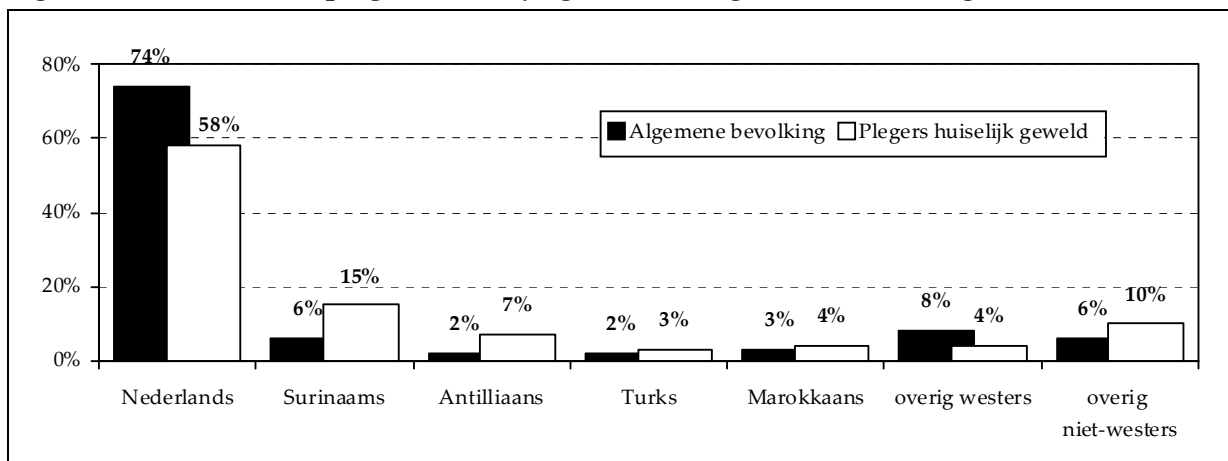
Bij de overige tien instanties worden plegers van huiselijk geweld niet als zodanig geregistreerd.

Instelling	Selectie plegers van huiselijk geweld
BlijfGroep (Bl)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
MEE IJsseloever (IJs)	- niet geregistreerd -
IrisZorg (Ir)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Kwintes (Kw)	- niet geregistreerd -
Leger des Heils (Le)	- niet geregistreerd -
Maatschappelijke Dienstverlening (Ma)	- niet geregistreerd -
Meerkanten (Me)	- niet geregistreerd -
Openbaar Ministerie (Op)	Selectie door instantie
Politie (Po)	Op basis van roltoekenning
Reclassering (Rc)	Selectie door instantie
Rehoboth (Re)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
De Meregwaard (Sy)	- niet geregistreerd -
Tactus (Ta)	- niet geregistreerd -
Tikvah (Ti)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Vangnet & Advies GGD (Va)	- niet geregistreerd -
De Waag (Wa)	Op basis van kolom 'huiselijk geweld'
Zorggroep Almere (Za)	- niet geregistreerd -
Zorggroep Oude en Nieuwe Land (Zo)	- niet geregistreerd -

²⁴ Formeel zouden we bij deze personen moeten spreken van verdachte of vermoedelijke daders. Dat geldt overigens ook voor de meeste andere instanties. Voor de leesbaarheid hanteren we voor de hele groep de term plegers.

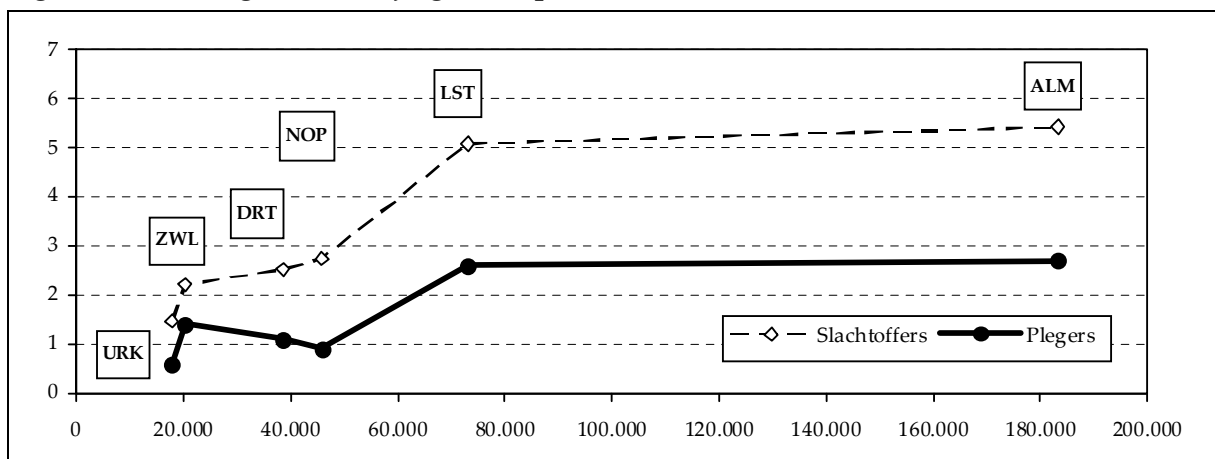
In totaal zijn bij de deelnemende instanties **1 025 unieke plegers van huiselijk geweld** geregistreerd. Mannen zijn duidelijk in de meerderheid (87%), maar ook vrouwen maken zich schuldig aan huiselijk geweld. De jongste pleger is 11, de oudste is 81 en gemiddeld zijn de geregistreerde plegers 36 jaar. Meer dan de helft is autochtoon Nederlands. Ten opzichte van de algemene bevolking van Flevoland zijn plegers van huiselijk geweld echter relatief vaak allochtoon. Vooral Surinamers, Antillianen en overige niet-westerse allochtonen scoren verhoudingsgewijs hoog. Bij de slachtoffers van huiselijk geweld zagen we ook relatief veel Surinamers en niet-westerse allochtonen, maar Antillianen waren daar niet duidelijk oververtegenwoordigd.

Figuur 5.1 Etniciteit plegers huiselijk geweld en algemene bevolking Flevoland

Circa de helft van de plegers van huiselijk geweld is afkomstig uit Almere en een vijfde uit Lelystad. Afgezet naar het inwonertal scoren beide gemeenten even hoog.

Figuur 5.2 Plegers huiselijk geweld per 1 000 inwoners, naar inwonertal

Kleinere gemeenten laten absoluut en relatief kleinere aantallen zien. Het verband tussen bevolkingsgrootte en aantal plegers per 1 000 inwoners volgt grotendeels hetzelfde patroon als bij de slachtoffers van huiselijk geweld. Op elke 1 000 inwoners van de provincie Flevoland zijn er gemiddeld 2 plegers van huiselijk geweld. Het aantal slachtoffers is tweemaal zo groot.

Zeewolde is ook hier (net als bij het thema verslaving en dak- en thuisloosheid) een uitschieter in negatieve zin. Zeewolde is (ruim) de helft kleiner dan Dronten en Noordoostpolder, maar telt in verhouding meer plegers van huiselijk geweld.

Tabel 5.3 Overzicht plegers van huiselijk geweld

	ALM	LST	DRT	NOP	URK	ZWL	buiten Flevoland	Totaal
Geslacht								
man	85%	84%	81%	90%	90%	96%	91%	87%
	416	161	34	38	9	27	142	890
vrouw	15%	16%	19%	10%	10%	4%	9%	13%
	73	30	8	4	1	1	14	135
Leeftijd								
jonger dan 20	9%	7%	10%	10%	10%	14%	5%	8%
	45	13	4	4	1	4	7	81
20 t/m 29	25%	28%	19%	17%	30%	29%	29%	26%
	123	54	8	7	3	8	45	269
30 t/m 39	28%	29%	24%	26%	30%	18%	27%	28%
	137	56	10	11	3	5	42	281
40 t/m 49	25%	27%	29%	26%	30%	32%	24%	26%
	123	51	12	11	3	9	38	266
50 t/m 59	9%	7%	12%	14%		7%	10%	9%
	44	13	5	6		2	15	90
60 en ouder	3%	2%	7%	7%			6%	3%
	14	4	3	3			9	35
Etniciteit								
Nederlands	53%	63%	73%	71%	100%	79%	58%	58%
	255	119	30	29	10	22	90	587
Surinaams	20%	11%	2%	2%		4%	13%	15%
	97	21	1	1		1	20	151
Antilliaans	7%	7%	10%	12%		7%	5%	7%
	33	13	4	5		2	7	73
Turks	2%	2%	2%				5%	3%
	11	4	1				7	25
Marokkaans	4%	2%	10%	2%		4%	4%	4%
	21	4	4	1		1	6	39
overig westers	4%	4%	2%	5%			4%	4%
	20	8	1	2			6	41
overig niet-westers	10%	11%		7%		7%	12%	10%
	49	21		3		2	19	102
Totaal								
	51%	20%	4%	4%	1%	3%	16%	100%
	489	191	42	42	10	28	156	1 025
Per 1 000 inwoners								
	2,7	2,6	1,1	0,9	0,6	1,4		

Ruim vier op de tien plegers die met het Openbaar Ministerie in aanraking kwamen, zijn schuldig bevonden aan hetgeen waarvan ze verdacht werden. Een achtste van de in totaal 270 zaken die het Openbaar Ministerie in 2008 behandelde eindigde in een schikking (transactie). Een kwart was aan het eind van dat jaar nog lopende.

Tabel 5.4 Afdoeening zaken Openbaar Ministerie

Problematiek		
dagvaarding	69	26%
vrijspraak / ontslag van rechtsvervolgning / dagvaarding nietig / OM niet ontvankelijk	10	4%
(on)voorwaardelijk sepot	23	9%
transactie	32	12%
strafoplegging / schuldigverklaring zonder straf	120	44%
aanhouding / voegen / overdracht / onbekend	16	6%

De overlap met de drie hoofdthema's (verslaving, dak- en thuisloosheid en slachtofferschap van huiselijk geweld) is 22%. Dat wil zeggen dat ruim een vijfde van de plegers verslaafd en/of dakloos en/of tevens slachtoffer is. Verslaving komt het meest voor; dak- en thuisloosheid het minst. In hoofdstuk 6 gaan we dieper in op het verband tussen dader- en slachtofferschap van huiselijk geweld.

Tabel 5.5 Overlap met thema's

Problematiek		
verslaving	119	12%
dak- en thuisloosheid	59	6%
slachtoffer van huiselijk geweld	87	9%
TOTAAL	228	22%

De meeste plegers van huiselijk geweld zijn terug te vinden in de registratiegegevens van de Politie. Bijna de helft van de geregistreerde plegers komt uitsluitend daar voor en niet bij de andere deelnemende instanties. De **overlap tussen instanties** is groot bij Politie en Openbaar Ministerie (147 personen)²⁵, gevolgd door Politie en De Waag (60) en Politie en Reclassering (42). Tussen deze vier instanties is ook een zekere mate van overlap te verwachten. Daarnaast hebben bij de politie geregistreerde plegers ook wel contact met Tactus (32) en Leger des Heils (27). Deze instanties registreren zelf geen daderschap. Van de 1 025 geregistreerde plegers van huiselijk geweld, hebben er in totaal 338 contact met meerdere instanties. De totale overlap tussen instanties bedraagt daarmee 33%.

²⁵ Lang niet alle bij de Politie geregistreerde verdachten zijn bekend bij het Openbaar Ministerie en vice versa. Een verklaring hiervoor is te vinden in onvoldoende grond voor opsporing en vervolging en tijdsperiode tussen melding bij Politie en in behandelname door Openbaar Ministerie.

Tabel 5.6 Overlap tussen instanties – plegers van huiselijk geweld

	Bl	Ijs	Ir	Kw	Le	Ma	Me	Op	Po	Rc	Re	Sy	Ta	Ti	Va	Wa	Za	Zo
Bl		0	0	0	0	0	0	5	16	1	0	1	2	0	1	3	4	0
Ijs	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ir	0	0		0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0
Kw	0	0	0		0	0	1	0	6	0	0	1	0	0	4	1	0	0
Le	0	0	0	0		0	3	23	27	4	1	2	6	0	2	5	0	0
Ma	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Me	0	0	0	1	3	0		4	21	0	0	2	10	0	3	3	0	0
Op	5	0	0	0	23	0	4		147	25	1	6	8	1	7	32	1	0
Po	16	0	1	6	27	0	21	147		42	1	10	32	0	17	60	3	0
Rc	1	0	0	0	4	0	0	25	42		0	1	1	0	1	29	0	0
Re	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0		0	0	0	1	3	0	0
Sy	1	0	0	1	2	0	2	6	10	1	0		4	0	1	1	0	0
Ta	2	0	1	0	6	0	10	8	32	1	0	4		0	4	12	1	0
Ti	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0		0	1	0	0
Va	1	0	0	4	2	0	3	7	17	1	1	1	4	0		3	0	0
Wa	3	0	1	1	5	0	3	32	60	29	3	1	12	1	3		1	0
Za	4	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	1	0	0	1		0
Zo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Plegers huiselijk geweld bij instantie																		
	32	0	3	6	40	0	26	257	758	111	4	16	46	1	20	164	7	0
Bekend bij andere instantie(s)																		
	59%	0%	67%	100%	100%	0%	100%	69%	36%	59%	75%	100%	100%	100%	100%	61%	100%	0%
	19	0	2	6	40	0	26	178	274	66	3	16	46	1	20	100	7	0

Bl	BlijfGroep	Meerkanten	Ta	Tactus
Ijs	MEE IJsseloever	Openbaar Ministerie	Ti	Tikvah
Ir	IrisZorg	Politie	Va	Vangnet & Advies
Kw	Kwintes	Reclassering	Wa	De Waag
Le	Leger des Heils	Rehoboth	Za	Zorggroep Almere
Ma	Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland	De Meregwaard (Symfona groep)	Zo	Zorggroep Oude en Nieuwe Land

Trends

Voor de bestudering van trends in het profiel van plegers van huiselijk geweld maken we, net als bij de slachtoffers van huiselijk geweld, gebruik van de registratiegegevens van BlijfGroep en Politie van 2005-2008. Het aantal unieke plegers van huiselijk geweld bij deze instanties is tussen 2005 en 2008 gestegen met 36% van 570 naar 774. De grootste sprong in aantallen was tussen 2005 en 2006 (+21%). Het aantal bij Politie geregistreerde plegers van huiselijk geweld steeg tussen 2005 en 2008 met 34%; bij de BlijfGroep nam het aantal toe van 5 unieke personen naar meer dan 30. Bij elkaar genomen gaat het in de vier registratiejaren over 2 538 unieke personen, waarvan er 196 in meerdere jaren voorkomen (8%). De herhaalde plegers komen specifiek aan de orde in hoofdstuk 6.

Het aandeel geregistreerde vrouwelijke plegers is in 2008 iets toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. In leeftijd en etniciteit zijn geen veranderingen te ontwaren. Het aandeel plegers dat van buiten de provincie komt lijkt in 2008 te zijn gegroeid, terwijl het aandeel plegers uit Almere lijkt te zijn afgenomen. De verklaring hiervoor is dezelfde als bij de slachtoffers van huiselijk geweld: tot 2008 leverde de Politie gegevens met betrekking tot de pleegplaats i.p.v. woonplaats. Dit is dus een zogenoemd registratie-effect.

Tabel 5.7 Trends profiel plegers huiselijk geweld

Selectie: Blijfgroep en Politie

	2005	2006	2007	2008	<i>p</i>
Geslacht					
man	89%	90%	89%	85%	*
vrouw	11%	10%	11%	15%	
Leeftijd					
jonger dan 20	11%	10%	10%	8%	<i>n.s.</i>
20 t/m 29	28%	25%	28%	29%	
30 t/m 39	28%	28%	28%	27%	
40 t/m 49	24%	25%	22%	25%	
50 t/m 59	8%	9%	9%	8%	
60 en ouder	1%	3%	2%	3%	
Etniciteit					
Nederlands	58%	60%	58%	57%	
Surinaams	16%	17%	15%	14%	
Antilliaans	7%	6%	7%	7%	
Turks	3%	2%	3%	3%	
Marokkaans	4%	4%	4%	5%	
overig westers	5%	4%	4%	4%	
overig niet-westers	7%	8%	11%	11%	
Nederlands	58%	60%	58%	57%	<i>n.s.</i>
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	30%	28%	29%	28%	
overig allochtoon	12%	12%	14%	15%	
Gemeente²⁶					
Almere	61%	60%	60%	51%	
Lelystad	24%	23%	21%	21%	
Dronten	4%	5%	5%	5%	
Noordoostpolder	5%	6%	7%	5%	
Urk	0%	1%	0%	1%	
Zeewolde	3%	3%	2%	3%	
Buiten Flevoland	3%	3%	5%	15%	
Almere	61%	60%	60%	51%	****
andere gemeente in Flevoland	36%	38%	35%	35%	
buiten Flevoland	3%	3%	5%	15%	
Totaal					
aantal in selectie van registraties	570	691	725	774	

²⁶ Let op: 2005, 2006 en 2007 pleegplaats; 2008 woonplaats.

6 NADERE VERKENNING HUISELIJK GEWELD

In de Flevomonitor wordt een algemeen overzicht gegeven van de ontwikkeling in aard en omvang van geregistreerde verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie. Om hierin de grote lijnen te kunnen volgen, is er weinig ruimte om in te zoomen op details. Toch blijkt er ook behoefte te zijn aan een scherper beeld van een bepaalde groep of specifiek thema. Daartoe is de laatste jaren verdiepend onderzoek uitgevoerd naar dak- en thuislozen (2006) en verslaafden (2007). Dit jaar richten we ons op het thema **huiselijk geweld**.

In de vorig jaar door regioplan uitgevoerde 'Evaluatie huiselijk geweldbeleid Flevoland' zijn de processen rond het convenant 'Vereende Krachten 2003' en diens opvolger 'Ketenaanpak Huiselijk Geweld Flevoland 2005' bestudeerd.²⁷ Geconcludeerd werd dat beleid, organisatiestructuur en dagelijkse uitvoering van het convenant verbetering behoeven. Eén van de verbeterpunten die de onderzoekers adviseren is de versterking van de beleidsmatige inbedding door meer zicht op de *aard en omvang* van huiselijk geweld (p.25). Ook stellen zij dat op basis van de bestaande registraties geen uitspraken kunnen worden gedaan over de effectiviteit van het beleid, omdat "bijvoorbeeld niet bekend [is] hoeveel *herhaalde meldingen* zich voordoen en welk deel van de mensen die *aangifte* heeft gedaan bij het *Steunpunt* Huiselijk Geweld terecht is gekomen" (p.24).

In het licht van deze beleidsevaluatie richten we ons in deze verdiepende studie in eerste instantie op de registratiegegevens. Niet alle deelnemende organisaties registreren huiselijk geweld. De BlijfGroep, Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland, De Mergaard en Zorggroep Oude en Nieuwe Land registreren (vooral) slachtoffers van huiselijk geweld. Het Openbaar Ministerie en De Waag leveren registratiegegevens van plegers van huiselijk geweld. De politieregistratie bevat gegevens van zowel verdachten als slachtoffers en is ook veruit het meest omvangrijk. De gegevens van de politie zullen daarom een belangrijke rol spelen in deze verdieping. Enerzijds in de vorm van aanvullende data analyse van de in de Flevomonitor reeds beschikbare gegevens; anderzijds in de vorm van een inhoudelijke verdieping door middel van dossieranalyse.

²⁷ J. Koffijberg & F. Kriek (2008). *Evaluatie huiselijkgeweldbeleid Flevoland*. Amsterdam: Regioplan.

Aanvullende data analyses

In de Flevomonitor worden kenmerken van slachtoffers en (verdachte) plegers van huiselijk geweld afzonderlijk beschreven. Een aantal meer specifieke vragen over huiselijk geweld die we willen beantwoorden door middel van extra data analyses van de registratiebestanden zijn:

- Wat is de overlap tussen *daderschap en slachtofferschap*? Wat is het profiel van de slachtoffers, de daders en de groep die zowel dader als slachtoffer is (geslacht, leeftijd, etniciteit, problematiek)?
- Wat kunnen we zeggen over de *dader-slachtoffer configuratie*? Vertonen daders en hun slachtoffers overeenkomst in profiel (geslacht, leeftijd, etniciteit)?
- Is er sprake van *herhaald slachtofferschap*? Hoe vaak komt dit voor? Wat is het profiel van deze groep (geslacht, leeftijd, etniciteit, problematiek)?
- Is er sprake van *herhaald daderschap*? Hoe vaak komt dit voor? Wat is het profiel van deze groep (geslacht, leeftijd, etniciteit, problematiek)?
- Hoe vaak wordt *aangifte* gedaan bij de politie? En voor welke *vormen* van huiselijk geweld (bedreiging, mishandeling, etc.)?
- Welk deel van de mensen die *aangifte* hebben gedaan komt bij het *Steunpunt Huiselijk Geweld* of andere hulpverleningsinstellingen terecht? Wat is het *profiel* van deze groep (geslacht, leeftijd, etniciteit, problematiek)?

Een groep waar nog niet zoveel over bekend is binnen het huiselijk geweld, zijn de *mannelijke slachtoffers*. Deze groep is lang onderbelicht gebleven, maar krijgt de laatste tijd meer aandacht. Onlangs zijn de eerste Blijf-van-mijn-lijfhuizen voor mannen geopend. In deze verdiepende studie worden mannelijke slachtoffers daarom nader bekeken.

- Wat is het *profiel* van de mannelijke slachtoffers (leeftijd, etniciteit, problematiek)?
- Van welke *vorm* van huiselijk geweld zijn deze mannen slachtoffer geworden (bedreiging, mishandeling, enz.) en wat is het profiel van de daders (geslacht, leeftijd, etniciteit)?
- Wat is het profiel van *jeugdige* mannelijke slachtoffers en van *volwassen* mannelijke slachtoffers, en wat is eventueel het verschil tussen deze twee groepen?

In de volgende paragrafen worden de hierboven gestelde onderzoeksvragen uitgewerkt. Bij alle analyse zijn we uitgegaan van de geregistreerde slachtoffers en plegers van 2008, eventueel aangevuld met gegevens uit eerdere jaargangen van de Flevo-monitor.

Overlap tussen daderschap en slachtofferschap

Onder de 2 007 unieke geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld van 2008 zijn er 87 (4%) in dat kalenderjaar (bij dezelfde of een andere instantie) ook als dader geregistreerd. Andersom zijn er onder de 1 025 geregistreerde plegers van 2008 dus eveneens 87 (8%) datzelfde jaar als slachtoffer geregistreerd. Voor statistische analyse is deze groep wat klein. Bovendien hoeft de overlap tussen daderschap en slachtofferschap niet beperkt te blijven tot een enkel kalenderjaar. Daarom is nagegaan of de slachtoffers van 2008 in de jaren 2005 tot en met 2007 bij de Blijfgroep of Politie als pleger waren geregistreerd.²⁸ Dit leverde een aanvullend aantal van 35 personen waarbij sprake was van overlap tussen slachtofferschap en daderschap. Op dezelfde wijze werden 37 plegers geïdentificeerd die in de voorgaande drie jaar tevens als slachtoffer waren geregistreerd.

Van de in 2008 geregistreerde slachtoffers blijkt uiteindelijk 6% (122 / 2 007) datzelfde of voorgaande jaren ook pleger te zijn geweest. Van de plegers blijkt 12% (124 / 1 025) datzelfde of voorgaande jaren ook slachtoffer te zijn geweest. In totaal vormen 159 unieke personen de overlapgroep.

Degenen die uitsluitend als slachtoffer staan geregistreerd zijn voornamelijk vrouwen; de uitsluitend plegers zijn voornamelijk mannen. In de overlapgroep is de verhouding tussen mannen en vrouwen meer gelijk. Onder de uitsluitend slachtoffers komen meer jongeren onder de 20 jaar voor en ligt de gemiddelde leeftijd (33 jaar) lager dan in beide andere groepen (36 jaar). In de groep van zowel slachtoffers als daders ligt het zwaartepunt bij de dertigers; de uitsluitend plegers kennen iets meer variatie in leeftijd. De combinatie slachtoffer/pleger komt relatief vaak voor in gemeenten buiten Almere (vooral Lelystad). Verslaving komt het meest voor bij uitsluitend plegers en het minst bij uitsluitend slachtoffers.

²⁸ Hiertoe is het bestand van 2008 gekoppeld met het databestand BlijfGroep/Politie 2005-2008 dat is gemaakt en gebruikt voor de trendanalyse van slachtoffers (p. 58) en plegers (p. 63) van huiselijk geweld.

Er is geen verschil tussen de drie groepen wat betreft etniciteit of dak- en thuisloosheid.

Tabel 6.1 Slachtoffers en plegers van huiselijk geweld

	uitsluitend slachtoffer 2008	uitsluitend pleger 2008	slachtoffer en pleger 2005-2008	<i>p</i>
Geslacht				
man	20%	90%	60%	****
vrouw	80%	10%	40%	
Leeftijd				
jonger dan 20	15%	8%	8%	****
20 t/m 29	25%	28%	18%	
30 t/m 39	27%	26%	38%	
40 t/m 49	21%	27%	23%	
50 t/m 59	8%	9%	11%	
60 en ouder	3%	4%	1%	
Etniciteit				
Nederlands	67%	56%	70%	
Surinaams	10%	15%	11%	
Antilliaans	3%	8%	5%	
Turks	2%	3%	1%	
Marokkaans	4%	4%	2%	
overig westers	5%	4%	3%	
overig niet-westers	9%	10%	9%	
Nederlands	67%	56%	70%	<i>n.s.</i>
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	19%	29%	19%	
overig allochtoon	14%	15%	11%	
Gemeente				
Almere	52%	51%	50%	
Lelystad	19%	19%	27%	
Dronten	5%	4%	7%	
Noordoostpolder	7%	4%	6%	
Urk	1%	1%	1%	
Zeewolde	2%	3%	1%	
Buiten Flevoland	14%	17%	8%	
Almere	52%	51%	50%	*
andere gemeente in Flevoland	34%	32%	42%	
buiten Flevoland	14%	17%	8%	
Geregistreerde problematiek				
verslaafd	3%	12%	8%	****
dak- en thuisloos	6%	5%	7%	<i>n.s.</i>
Totaal				
	1 885	901	159	

Slachtoffer-dader configuratie

De Politie registreerde in 2008 in totaal 1 555 zaken van huiselijk geweld.²⁹ In 720 gevallen (46%) werd zowel een slachtoffer als een dader geregistreerd. In iets meer dan de helft van de gevallen blijkt slachtoffer en/of verdachte dus te ontbreken. Bij 118 unieke zaken zijn meerdere slachtoffers betrokken. In totaal gaat het om 734 unieke slachtoffers die aan een dader gekoppeld zouden kunnen worden. Slachtoffers kunnen echter ook bij verschillende zaken betrokken zijn geweest, waarbij er mogelijk ook verschillende daders waren. Voor de analyse worden deze daarom behandeld als afzonderlijke slachtoffers. Zo zijn er uiteindelijk 891 slachtoffer-dader configuraties gecreëerd.

Daders en slachtoffers worden in onderstaande tabellen vergeleken op geslacht, leeftijd, etniciteit en woonplaats. Hierbij gaan we uit van de slachtoffers. Dus: als het slachtoffer een man is, hoe groot is dan de kans dat de dader ook een man is? Wanneer er meerdere daders met dezelfde kenmerken waren, zijn deze als één dader beschouwd. Daders met verschillende kenmerken zijn ondergebracht in de categorie 'gemengde dadergroep'.

Tabel 6.2 Slachtoffer-dader configuratie: geslacht

	slachtoffer man	slachtoffer vrouw	<i>p</i>
Dader(s)			
man	66%	94%	****
vrouw	31%	4%	
gemengde dadergroep	3%	2%	
Totaal			
	199	688	

Bij de 891 slachtoffer-dader configuraties is ruim driekwart van de gevallen (77%) het slachtoffer een vrouw. De meeste daders zijn man, onafhankelijk van het geslacht van het slachtoffer. Mannen worden echter verhoudingsgewijs vaker slachtoffer van een vrouwelijke pleger van huiselijk geweld dan vrouwen. Andersom gezien: als de pleger een vrouw is, dan is het slachtoffer vaker een man dan een vrouw.

In 18% van de 891 slachtoffer-dader configuraties zijn slachtoffer en dader(s) van hetzelfde geslacht.

²⁹ In feite zijn er 1 543 unieke zaken; 12 daarvan handelen om twee incidenten. Deze worden voor het gemak als afzonderlijke zaken beschouwd.

Tabel 6.3 Slachtoffer-dader configuratie: leeftijd

	slachtoffer jonger dan 20	slachtoffer 20 t/m 29	slachtoffer 30 t/m 39	slachtoffer 40 t/m 49	slachtoffer 50 en ouder	<i>p</i>
Dader(s)						
jonger dan 20	15%	4%	4%	8%	4%	****
20 t/m 29	31%	60%	13%	13%	28%	
30 t/m 39	24%	26%	41%	24%	15%	
40 t/m 49	22%	6%	31%	40%	24%	
50 en ouder	6%	4%	9%	14%	25%	
gemengde dadergroep	6%	1%	3%	1%	4%	
Totaal						
	196	231	217	175	72	

In grote lijnen geldt voor slachtoffers van alle leeftijden dat de pleger meestal tussen de 20 en 50 jaar is, maar tevens geldt: hoe ouder het slachtoffer, hoe ouder ook de dader. Weliswaar is bij slachtoffers onder de 20 jaar de pleger meestal ouder dan 20, maar minder vaak dan bij oudere slachtoffers. Andersom is bij 50-plussers de dader meestal jonger, maar minder vaak dan bij jongere slachtoffers. Is het slachtoffer een twintiger, dan is de dader dat meestal ook.

In 38% van de 891 slachtoffer-dader configuraties vallen slachtoffer en dader binnen dezelfde leeftijdscategorie. In de meeste van deze zaken waren slachtoffer en dader(s) dus niet van dezelfde leeftijd.

Tabel 6.4 Slachtoffer-dader configuratie: etniciteit

	slachtoffer Nederlands	slachtoffer Surinaams	slachtoffer Antilliaans	slachtoffer Turks	slachtoffer Marokkaans	<i>p</i>
Dader(s)						
Nederlands	69%	25%	20%	33%	13%	****
Surinaams	11%	63%	16%		3%	
Antilliaans	5%	3%	56%		3%	
Turks	2%	3%		67%	3%	
Marokkaans	3%	1%	4%		61%	
overig allochtoon	9%	3%	4%		16%	
gemengde dadergroep	1%	3%				
Totaal						
	635	76	25	12	31	

Bij de meeste slachtoffer-dader configuraties is het slachtoffer autochtoon Nederlands (71%). Bij slachtoffers van alle etniciteiten was de dader meestal afkomstig uit dezelfde etnische groep. Bij allochtone slachtoffers is de dader daarnaast ook relatief vaak autochtoon Nederlands. Gezien vanuit de daders geldt overigens dat, ongeacht

de herkomst van de dader, het slachtoffer in ten minste de helft van de gevallen autochtoon Nederlands is.

Deze selectie van huiselijk geweld incidenten waren meestal intra-etnisch: in 59% van de 891 slachtoffer-dader configuraties hebben slachtoffer en dader(s) dezelfde etnische herkomst.

Tabel 6.5 Slachtoffer-dader configuratie: gemeente

	slachtoffer ALM	slachtoffer LST	slachtoffer DRT	slachtoffer NOP	slachtoffer URK	slachtoffer ZWL	<i>p</i>
Dader(s)							
Almere	80%	9%	2%			4%	****
Lelystad	2%	80%	13%	9%			
Dronten	0%		72%	9%			
Noordoostpolder	0%	1%	4%	76%			
Urk					100%		
Zeewolde	0%					75%	
buiten Flevoland	18%	10%	9%	7%		17%	
gemengde dadergroep		1%				4%	
Totaal							
	477	186	55	45	4	26	

Verreweg de grootste overeenkomst tussen slachtoffer en dader is te vinden in de woonplaats. Bij 70% van de 891 slachtoffer-dader configuraties zijn slachtoffer en dader(s) afkomstig uit dezelfde Flevolandse gemeente.

Herhaald slachtofferschap

Voor de bepaling van herhaald slachtofferschap maken we gebruik van de registratiegegevens van de Politie. Registratie van andere instanties zijn hiervoor minder geschikt. Een langdurig hulpverleningstraject of meerdere inschrijvingen bij dezelfde of verschillende instanties kán, maar hóeft niet te wijzen op herhaald slachtofferschap. Betrokkenheid, als slachtoffer, bij meerdere incidenten van huiselijk geweld doet dat wel.

Uitgaande van de 1 501 in 2008 bij de Politie geregistreerde slachtoffers is nagegaan of zij ofwel datzelfde jaar, ofwel in voorgaande jaren (2005-2007) meermaals als slachtoffer voorkwamen in door de Politie geleverde databestanden voor de Flevomonitor. In totaal zijn op deze wijze 323 unieke personen als herhaald slachtoffer geïdentificeerd. Dat komt neer op 22%. Dit percentage zou een onderschatting kunnen zijn omdat van andere 'eenmalige' slachtoffers additionele geweldsincidenten niet bij de Politie zijn gemeld of aangegeven. Anderzijds zou je kunnen redeneren dat herhaald geweld eerder opvalt en door anderen wordt gemeld of de drempel verlaagt om zelf – ook al is het maar één keer – naar de Politie te gaan. Eenmalig huiselijk geweld, en niet herhaald geweld, zou in dat geval worden onderschat.

Herhaalde slachtoffers zijn voornamelijk vrouwen tussen de 20 en de 50 jaar. Ruim een derde is van allochtone komaf. Ruim de helft woont in Almere en een kwart in Lelystad.

Vergeleken met de 'eenmalige' slachtoffers, zijn herhaalde slachtoffers wat vaker vrouw, vaker behorende tot de etnische minderheden (vooral Surinaams en Marokkaans) en vaker woonachtig in Almere en Lelystad. Wat leeftijd betreft valt op dat onder de herhaalde slachtoffers nauwelijks jongeren onder de 20 te vinden zijn, terwijl die bij de 'eenmalige' slachtoffers een vijfde van de groep uitmaken. De gemiddelde leeftijd van de herhaalde slachtoffers (34 jaar) ligt ook hoger dan die van de 'eenmalige' slachtoffers (32 jaar). Verslaving en dak- en thuisloosheid lijken geen rol te spelen bij eenmalig of herhaald slachtofferschap.

Tabel 6.6 Herhaald slachtofferschap van huiselijk geweld

	'eenmalig' slachtoffer	herhaald slachtoffer	p
Geslacht			
man	30%	12%	****
vrouw	70%	88%	
Leeftijd			
jonger dan 20	21%	7%	****
20 t/m 29	23%	30%	
30 t/m 39	24%	33%	
40 t/m 49	21%	20%	
50 t/m 59	8%	9%	
60 en ouder	4%	1%	
Etniciteit			
Nederlands	73%	64%	****
Surinaams	9%	12%	
Antilliaans	3%	4%	
Turks	1%	2%	
Marokkaans	2%	6%	
overig westers	4%	6%	
overig niet-westers	8%	8%	
Nederlands	73%	64%	****
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	15%	23%	
overig allochtoon	12%	13%	
Gemeente			
Almere	52%	56%	*
Lelystad	18%	24%	
Dronten	6%	6%	
Noordoostpolder	7%	6%	
Urk	2%	2%	
Zeewolde	3%	1%	
Buiten Flevoland	12%	7%	
Almere	52%	56%	
andere gemeente in Flevoland	36%	37%	
buiten Flevoland	12%	7%	
Geregistreerde problematiek			
verslaafd	1%	3%	n.s.
dak- en thuisloos	3%	4%	n.s.
Totaal			
	1 178	323	

Herhaald daderschap

De herhaalde plegers zijn op dezelfde wijze geïdentificeerd als de herhaalde slachtoffers. Van de 745 in 2008 door de Politie geregistreerde daders kwamen er 164 (22%) datzelfde of voorgaande jaren meermaals terug in de registratie. Ook herhaald daderschap kan enerzijds worden onderschat doordat 'eenmalige' plegers meerdere delicten kunnen hebben gepleegd die niet bij de Politie bekend zijn; anderzijds kan het worden overschat doordat naarmate het geweld vaker voorkomt, de kans op melding toeneemt.

Herhaalde plegers zijn voornamelijk mannen tussen de 20 en de 50 jaar. Autochtone Nederlanders vormen een kleine meerderheid. Ruim een kwart is Surinaams of Antilliaans. Verreweg de meeste herhaalde plegers zijn woonachtig in Almere en Lelystad. Bijna één op de zes herhaalde plegers is geregistreerd als zijnde verslaafd en bijna één op de zeven als zijnde dak- en thuisloos.

Herhaalde plegers zijn vergeleken met 'eenmalige' plegers vaker mannen en van Surinaamse of Antilliaanse afkomst. Net als de slachtoffers wonen de herhaalde plegers relatief vaak in Almere en Lelystad. Er is geen verschil in leeftijd.

Verslaving en dak- en thuisloosheid spelen bij herhaald daderschap wel een duidelijke rol. Herhaalde plegers zijn twee keer zo vaak verslaafd als 'eenmalige' plegers en ruim vier keer zo vaak dak- of thuisloos. Dat neemt niet weg dat in beide groepen deze problematiek meestal níet speelt.

Tabel 6.7 Herhaald daderschap van huiselijk geweld

	'eenmalig' pleger	herhaald pleger	p	
Geslacht				
man	84%	90%	*	
vrouw	16%	10%		
Leeftijd				
jonger dan 20	9%	7%	n.s.	
20 t/m 29	28%	32%		
30 t/m 39	28%	27%		
40 t/m 49	25%	24%		
50 t/m 59	7%	8%		
60 en ouder	4%	1%		
Etniciteit				
Nederlands	58%	52%	*	
Surinaams	14%	17%		
Antilliaans	6%	10%		
Turks	2%	4%		
Marokkaans	4%	6%		
overig westers	4%	3%		
overig niet-westers	12%	8%		
Nederlands	58%	52%	*	
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	26%	37%		
overig allochtoon	16%	11%		
Gemeente				
Almere	49%	55%	*	
Lelystad	20%	26%		
Dronten	5%	4%		
Noordoostpolder	5%	5%		
Urk	1%			
Zeewolde	3%	2%		
Buiten Flevoland	17%	8%		
Almere	49%	55%		*
andere gemeente in Flevoland	34%	37%		
buiten Flevoland	17%	8%		
Geregistreerde problematiek				
verslaafd	8%	16%	****	
dak- en thuisloos	3%	13%	****	
Totaal				
	581	164		

Aangifte en vormen van huiselijk geweld

Bij 745 van de 1 555 bij de Politie geregistreerde zaken van huiselijk geweld uit 2008 hebben één of meer personen de rol 'aangever' toebedeeld gekregen. Hieruit maken we op dat in 48% van de gevallen aangifte is gedaan.³⁰ De aangever hoeft niet noodzakelijkerwijs ook het slachtoffer te zijn. Ouders kunnen bijvoorbeeld ook namens hun kinderen aangifte doen.

De zaken zonder aangifte betroffen meestal (huiselijke) ruzies zonder gevolgen; de zaken met aangifte meestal eenvoudige mishandeling. Berekenen we de aangiftes als percentage van het delict, dan wordt duidelijk dat ruzies zonder gevolgen zelden tot een aangifte leiden. Opvallend genoeg wordt in zedenzaken meestal ook geen aangifte gedaan. Bij bedreiging en mishandeling wordt in verreweg de meeste zaken wél aangifte gedaan. Gijzeling, ontvoering, (poging tot) moord en doodslag³¹ leveren in tweederde van de gevallen een aangifte op.

Tabel 6.8 Delicten bij huiselijk geweld met en zonder aangifte

	zonder aangifte		met aangifte		aangiftes als percentage van delict
Delicten					
(huiselijke) ruzie/twist zonder gevolgen	561	69%	8	1%	1%
bedreiging	66	8%	194	26%	75%
eenvoudige mishandeling	108	13%	449	60%	81%
zware mishandeling	7	1%	35	5%	83%
misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid ³²	7	1%	14	2%	67%
doodslag/moord	10	1%	22	3%	69%
zedemisdrijf ³³	30	4%	7	1%	19%
overig ³⁴	25	3%	30	3%	55%
TOTAAL ³⁵	810		745		48%

³⁰ Dit is waarschijnlijk een onderschatting. Iemand kan in eerste instantie als 'melder' zijn geregistreerd en later aangifte hebben gedaan. De rol wordt dan mogelijk niet altijd bijgewerkt.

³¹ De Politie registreert 'pogingen tot' onder dezelfde noemer. Het daadwerkelijk aantal doden als gevolg van huiselijk geweld is niet uit de geleverde gegevens af te leiden, maar zal zeker geen 32 bedragen. Ter vergelijking: het totaal aantal moorden in 2008 bedroeg 150 voor heel Nederland. (bron: CBS Statline)

³² Gijzeling/ontvoering, stalking, overige misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid (excl. bedreiging).

³³ Aanranding, verkrachting, seksueel misbruik, incest, overige zedendelicten.

³⁴ Belediging, chantage/afpersing, huisvredebreuk, openlijke geweldpleging, overige mishandeling.

³⁵ De aantallen per delict tellen op tot boven het totaal omdat in een aantal zaken meerdere delicten zijn geregistreerd.

Aangifte en Steunpunt Huiselijk Geweld of andere hulpverleningsinstellingen

Bij de 745 hiervoor genoemde zaken van huiselijk geweld uit 2008 die tot aangifte hebben geleid, was aan 696 unieke personen de rol 'aangever' toegekend. Hiervan zijn er 47 (7%) datzelfde jaar geregistreerd bij het Steunpunt Huiselijk Geweld van de BlijfGroep.

Aangevers die in contact kwamen met het Steunpunt waren uitsluitend vrouwen en uitsluitend volwassenen; mannelijke aangevers en aangevers onder de 20 jaar zijn niet in contact gekomen met het Steunpunt. De meeste aangeefsters die bij het Steunpunt kwamen, waren dertigers. Tweederde was autochtoon Nederlands; de overigen vooral Surinaams. Iets meer dan de helft van de aangeefster die bekend is bij het Steunpunt is afkomstig uit Almere. Verrassend (en merkwaardig) is het dat daarnaast bijna een kwart afkomstig is van buiten de provincie.

Vergeleken met de aangevers die niet bij het Steunpunt terecht zijn gekomen, zijn de aangeefsters bij het Steunpunt dus vaker vrouw en boven de 20 jaar. Ook komen zij vaker van buiten de provincie Flevoland. Daarnaast lijken Surinaamse en Marokkaanse aangeefster wat vaker bekend bij het Steunpunt dan andere allochtone groepen. Verslavings- of dakloosheidsproblematiek speelt geen rol.

Naast deze 47 aangeefsters die bekend zijn bij het Steunpunt Huiselijk Geweld, hebben 62 andere bij de Politie geregistreerde aangevers in 2008 contact gehad met andere deelnemende instanties.³⁶ Dit kan een andere afdeling van de BlijfGroep, maar ook maatschappelijk werk, geestelijke gezondheidszorg, verslavingshulpverlening of maatschappelijke opvang zijn geweest. Het contact met deze instellingen hoeft geen enkel verband te houden met het huiselijk geweld en/of het doen van aangifte daarvan. Om deze reden is deze groep niet afzonderlijk bestudeerd.

³⁶ Openbaar Ministerie, Reclassering en De Waag niet meegerekend.

Tabel 6.9 Aangevers bij politie wel en niet bekend bij steunpunt huiselijk geweld

	niet bekend bij steunpunt	wel bekend bij steunpunt	<i>p</i>
Geslacht			
man	23%	0%	****
vrouw	77%	100%	
Leeftijd			
jonger dan 20	15%	0%	**
20 t/m 29	27%	28%	
30 t/m 39	27%	51%	
40 t/m 49	22%	13%	
50 t/m 59	7%	6%	
60 en ouder	2%	2%	
Etniciteit			
Nederlands	68%	66%	n.s.
Surinaams	10%	17%	
Antilliaans	3%	0%	
Turks	2%	0%	
Marokkaans	4%	9%	
overig westers	5%	0%	
overig niet-westers	9%	9%	
Nederlands	68%	66%	n.s.
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	19%	26%	
overig allochtoon	14%	9%	
Gemeente			
Almere	55%	53%	***
Lelystad	21%	17%	
Dronten	5%	4%	
Noordoostpolder	6%	2%	
Urk	1%	0%	
Zeewolde	3%	0%	
Buiten Flevoland	9%	23%	
Almere	55%	53%	
andere gemeente in Flevoland	36%	23%	
buiten Flevoland	9%	23%	
Geregistreerde problematiek			
verslaafd	3%	2%	n.s.
dak- en thuisloos	4%	4%	n.s.
Totaal			
	649	47	

Profiel van mannelijke slachtoffers

Voor de beschrijving van het profiel van mannelijke slachtoffers hoeven we ons niet te beperken tot de politieregistratie. We maken hiervoor weer gebruik van het volledige bestand van Flevomonitor 2008. Van de 2 007 geregistreerde slachtoffers van huiselijk geweld in dit bestand is bijna een kwart man (23%).

De mannelijke slachtoffers zijn tussen de 0 en de 80 jaar oud. De gemiddelde leeftijd is 35 jaar. Acht op de tien mannelijke slachtoffers is autochtoon Nederlands. Van de vier belangrijkste etnische minderheden, is de groep Surinamers het grootst. Mannelijke slachtoffers wonen even vaak in Almere als in één van de andere gemeenten in Flevoland. Verslaving en/of dak- en thuisloosheid speelt bij minder dan tien procent van de mannelijke slachtoffers.

Vergeleken met de vrouwelijke slachtoffers is er bij de mannen meer spreiding in leeftijd. Er zijn zowel meer jongeren onder de twintig als vijftigplussers bij de mannelijke slachtoffers. In de gemiddelde leeftijd is er geen significant verschil tussen mannen en vrouwen. Zowel mannelijke als vrouwelijke zijn hoofdzakelijk autochtoon Nederlands, maar de vrouwen behoren tweemaal zo vaak tot een etnische minderheid. Vooral Surinamers en ook Marokkanen zijn relatief oververtegenwoordigd bij de vrouwelijke slachtoffers. Opvallend is dat mannelijke slachtoffers relatief vaak woonachtig zijn in de kleinere gemeenten in Flevoland. Bijna een kwart (23%) komt uit Dronten, Noordoostpolder, Urk of Zeewolde. Bij de vrouwelijke slachtoffers is dat 'slechts' 13%. Ten slotte is bij mannelijke slachtoffers – hoewel verreweg de meesten van hen niet verslaafd zijn – vaker sprake van verslavingsproblematiek. In dak- en thuisloosheid is er geen verschil.

Tabel 6.10 Mannelijke en vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld

	vrouwelijke slachtoffers	mannelijke slachtoffers	p
Leeftijd			
jonger dan 20	13%	22%	****
20 t/m 29	28%	16%	
30 t/m 39	30%	21%	
40 t/m 49	21%	23%	
50 t/m 59	7%	13%	
60 en ouder	3%	6%	
Etniciteit			
Nederlands	64%	79%	****
Surinaams	11%	6%	
Antilliaans	3%	1%	
Turks	2%	2%	
Marokkaans	5%	1%	
overig westers	5%	4%	
overig niet-westers	9%	8%	
Nederlands	64%	79%	****
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	22%	10%	
overig allochtoon	15%	12%	
Gemeente			
Almere	54%	43%	****
Lelystad	19%	21%	
Dronten	4%	8%	
Noordoostpolder	6%	10%	
Urk	1%	2%	
Zeewolde	2%	3%	
Buiten Flevoland	14%	14%	
Almere	54%	43%	
andere gemeente in Flevoland	32%	43%	
buiten Flevoland	14%	14%	
Geregistreerde problematiek			
verslaafd	2%	7%	****
dak- en thuisloos	6%	8%	n.s.
Totaal			
	1 549	451	

Vormen van huiselijk geweld met mannelijke slachtoffers

Bij 79 van de 1 555 bij de Politie geregistreerde zaken van huiselijk geweld was geen slachtoffer geregistreerd. Bij de overige 1 476 zaken ging het in 1 105 gevallen (75%) om één of meer vrouwelijke slachtoffers, in 276 gevallen (19%) om één of meer mannelijke slachtoffers en in 95 gevallen (6%) om zowel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers. In totaal is dus in een kwart van de zaken sprake van (een) mannelijk(e) slachtoffer(s).

Zaken met één of meer mannelijke slachtoffers betroffen in vier op de tien gevallen (huiselijke) ruzies zonder gevolgen. Bij een derde ging het om eenvoudige mishandeling en bij een zesde om bedreiging.

Er blijkt weinig samenhang tussen het geslacht van het slachtoffer en het soort delict. Zowel mannen als vrouwen waren voornamelijk slachtoffer van ruzie, bedreiging en eenvoudige mishandeling. Het slachtoffer is vaker vrouw dan man, ongeacht het delict. Bij eenvoudige mishandeling zijn vrouwelijke slachtoffers echter meer oververtegenwoordigd dan bij zware mishandeling en (poging tot) moord of doodslag. Als er sprake is van een mannelijk slachtoffer, dan lijkt het dus om wat zwaardere vormen van geweld te gaan.

Tabel 6.11 Delicten bij huiselijk geweld met vrouwelijke en mannelijke slachtoffers

	vrouwelijke slachtoffers		mannelijke slachtoffers		mannelijke slachtoffers als percentage van delict
Delicten					
(huiselijke) ruzie/twist zonder gevolgen	429	36%	144	39%	25%
bedreiging	214	18%	61	16%	24%
eenvoudige mishandeling	446	37%	119	32%	23%
zware mishandeling	28	2%	12	3%	32%
misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid ³⁷	16	1%	5	1%	28%
doodslag/moord	20	2%	10	3%	38%
zedemisdrijf ³⁸	31	3%	9	2%	27%
overig ³⁹	29	2%	14	4%	34%
TOTAAL ⁴⁰	1 200		371		25%

³⁷ Gijzeling/ontvoering, stalking, overige misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid (excl. bedreiging).

³⁸ Aanranding, verkrachting, seksueel misbruik, incest, overige zedendelicten.

³⁹ Belediging, chantage/afpersing, huisvredebreek, openlijke geweldpleging, overige mishandeling.

⁴⁰ De aantallen per delict tellen op tot boven het totaal omdat in een aantal zaken meerdere delicten zijn geregistreerd.

Jeugdige en volwassen mannelijke slachtoffers

Eén op de vijf mannelijke slachtoffers (20%) in het volledige bestand van Flevomonitor 2008 is minderjarig – jonger dan 18 jaar. Jeugdige slachtoffers zijn meestal autochtoon Nederlands; één op de acht is allochtoon. Iets meer dan de helft woont in Almere, een vijfde in Lelystad en een tiende komt van buiten Flevoland. Bij geen van de jeugdige slachtoffers is verslaving of dak- en thuisloosheid geregistreerd. Dergelijke problematiek komt onder minderjarigen ook weinig voor.

Meerderjarige mannelijke slachtoffers zijn voor driekwart autochtoon Nederlands. Vier op de tien komt uit Almere, een vijfde uit Lelystad en een kwart uit een andere gemeente in Flevoland. Verslaving en dak- en thuisloosheid komt – in tegenstelling tot de jeugdigen – bij de volwassen mannelijke slachtoffers wel voor, zij het in relatief beperkte mate.

Er is nauwelijks verschil in etniciteit tussen jeugdige en volwassen mannelijke slachtoffers. Minderjarigen lijken minder vaak van allochtone (Surinaamse) komaf, maar dat verschil is niet significant. Wel is er een duidelijk verschil naar woonplaats. Jeugdige mannelijke slachtoffers wonen meestal in Almere; volwassenen relatief vaak in de kleinere Flevolandse gemeenten of buiten de provincie. Het verschil in geregistreerde problematiek (verslaving, dak- en thuisloosheid) is evident.

Wanneer we de leeftijdsgrens voor jeugdige slachtoffers niet bij 18 jaar, maar (parallel aan de zwerfjongeren) bij 25 jaar leggen, dan levert de analyse vergelijkbare resultaten op.

Tabel 6.12 Jeugdige en volwassen mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld

	volwassen slachtoffers (≥ 18 jaar)	jeugdige slachtoffers (< 18 jaar)	p
Etniciteit			
Nederlands	76%	88%	
Surinaams	7%	1%	
Antilliaans	1%	3%	
Turks	2%	1%	
Marokkaans	1%	1%	
overig westers	5%	0%	
overig niet-westers	8%	7%	
Nederlands	76%	88%	n.s.
Surinaams/Antilliaans/Turks/Marokkaans	11%	6%	
overig allochtoon	13%	7%	
Gemeente			
Almere	39%	55%	
Lelystad	21%	21%	
Dronten	9%	3%	
Noordoostpolder	11%	5%	
Urk	2%	1%	
Zeewolde	3%	6%	
Buiten Flevoland	15%	10%	
Almere	39%	55%	*
andere gemeente in Flevoland	45%	35%	
buiten Flevoland	15%	10%	
Geregistreerde problematiek			
verslaafd	8%	0%	***
dak- en thuisloos	9%	0%	***
Totaal			
	361	89	

Dossierstudie

Huiselijk geweld is vaak een ingewikkelde wisselwerking tussen dader en slachtoffer. Het beeld van een passief slachtoffer versus een actieve dader is niet altijd juist. Een tekortkoming van de registratiegegevens die we gebruikten voor het eerste deel van deze nadere verkenning rond huiselijk geweld (dit geldt voor zowel politie als andere instanties) is dat de basale persoonskenmerken van betrokkenen geen informatie geven over wat er is gebeurd. De delictcode kan bijvoorbeeld aangeven dat het om mishandeling ging, maar was deze dan lichamelijk, geestelijk of seksueel van aard? Ook is niet af te leiden of het ging om een eenmalig handgemeen of een langdurige mishandeling en of de betrokkenen gehuwden, ex-partners of ouders en kinderen zijn. Op basis van de dossieranalyse willen we antwoord krijgen op de volgende vragen:

- Wat is de *aard* van het geweld bij incidenten van huiselijk geweld?
- Wat was de *duur* van het geweld bij deze incidenten?
- Wat was de *relatie* tussen slachtoffer en dader bij deze incidenten?

We geven ook in deze inhoudelijke verdieping extra aandacht aan *mannelijke slachtoffers* van huiselijk geweld.

In deze meer kwalitatieve analyse is een selectie van dossiers over huiselijk geweld onder de loep genomen. Voor de dossierstudie is op grond van artikel 4:7 toestemming verkregen van het College van procureurs-generaal.

Basisselectie

Op basis van het totale bestand van de politie Flevoland over huiselijk geweldzaken in 2008 is een indeling gemaakt aan de hand van de rollen die individuen volgens de registratie binnen een zaak vervullen. Naast 'slachtoffers' en 'benadeelden' worden op aanraden van de politie ook individuen die geregistreerd staan als 'melder' of 'aangever' in de Flevomonitor tot de slachtoffers van huiselijk geweld gerekend. In 2008 werden in 1152 zaken van huiselijk geweld een persoon wel de rol van melder, aangever en/of verdachte toegekend, maar niet die van slachtoffer of benadeelde.⁴¹

⁴¹ In 1073 zaken waren er alleen één of meerdere melders/aangevers, in 76 zaken waren er alleen één of meerdere verdachten, en in 3 zaken was er melder/aangever noch verdachte geregistreerd.

Omdat slechts een beperkt aantal kon worden bestudeerd, hebben we in de dossierstudie gefocust op *volwassenen* die als *slachtoffer/benadeelde* waren geregistreerd.⁴²

Vervolgens is een selectie gemaakt van 135 dossiers. Streven was om 100 dossiers te analyseren, maar omdat niet alle dossiers zich altijd op elk moment in het archief bevinden – ze liggen bijvoorbeeld bij het OM of zijn onderweg van het bureau naar het archief – werd een grotere steekproef getrokken.

We hebben alle dossiers geselecteerd met alleen mannelijke slachtoffers (n=56), en een even grote random selectie gemaakt van dossiers met alleen vrouwelijke slachtoffers. Daarnaast zijn alle (drie) dossiers geselecteerd met zowel vrouwelijke als mannelijke slachtoffers en eveneens alle (drie) dossiers waarin dader en slachtoffer volgens de registratie dezelfde persoon waren. Tot slot zijn alle dossiers geselecteerd met zowel mannelijke als vrouwelijke daders, maar geen slachtoffers (n=17).

Aan de hand van deze lijst hebben archiefmedewerkers van de politie getracht binnen een periode van twee weken zoveel mogelijk dossiers te traceren. Dat is bij 94 van de 135 dossiers gelukt.

Tabel 6.13 Geselecteerde en getraceerde dossiers

	Totaal	Selectie	Getraceerd	%
Dossiers				
Alleen mannelijke slachtoffers/benadeelden	56	56	40	72%
Alleen vrouwelijke slachtoffers/benadeelden	257	56	37	66%
Mannelijke en vrouwelijke slachtoffers/benadeelden	3	3	3	100%
Dader en slachtoffer/benadeelde zelfde persoon	3	3	2	67%
Mannelijke én vrouwelijke dader, geen slachtoffers/benadeelden	17	17	12	71%
Totaal				
	336	135	94	70%

Over het geheel genomen vormen de getraceerde dossiers wat betreft rolverdeling een goede afspiegeling van de basissteekproef. Maar omdat we vooraf een selectie maakten van de vrouwelijke slachtoffers zijn zij in vergelijking met het totale bestand ondervertegenwoordigd in de dossierstudie.

⁴² In 84 zaken waren uitsluitend minderjarige slachtoffers geregistreerd. Deze specifieke vorm van huiselijk geweld (kindermishandeling en -verwaarlozing) hebben we wegens tijdgebrek buiten beschouwing moeten laten.

Accuratesse registratie

Van alle 94 getraceerde dossiers is bekeken in hoeverre de rolverdeling in daders en slachtoffers in de registratie overeenkomt met wat hierover in de dossiers staat. Over het algemeen lijken de registratiecijfers accuraat, maar er zijn ook discrepanties tussen de indeling in het databestand – tevens de indeling in tabel 6.13 – en de rolverdeling die de politie in het dossier hanteert. Bij zaken met meerdere daders of slachtoffers wordt de registratie minder juist, dan mist er in het databestand af een toe een persoon of een rol die wel in het dossier staat. In de dossiers vinden we daardoor minder mannelijke en meer vrouwelijke slachtoffers, en ook meer mannelijke en vrouwelijke slachtoffers in hetzelfde dossier:

- Binnen de steekproef zijn er *meer* dossiers met *uitsluitend vrouwelijke* slachtoffers (50 dossiers in plaats van 37 volgens de registratie)
- Binnen de steekproef zijn er *minder* dossiers met *uitsluitend mannelijke* slachtoffers (37 dossiers in plaats van 40)
- Binnen de steekproef zijn er *evenveel* dossiers met *zowel mannelijke als vrouwelijke* slachtoffers (3 dossiers)
- Binnen de steekproef zijn er *minder* dossiers met uitsluitend daders en *geen slachtoffers* (1 dossier in plaats van 12)

Daarnaast hebben we gekeken naar de feitelijke gebeurtenissen zoals die in het dossier beschreven staan en naar de rollen die de politie in het dossier toekent. Ook hier bleek de roltoekenning meestal overeen te komen met de beschrijving. In sommige dossiers wordt het verhaal maar van één kant verteld of was te weinig informatie aanwezig om überhaupt iets te kunnen zeggen over wat voorgevallen was. Bij een paar dossiers waren er discrepanties. Het blijkt dat in 9 van de 94 dossiers (10%) de rolindeling van de politie zoals die in het dossier staat vermeld, niet klopt met de beschreven gebeurtenissen. Het betreft slachtoffers die kennelijk onterecht *niet* als verdachte zijn aangemerkt. Het beeld dringt zich op dat in de registratie de rolverdeling bij wederzijds geweld niet zozeer bepaald wordt door de gebeurtenissen of door wie de primaire agressor is, maar meer een kwestie lijkt te zijn van wie als eerste contact zoekt met de politie. Dat komt verhoudingsgewijs bijna even vaak voor bij mannelijke als bij vrouwelijke slachtoffers (4 van de 37 respectievelijk 5 van de 50). Naar aanleiding van de inhoud van de dossiers kunnen we het volgende stellen:

- Er zijn *minder* dossiers met alleen mannelijke slachtoffers
- Er zijn *minder* dossiers met alleen vrouwelijke slachtoffers
- Er zijn *meer* dossiers met zowel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers

Tabel 6.14 Indeling volgens registratiecijfers en op basis van rolverdeling in dossiers

	Volgens dossier				
	Alleen mannelijke slachtoffers	Alleen vrouwelijke slachtoffers	Mannelijke en vrouwelijke slachtoffers	Geen slachtoffers	TOTAAL
Volgens registratiecijfers					
Alleen mannelijke slachtoffers/benadeelden	32	2	6	0	40
Alleen vrouwelijke slachtoffers/benadeelden	0	36	1	0	37
Mannelijke en vrouwelijke slachtoffers/benadeelden	0	1	2	0	3
Dader en slachtoffer/benadeelde zelfde persoon	1	1	0	0	2
Mannelijke én vrouwelijke dader, geen slachtoffers/benadeelden	2	7	2	1	12
Totaal					
	35	47	11	1	94

In de volgende analyses zullen we ons baseren op de rolindeling zoals deze in de dossiers door de politie worden gehanteerd.

Aangifte doen

In veel dossiers wordt, in elk geval in eerste instantie, aangifte gedaan. Opvallend is dat er van minder ernstige voorvallen vooral aangifte wordt gedaan omdat er sprake was van materiële schade. Soms doet de politie ambtshalve aangifte, vooral wanneer de burens gebeld hebben over ruzies of wanneer het slachtoffer achteraf de verklaring intrekt. Overigens wordt dit niet formeel genoemd in de dossiers, maar kan het vaak geconstateerd worden op basis van opmerkingen die er (met de hand) bij gezet zijn, of op grond van de data van rechtszittingen.

Aard van het huiselijk geweld

Alle dossiers uit de registratie bleken aan de definitie van huiselijk geweld te voldoen. Wel kan bij enkele dossiers de vraag gesteld worden of hier terecht wordt gesproken van *huiselijk* geweld, zoals in het geval van twee bewoners van een woonproject, of van een patiënt in een psychiatrisch ziekenhuis die een van de verzorgers aanvalt.

De *ernst* van het geweld loopt erg uiteen. De incidenten variëren van bedreiging per e-mail of telefoon (waarbij het soms de vraag is hoe serieus de bedreiging genomen moet worden) tot een poging tot moord door middel van een mes en met ernstig letsel tot gevolg. Ook per type geweld is de ernst verschillend. Zo kan iets dat als bedreiging geregistreerd staat ernstige vormen aannemen.

Het grootste deel van het geweld waar in de dossiers melding van wordt gemaakt is *fysiek*. Bedreigingen zijn vaker niet dan wel fysiek. *Psychisch* geweld heeft vooral betrekking op bedreigingen per e-mail of telefoon, of op gescheld. In 'slechts' twee zaken was sprake van *seksueel* geweld. Hierbij werden ook altijd andere vormen van geweld gebruikt. In beide gevallen ging het om langlopend geweld binnen de relatie.

Tabel 6.15 Meest voorkomende soorten geweld in bestudeerde dossiers

Dossiers	Verdachte	Slachtoffer
Slaan	257	56
Bedreigen	28	2
Duwen	27	12
Bij keel vastpakken	20	4
Schoppen	17	5
Vastpakken	16	7
Schelden	15	4
Bedreigen met wapen/voorwerp	12	3
Vernieling	11	0
Met voorwerp slaan	10	6

De meest voorkomende vorm van geweld dat door de in het dossier als *verdachte* bestempelde persoon wordt gebruikt, is slaan. Daarna volgen: bedreigen, duwen, bij de nek of keel pakken en schoppen. Verder komen vastpakken, schelden en bedreiging met een wapen of voorwerp relatief veel voor. Andere vormen variëren van bijvoorbeeld vernieling tot verkrachting of het steken met een mes of fonduevork. Ook is er sprake van vormen van geweld die niet fysiek zijn: via de telefoon lastigvallen en uit de slaap houden.

De in het dossier als *slachtoffer* betitelde personen gebruiken in ongeveer de helft van de gevallen ook geweld. Ze gebruiken echter meestal *minder* geweld – minder in aantal typen geweld per keer en minder ernstig. Het gaat veruit het vaakst om slaan. Daarnaast komt duwen relatief vaak voor, de overige vormen van geweld zijn een stuk minder frequent. Dit varieert van krabben tot het gebruik van een stroomstootwapen ('paralyzer').

Dader of slachtoffer?

Hoe scherp kan er een onderscheid gemaakt worden tussen dader en slachtoffer? In bijna de helft van de bestudeerde dossiers (46%) was het geweld wederzijds, en geldt de tweedeling 'dader' versus 'slachtoffer' eigenlijk niet. Dat het geweld wederzijds is, wil overigens niet zeggen dat het geweld van beide kanten even ernstig is. In sommige gevallen gaat het inderdaad gelijk op, en slaan dader en slachtoffer elkaar even vaak en even hard, met ongeveer dezelfde gevolgen. Ook zijn er zaken waarin beide kanten toegeven dat zij elkaar vaker slaan, waarbij soms de één en soms de ander de overhand heeft. Er zijn ook gevallen waarbij het slachtoffer geweld gebruikt om de dader van het lijf te houden, maar vaak gaat het dan om incidenten waarbij het slachtoffer zelf ook een aanzienlijk aandeel in het geweld heeft. In ongeveer één op de zeven dossiers (15%) staat onvoldoende informatie om te bepalen of er al dan niet sprake is van wederzijds geweld. Ten slotte heeft in ruim één op de drie dossiers (38%) het slachtoffer geen geweld gebruikt tegen de verdachte. Een enkele keer omdat alleen verbale bedreigingen geuit zijn.

Duur van het geweld

In de helft van de dossiers gaat het om langlopend geweld (51%), waarbij sprake is van een langduriger patroon van geweld.⁴³ Langdurig geweld vindt vaak plaats binnen het kader van een partner- of liefdesrelatie, maar ook na beëindiging hiervan. De rolverdeling dader-slachtoffer kan hierbij verschillen, waarbij de ene keer de een, en de andere keer de ander slachtoffer is.

In ruim een kwart van de gevallen (27%) was geen sprake van langlopend geweld, en in bijna een op vijf (18%) was het onduidelijk. In vier dossiers (4%) was het incident deel van langlopend geweld, maar niet binnen de context waarin het deze keer plaats vond. Bijvoorbeeld in het geval van een man die door zijn ex-schoonzoon belaagd werd, terwijl de dochter eerder al slachtoffer was van haar (ex-)echtgenoot.

In de wetenschappelijke literatuur over huiselijk geweld worden verschillende typen geweld binnen relaties onderscheiden.⁴⁴ Allereerst is er *coercive control*, dat de nadruk legt op het controlerende aspect van huiselijk geweld. Het gaat hierbij om langdurig

⁴³ Langlopend geweld is meer dan een eenmalig incident. Uit de dossiers komt naar voren dat er eerdere voorvallen waren, maar meestal niet exact hoe vaak en hoelang geleden deze plaatsvonden. Omtrent de precieze tijdsduur kunnen we daarom geen uitspraken doen.

⁴⁴ M. Johnson (1995) Patriarchal terrorism and common couple violence: Two forms of violence against women. *Journal of Marriage & the Family*, 57(2), 283-294.

en structureel geweld. In de dossierstudie vonden we weinig zaken waarin dit een rol in speelde. Meestal ging het juist om geweld dat 'spontaan', door omstandigheden ontstond. Dit gold overigens ook voor langdurig huiselijk geweld: onkunde in het omgaan met stress en niet het met opzet terroriseren van de partner.

Een tweede type is *patriarchal terrorism*: de man controleert de vrouw door middel van bijvoorbeeld economische onderwerping, bedreiging of isolatie. Ook dit geweld is per definitie langdurig. Voor dit type huiselijk geweld vonden we in slechts één dossier aanwijzingen.

Man (22, Sur) bedreigt en mishandelt zijn ex-vriendin (19, NL). Zij hebben 2.5 jaar een relatie gehad, hebben samen een zoontje maar toen ze gingen samenwonen, ging het fout en begon hij haar te slaan. Zij heeft vaker aangifte gedaan. Hij verlangde van haar dat zij altijd thuis was en alleen maar voor hem en zijn zoon zou zorgen. Als zij naar haar werk ging, belde hij vaak en kwam langs om te controleren of zij wel aan het werk was, en niet vreemd ging. Uiteindelijk vallen er weer klappen en vlucht zij met hun zoontje de auto in. Hij achtervolgt haar in de auto en rijdt haar klem. Ze doet alle deuren van haar auto snel op slot, hij kan niet anders dan op de ramen bonken en schelden. Zij vlucht naar haar moeder, maar als zij later weer naar haar werk gaat, staat hij haar daar op te wachten. De eerste keer heeft hij een hamer bij zich, later zien haar collega's hem rondlopen met een vuurwapen. Haar baas zegt uiteindelijk tegen haar dat ze niet meer naar het werk mag komen zolang haar ex haar volgt en op staat te wachten. Uiteindelijk besluit ze om die reden aangifte tegen hem te doen.

Het derde type in de literatuur is *common couple violence*: incidenteel uit de hand lopende conflicten die soms escaleren, maar meestal leiden tot minder serieuze geweldsincidenten. Dergelijke incidenten kunnen op zichzelf staan of (wanneer zij herhaaldelijk voorkomen) onderdeel zijn van langdurig geweld. Deze vorm van huiselijk geweld is het vaakst teruggevonden in de bestudeerde dossiers, zij het dat vrijwel alleen de escalaties daarin aangetroffen worden. Minder ernstige geweldsincidenten komen wel voor, maar over het algemeen gaat het toch om meer dan een klap over en weer. Mogelijk komen voorafgaande kleinere geweldincidenten in de zaken vaker voor, maar staan in de dossiers vooral de voor de politie meest relevante, dus relatief ernstige incidenten.

Man (28, Sur) en vrouw (28, NI) wonen samen en hebben kinderen. Ze krijgen ruzie over een sleutel, waarbij de vrouw probeert de sleutel uit de broek van de man te halen. Er wordt over en weer geduwd. Hij slaat haar vervolgens waar zij een bloedneus door krijgt, zij slaat hem terug. Hij duwt haar op de grond, zij probeert hem te bijten. De man draait haar vingers om, houdt zijn hand op haar neus en duwt. Daarna drukt hij haar mond dicht. De worsteling duurt voort, en hij houdt haar van achteren vast met zijn arm om haar keel, slaat haar en knijpt haar keel dicht.

Het vierde type – *violent resistance*: eenmalig of herhaaldelijk gewelddadig verzet van het slachtoffer tegen de dader – kwam wel voor, maar soms was er slechts een vage grens met wederzijds dader- en slachtofferschap.

Vrouw (30, NI) komt na een weekend de kinderen terug brengen naar hun vader (36, NI) en loopt hierbij, tegen de afspraak in, het huis binnen. Ze wordt verzocht het huis te verlaten en doet dat boos. Even later gooit ze buiten planten stuk en gooit een tas met kleding voor de deur. De man gaat naar buiten, wordt uitgescholden en in zijn gezicht geslagen en tilt vervolgens de vrouw van zijn tuin af. Hierdoor valt de vrouw en begint te schreeuwen. Zij loopt op hem af om hem nogmaals te slaan, hij geeft haar een klap in haar gezicht en schopt haar.

Ten slotte zagen we ook situaties waarin de grens tussen slachtoffer en dader vaag wordt doordat het slachtoffer een erg agressieve en opdringerige houding heeft. Hierdoor voelt de verdachte zich in een hoek gedreven.

Een jongen beschuldigd zijn ex-vriendin van diefstal. Zij wordt boos, scheldt hem uit en stapt vervolgens in een bus om van hem af te komen. Hij achtervolgt haar, gaat haar pesten door haar stereo-oordopjes uit haar oren te halen. Ze stapt uit, hij volgt haar weer en valt haar steeds lastig. Zij wordt boos en krabt en slaat de jongen en schopt tegen zijn been. Hij stapt vervolgens naar de politie en doet aangifte.

Relatie tussen daders en slachtoffers

In twee op de drie bestudeerde dossiers (66%) worden uitsluitend mannen als *verdachte* genoemd. In de dossiers met mannelijke slachtoffers is meer dan de helft van

de verdachten man. In slechts één op de twintig dossiers zijn er alleen vrouwelijke verdachten (met name bij mannelijke slachtoffers en bij zaken met zowel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers). Mannelijke én vrouwelijke verdachten komen vooral voor bij zaken met zowel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers; overigens zijn verdachten en slachtoffers dan vaak dezelfde personen. Vrouwen hebben relatief weinig aandeel in dossiers met mannelijke slachtoffers.

In een kwart van de dossiers (26%) zijn slachtoffer en verdachte partners of geliefden van elkaar. In nog eens een kwart (24%) zijn het ex-partners of ex-geliefden. Soms is het slachtoffer de nieuwe vriend(in) van de ex-vriend(in) van de verdachte, of juist de ex-vriend(in) van de nieuwe vriend(in) van de verdachte. Ook zijn er conflicten met familie van de ex-vriendin of ex-echtgenote. Op kleine afstand volgen ouder-kind relaties (22%). Daarbij gaat het om biologische ouders en kinderen, maar bijvoorbeeld ook om stiefvaders en stiefzonen, schoonouders en schoonzonen, of de nieuwe vriend van moeder die slachtoffer wordt van de zoon des huizes. Verder zijn er incidenten tussen vrienden, of gaat het om gezinsleden zoals broers en zussen.

Het stereotype van huiselijk geweld, namelijk dat van de weerloze vrouw die geslagen wordt door haar boze, zo niet kwaadaardige echtgenoot, komen we in de dossiers maar weinig tegen. Een groot deel van de zaken bestaat uit partners of ex-partners die regelmatig onderling ruzie maken en elkaar daarbij in meer of mindere mate te lijf gaan. De vrouwen zijn ook fysiek agressief, of ze nu in de registratie geclassificeerd worden als slachtoffers dan wel als dader.

Mannelijke slachtoffers

Er zijn 37 dossiers met mannelijke slachtoffers.⁴⁵ In het grootste deel van de zaken is er één verdachte en één slachtoffer; dat is niet anders dan bij vrouwelijke slachtoffers. Ruim de helft van de zaken met mannelijke slachtoffers heeft alleen mannelijke verdachten, dat is minder dan bij de vrouwelijke slachtoffers. Bij zaken met zowel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers, zijn er bijna evenveel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers. Dat komt doordat de slachtoffers vaak ook allebei verdachte zijn. Samengevat zijn in zaken met mannelijke slachtoffers ook de verdachten vaak man, maar toch minder vaak dan bij vrouwelijke slachtoffers.

De twee belangrijkste aanklachten zijn: bedreiging en eenvoudige mishandeling. Door de *verdachten* zijn er 26 verschillende vormen van geweld gebruikt. De meest

⁴⁵ Let wel: we spreken in deze paragraaf van verschillen op het oog. De aantallen zijn meestal te klein voor een zinvolle statistische toetsing.

voorkomende zijn slaan, gevolgd door duwen, schoppen en bedreigen. In vergelijking met de dossiers met vrouwelijke slachtoffers zijn er minder verschillende vormen van geweld. Ook is er wat verschil in de soorten geweld: schoppen komt vaker voor, bij de keel pakken juist minder.

Tabel 6.16 Geweld in dossiers met mannelijke slachtoffers

	Verdachte	Slachtoffer
Dossiers		
Slaan	19	5
Duwen	11	8
Schoppen	11	2
Bedreigen	9	1
Bedreigen met wapen/voorwerp	5	1
Vernieling	2	0
Bij keel pakken	4	3
Met voorwerp slaan	4	0
Vastpakken	2	5

In iets meer dan de helft van deze dossiers met mannelijke slachtoffers (54%) gebruikte ook het *slachtoffer* in meer of mindere mate geweld. In één op de drie dossiers gebruikte het slachtoffer helemaal geen geweld (32%) en in vijf gevallen (14%) was het niet op te maken uit de informatie in de dossiers.

De slachtoffers gebruikten 18 verschillende vormen van geweld. De meest voorkomende vorm van geweld was duwen, gevolgd door slaan en vastpakken. Vergeleken bij de zaken met vrouwelijke slachtoffers, is er bij mannelijke slachtoffers vaker sprake van wederzijds geweld (34% resp. 54%). Ook is er meer variatie in het soort geweld door het mannelijke slachtoffer.

In één op de drie dossiers (32%) met mannelijke slachtoffers was sprake van *langlopend geweld*, waarbij tussen de dader en het slachtoffer vaker klappen vielen.

Bij nog eens één op de negen dossiers (11%) was er geen sprake van eerder geweld tussen deze specifieke individuen, maar had het wel met langlopend geweld te maken. In ruim een derde van de dossiers (38%) was geen sprake van langlopend geweld en in bijna een op vijf dossiers (19%) stond er niet genoeg informatie in de dossiers om hier iets over te kunnen zeggen. Bij dossiers met alleen vrouwelijke slachtoffers was er twee keer zo vaak sprake van langlopend geweld dan bij alleen mannelijke slachtoffers.

Bij de mannelijke slachtoffers is er een scala aan dader-slachtoffer configuraties. Er zijn maar liefst 15 verschillende soorten relaties, waarbij ex-en het meest voorkomen.

(In één geval gaat het om man en vrouw die in een scheiding liggen.) Die wordt gevolgd door liefdesrelatie, stiefvader-stiefzoon en broers. Andere configuraties komen minder voor, bijvoorbeeld familie van de ex van het slachtoffer, of de ex en de nieuwe vriend. Verder is er een slachtoffer dat werkzaam is in een psychiatrisch ziekenhuis, waar hij door een van de patiënten is aangevallen is.

Bij de zaken met vrouwelijke slachtoffers, en bij zaken met zowel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers, zijn de relatievormen een stuk eenzijdiger, en valt het grootste deel in de categorie (ex)geliefden en (ex)partners.

In zeven dossiers (19%) wordt vermeld dat er alcohol en/of drugs in het spel zijn. Bij de dossiers met alleen vrouwelijke slachtoffers is dat, met een kwart van de dossiers, iets frequenter.

Samenvatting

De nadere verkenning van het thema huiselijk geweld bestond enerzijds uit aanvullende data analyses van de in de Flevomonitor verzamelde registratiegegevens; vooral de politieregistraties. Daarnaast is een meer inhoudelijke analyse uitgevoerd in de vorm van een dossierstudie. In zowel de kwantitatieve als de meer kwalitatieve verdieping hebben mannelijke slachtoffers extra aandacht gekregen.

Data analyses

Op basis van de registratiecijfers bestaat er weinig overlap tussen dader- en slachtofferschap. Dat wil zeggen dat slechts een klein deel van de geregistreerde slachtoffers tevens als dader voorkomt in de politieregistratie en vice versa. Personen die wel zowel slachtoffer als dader zijn, zijn bijna even vaak man als vrouw en komen relatief vaak uit gemeenten buiten Almere (vooral Lelystad).

De daders zijn meestal mannen, maar als het slachtoffer een man is, dan is de dader relatief vaak een vrouw. Hoewel slachtoffer en dader lang niet altijd van dezelfde leeftijd zijn, geldt wel dat hoe ouder het slachtoffer, hoe ouder ook de dader. Wat betreft etniciteit en woonplaats zijn de overeenkomsten tussen dader en slachtoffer evident.

Herhaald slachtofferschap komt (voor zover te herleiden uit de registratie) voor bij ongeveer een vijfde van de slachtoffers. Herhaalde slachtoffers zijn vaker vrouw, vaker allochtoon en vaker woonachtig in Almere of Lelystad. Herhaald daderschap

komt eveneens (nogmaals voor zover herleidbaar) voor bij ongeveer een vijfde van de daders. Ook herhaalde daders wonen vaker in Almere of Lelystad dan in de kleinere gemeenten in Flevoland. Daarnaast zijn zij relatief vaak van Surinaamse of Antilliaanse afkomst en speelt verslaving of dak- en thuisloosheid relatief vaak een rol.

In ongeveer de helft van de 1 555 zaken van huiselijk geweld die de politie Flevoland in 2008 registreerde is aangifte gedaan. Huiselijke twisten zonder gevolgen leiden meestal niet tot een aangifte; bedreigingen en mishandeling meestal wel. Slechts een klein deel (7%) van de aangevers in de politieregistratie is bekend bij het Steunpunt Huiselijk Geweld in Flevoland. Dit zijn allen vrouwen ouder dan 20 jaar. Bijna een kwart is afkomstig van buiten de provincie Flevoland.

Mannelijke slachtoffers zijn in verreweg de meeste gevallen autochtoon Nederlands en kennen een grote variatie in leeftijd. Mannelijke slachtoffers onder de 18 jaar wonen meestal in Almere; volwassenen relatief vaak in de kleinere gemeenten in Flevoland. Verslaving en dak- en thuisloosheid speelt bij een kleine deel van de mannelijke slachtoffers een rol, en dan alleen bij de volwassenen.

Mannen worden slachtoffer van vele vormen van geweld, maar het lijkt erop dat zij wat vaker het doelwit zijn van zwaardere vormen van geweld (bijvoorbeeld zware mishandeling of doodslag) dan vrouwen.

Dossierstudie

Het eerste dat opviel in de bestudering van een selectie van politiedossiers rond huiselijk geweld, was de discrepantie die er soms bestond tussen de rolverdeling in de registratiecijfers en die in de dossiers, en tussen de rolverdeling in de dossiers en de daarin beschreven gebeurtenissen. Hieruit blijkt dat er minder zaken met uitsluitend mannelijke slachtoffers en meer zaken met uitsluitend vrouwelijke slachtoffers, maar ook meer zaken met zowel mannelijke als vrouwelijke slachtoffers zijn, dan de registratiecijfers aangeven.

In de meeste zaken komen meerdere vormen van geweld voor. Vaak zijn dit ook relatief ernstige vormen van geweld, al varieert het van verbale bedreiging tot het neersteken van iemand met een mes. Politiedossiers vertegenwoordigen waarschijnlijk het relatief ernstige deel van het spectrum. In ongeveer de helft van de dossiers is het geweld wederzijds, al gebruiken de slachtoffers minder ernstig geweld dan de verdachten. Het geweld is meestal niet deel van een systematische onderdrukking

van het slachtoffer, zoals bijvoorbeeld bij *coercive control* wel het geval is. Het gaat vaak om escalerende ruzies, ook wanneer het langlopend geweld betreft. Ongeveer de helft van de incidenten is voorafgegaan door andere incidenten van huiselijk geweld binnen de relatie.

Net zoals bij de kwantitatieve analyse is tweederde van de verdachten man. In een kwart van de relaties hebben slachtoffer en verdachte een liefdesrelatie, en in nog eens een kwart hebben zij er een met elkaar gehad. Ruim een op vijf bestaat uit ouder-kind relaties waar ook schoonouders, stiefouders en ex-schoonouders bij horen. De rest bestaat uit bijvoorbeeld familie van de ex-geliefde, de nieuwe vriend van een ex-vriendin, huisgenoten of collega's.

Ook bij mannelijke slachtoffers is het grootste deel van de verdachten man. Het geweld komt vaker van beide kanten. De variatie in geweld is kleiner dan bij vrouwelijke slachtoffers, terwijl er juist meer variatie is in het soort geweld dat door het slachtoffer gebruikt wordt. De dader – slachtoffer configuratie is bij mannelijke slachtoffers meer divers, waarbij ex-relaties het meest voorkomen. In ongeveer één op vijf dossiers wordt melding gemaakt van alcohol of drugs, dat is minder dan bij vrouwen.

Conclusie

Hoewel de definitie van de term huiselijk geweld veel breder is, is het algemeen heersende beeld van huiselijk geweld toch die van door hun echtgenoot langdurig geterroriseerde vrouwen met een blauw oog achter een zonnebril. Uit zowel de registratiecijfers als de politiedossiers komt (ook) een ander beeld naar voren. Slachtoffers zijn lang niet altijd vrouwen en vrouwen zijn lang niet altijd alleen maar slachtoffers. Langdurig geweld en herhaald slachtoffer- en daderschap komen zeker voor, maar ook eenmalige geweldsincidenten. De betrokkenen zijn, naast gehuwden, ook vaak ex-partners of ouders en kinderen. Tot slot is het geweld in veel gevallen wederzijds.

7 OVERZICHT PER INSTELLING

BlijfGroep

Geslacht		
man	22	6%
vrouw	329	94%
Leeftijd		
jonger dan 20	11	3%
20 t/m 29	91	26%
30 t/m 39	131	37%
40 t/m 49	82	23%
50 t/m 59	32	9%
60 en ouder	3	1%
Etniciteit		
Nederlands	157	49%
Surinaams	50	16%
Antilliaans	6	2%
Turks	11	3%
Marokkaans	31	10%
overig westers	15	5%
overig niet-westers	51	16%
Gemeente		
Almere	163	47%
Lelystad	53	15%
Dronten	3	1%
Noordoostpolder	5	1%
Urk	1	0%
Zeewolde	1	0%
buiten Flevoland	119	35%
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis	3	1%
zelfstandig	302	91%
opvang en begeleiding	0	0%
institutioneel	27	8%
dakloos	0	0%
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

De BlijfGroep biedt via het Steunpunt Huiselijk Geweld ambulante begeleiding aan vrouwen (soms ook mannen) die te maken hebben met relationeel geweld. Ook hun partners kunnen hierbij worden betrokken. Daarnaast zijn er noodbedden en begeleid woonprojecten voor vrouwen en eventuele kinderen die wegens thuisgeweld opvang nodig hebben.

De BlijfGroep leverde een databestand met **351 unieke personen**, waarvan er 16 meerdere keren voorkomen in het bestand. De meeste van deze dubbelen hebben zich meermaals gemeld bij het Steunpunt. Drie klanten zijn doorgestroomd van het Steunpunt naar Begeleid Wonen.

Alle slachtoffers van huiselijk geweld bij de BlijfGroep zijn vrouwen; de (verdachte) plegers zijn mannen. Het gaat voornamelijk om 20-ers, 30-ers en 40-ers. De gemiddelde leeftijd is 36 jaar. De helft is allochtoon; vooral Surinaams, Marokkaans of overig niet-westers. Bijna de helft is afkomstig uit Almere en een relatief groot deel (ruim een derde) van buiten de provincie. Het merendeel woont zelfstandig.

Gegevens met betrekking tot opleiding, inkomen en samenstelling van het huishouden zijn incompleet.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (75%) duurden gemiddeld ruim 4 maanden (0-1014 dagen, gem. 139). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (25%) duurden op dat moment gemiddeld ruim 3½ maand (0-861 dagen, gem. 110).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dakloos	2	1%
<i>feitelijk</i>	2	1%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	329	94%
pleger huiselijk geweld	22	6%
schulden	14	4%

Alle personen zijn betrokken bij huiselijk geweld: 329 zijn geregistreerd als slachtoffer en 22 als (verdachte) pleger. Verslaving wordt bij de BlijfGroep wel geregistreerd, maar komt bij geen van de klanten in het bestand voor. Twee personen (1 slachtoffer, 1 pleger) zijn geregistreerd als feitelijk dakloos. Tot slot zijn bij 14 personen schulden geregistreerd.

MEE IJsseloever

Geslacht		
man	22	50%
vrouw	22	50%
Leeftijd		
jonger dan 20	34	77%
20 t/m 29	5	11%
30 t/m 39	4	9%
40 t/m 49	1	2%
50 t/m 59	0	0%
60 en ouder	0	0%
Etniciteit		
Nederlands		~
Surinaams		~
Antilliaans		~
Turks		~
Marokkaans		~
overig westers		~
overig niet-westers		~
Gemeente		
Almere	18	41%
Lelystad	15	34%
Dronten	6	14%
Noordoostpolder	4	9%
Urk	0	0%
Zeewolde	1	2%
buiten Flevoland	0	0%
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
Woonsituatie		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

MEE IJsseloever biedt informatie, advies en ondersteuning aan mensen met een beperking of chronische ziekte. Deze instantie leverde gegevens van de crisisdiensten, die ingrijpen bij personen waar het thuis even echt niet meer gaat.

MEE IJsseloever leverde een databestand met **44 unieke personen**. Er zijn geen dubbeltellingen.

Er zijn evenveel mannen als vrouwen. De meeste klanten zijn tieners; de gemiddelde leeftijd is 18 jaar. Vier van de tien klanten komt uit Almere en een iets kleiner deel uit Lelystad. Een kwart is afkomstig uit de kleinere gemeenten.

Gegevens met betrekking tot etniciteit, opleiding, woonsituatie en samenstelling huishouden zijn incompleet. Bron van inkomsten wordt niet geregistreerd.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (84%) duurden gemiddeld ruim een maand (0-262 dagen, gem. 38). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (16%) duurden op dat moment gemiddeld ruim 3 maanden (1-243 dagen, gem. 95).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

Verslaving, dak- en thuisloosheid, slachtofferchap van huiselijk geweld, noch schulden worden bij MEE IJsseloever geregistreerd.

IrisZorg

Geslacht		
man	33	38%
vrouw	53	62%
Leeftijd		
jonger dan 20	3	4%
20 t/m 29	34	40%
30 t/m 39	21	25%
40 t/m 49	19	22%
50 t/m 59	4	5%
60 en ouder	4	5%
Etniciteit		
Nederlands	66	77%
Surinaams	4	5%
Antilliaans	4	5%
Turks	3	4%
Marokkaans	2	2%
overig westers	2	2%
overig niet-westers	5	6%
Gemeente		
Almere	9	11%
Lelystad	35	41%
Dronten	4	5%
Noordoostpolder	0	0%
Urk	0	0%
Zeewolde	1	1%
buiten Flevoland	36	42%
Opleiding		
laag	47	55%
midden	32	37%
hoog	7	8%
Inkomen		
geen	28	33%
loondienst	22	26%
uitkering	36	42%
anders	0	0%
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	0	0%
alleenstaand zonder kind(eren)	46	54%
alleenstaand met kind(eren)	32	37%
met partner zonder kind(eren)	5	6%
met partner en kind(eren)	3	4%
anders	0	0%

De woonsituatie voorafgaand aan de opvang wordt niet geregistreerd.

IrisZorg is een instelling voor verslavingszorg en maatschappelijke opvang in Gelderland, Overijssel en Flevoland. Deze heeft gegevens geleverd over de algemene 24-uurs crisisopvang voor dak- en thuislozen en begeleid (zelfstandig) wonen in Lelystad.

IrisZorg leverde een databestand met **86 unieke personen**, waarvan er 6 tweemaal voorkomen in het bestand. Vier stroomden er van crisisopvang naar begeleid wonen, één van begeleid wonen naar begeleid zelfstandig wonen, en één werd tweemaal opgenomen in de crisisopvang.

Zes van de tien geregistreerde klanten is vrouw. De leeftijd varieert van 19 tot 62 jaar, met een gemiddelde van 34 jaar. Een groot deel van de klanten komt uit de vestigingsplaats Lelystad, maar vanwege het supra-regionale karakter van de instelling komen ongeveer evenveel klanten van buiten de provincie. Meer dan de helft is lager opgeleid en een driekwart heeft geen eigen inkomen of leeft van een uitkering. Het merendeel is alleenstaand, of alleenstaande ouder.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (88%) duurden gemiddeld ruim 3 maanden (3-423 dagen, gem. 67). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (12%) duurden op dat moment gemiddeld 8 maanden (0-1710 dagen, gem. 240).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	12	14%
<i>alcohol</i>	4	5%
<i>harddrugs</i>	4	5%
<i>softdrugs</i>	6	7%
dak- en thuisloos	86	100%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	65	76%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	21	24%
slachtoffer huiselijk geweld	31	36%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	61	71%

Bij één op de zeven personen in het bestand van IrisZorg is verslaving geregistreerd. Verslaving aan harddrugs, softdrugs en alcohol komen ongeveer even vaak voor. Vanwege de aard van de instelling, worden alle geregisteerde klanten ofwel als residentieel dakloos (≥ 25 jaar), ofwel als zwerfjongere (< 25 jaar) aangemerkt. Eén op de drie klanten staat geregistreerd als slachtoffer van huiselijk geweld. Bijna driekwart heeft schulden.

streerd als slachtoffer van huiselijk geweld. Bijna driekwart heeft schulden.

Kwintes

Geslacht		
man	218	58%
vrouw	156	42%
Leeftijd		
jonger dan 20	13	4%
20 t/m 29	71	19%
30 t/m 39	79	21%
40 t/m 49	95	26%
50 t/m 59	76	20%
60 en ouder	39	11%
Etniciteit		
Nederlands	365	98%
Surinaams	1	0%
Antilliaans	0	0%
Turks	1	0%
Marokkaans	2	1%
overig westers	1	0%
overig niet-westers	3	1%
Gemeente		
Almere	346	94%
Lelystad	3	1%
Dronten	0	0%
Noordoostpolder	0	0%
Urk	0	0%
Zeewolde	15	4%
buiten Flevoland	3	1%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
Woonsituatie		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Kwintes biedt informatie, advies, begeleiding, beschermd wonen, dagbesteding en bemoeizorg aan mensen met psychische problemen die moeite hebben zelfstandig te leven. Het werkgebied omvat heel Flevoland en delen van Utrecht en Zuid-Holland. De geleverde gegevens zijn afkomstig van beschermd wonen, woonbegeleiding, zwerfjongeren en het dagactiviteitencentrum in Flevoland.

Kwintes leverde een databestand met **374 unieke personen**, waarvan er 14 meermaals voorkomen in het bestand. Deze personen werden binnen een jaar twee tot vier maal ingeschreven bij dezelfde voorziening. Er heeft blijkbaar geen doorstroom van de ene naar de andere afdeling plaatsgevonden.

Ongeveer zes op de tien personen in de registratie is man. Alle leeftijdscategorieën zijn vertegenwoordigd. De leeftijd varieert van 16 tot en met 83 jaar, met een gemiddelde van 42 jaar. Het leeuwendeel is autochtoon Nederlands. Een enkeling daargelaten wonen alle klanten in de provincie Flevoland; voornamelijk in Almere.

Gegevens met betrekking tot woonsituatie en samenstelling huishouden zijn incompleet. Opleiding en bron van inkomen worden niet geregistreerd.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (8%) duurden gemiddeld bijna 2 jaar (0-2969 dagen, gem. 662). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (92%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 3 jaar (9-4318 dagen, gem. 1087).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	191	51%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	81	22%
<i>dreigend</i>	79	21%
<i>zwerfjongere</i>	31	8%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

De helft van de geregisteerde klanten is als dak- of thuisloos aangemerkt: die van de afdeling beschermd wonen als residentieel, die van de afdeling bemoeizorg als dreigend en die van de afdeling zwerfjongeren als zwerfjongere. Verslaving, huiselijk geweld en schulden worden bij Kwintess niet geregistreerd.

Leger des Heils

Geslacht		
man	674	62%
vrouw	411	38%
Leeftijd		
jonger dan 20	109	10%
20 t/m 29	353	33%
30 t/m 39	223	21%
40 t/m 49	251	23%
50 t/m 59	110	10%
60 en ouder	39	4%
Etniciteit		
Nederlands	586	54%
Surinaams	168	16%
Antilliaans	90	8%
Turks	11	1%
Marokkaans	47	4%
overig westers	61	6%
overig niet-westers	104	10%
Gemeente		
Almere	577	56%
Lelystad	148	14%
Dronten	11	1%
Noordoostpolder	38	4%
Urk	0	0%
Zeewolde	20	2%
buiten Flevoland	202	20%
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	0	0%
alleenstaand zonder kind(eren)	586	55%
alleenstaand met kind(eren)	268	25%
met partner zonder kind(eren)	80	8%
met partner en kind(eren)	130	12%
anders	0	0%

Het Leger des Heils is een landelijke instelling voor maatschappelijke opvang. In Flevoland zijn verschillende afdelingen actief die opvang en woonbegeleiding bieden: Begeleid Wonen Almere, Enkeltje Zelfstandig Lelystad en Zeewolde (jongeren 15-25 jaar), Intensieve Gezinsopvang (multiprobleem gezinnen), Mobiel Preventieteam en Mobiel Schoonmaakteam (bemoeizorg), Nachtopvang Lelystad, Noodopvang Perspectief (24-uurs), Nos Pa Nos (Antilliaanse jongeren), Room4U (jongeren) en Zij aan Zij Lelystad (tiernermoeders). Daarnaast verzorgt het Leger des Heils postadressen.

Het Leger des Heils leverde van deze afdelingen databestanden die tezamen **1 085 unieke personen** bevatten, waarvan er 182 bij meerdere afdelingen voorkomen. Er is veel overlap tussen Postadressen en andere afdelingen. Afgezien daarvan is de verreweg meeste overlap te vinden tussen Noodopvang en Nachtopvang (35). Daarnaast komen klanten van Enkeltje Zelfstandig (22) en Begeleid Wonen (13) vaak ook voor in registraties van verschillende andere afdelingen.

Ruim een derde van de klanten van het Leger des Heils is vrouw. Vrijwel alle leeftijden zijn vertegenwoordigd; de gemiddelde leeftijd is 35 jaar. Bijna de helft is al-

lochtoon. Vooral Surinamers vormen een grote allochtone groep. Ruim de helft van de klanten is afkomstig uit Almere, een zevende uit Lelystad en een vijfde van buiten

de provincie. Acht op de tien zijn alleenstaand of alleenstaande ouders met kind(eren). Eén op de acht leeft met partner en eventuele kinderen.

Gegevens met betrekking tot opleiding en bron van inkomsten zijn incompleet. Woonsituatie voorafgaand aan instroom bij het Leger des Heils wordt niet geregistreerd.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (37%) duurden gemiddeld bijna 8 maanden (0-1430 dagen, gem. 230). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (63%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 9 maanden (1-1996 dagen, gem. 263).

Geregistreeerde problematiek		
verslaafd	141	13%
<i>alcohol</i>	55	5%
<i>harddrugs</i>	47	4%
<i>softdrugs</i>	69	6%
dak- en thuisloos	1 084	100%
<i>feitelijk</i>	236	22%
<i>residentieel</i>	264	24%
<i>dreigend</i>	117	11%
<i>zwerfjongere</i>	252	23%
slachtoffer huiselijk geweld	15	1%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	122	11%

Alle klanten van het Leger des Heils zijn dak- of thuisloos. Klanten van Nachtopvang aangemerkt als feitelijk dakloos (≥ 25 jaar) of zwerfjongere (< 25 jaar), tenzij informatie over huisvesting duidelijk anders aangaf. Klanten van alle afdelingen die woonbegeleiding bieden zijn als residentieel dakloos of zwerfjongere aangemerkt. Dat geldt ook voor klanten van Noodop-

vang, met uitzondering van enkele feitelijk daklozen die daar in crisisopvang zaten. Klanten van Mobiel Preventieteam en Mobiel Schoonmaakteam, alsmede enkele klanten van Nachtopvang en Postadressen die over huisvesting beschikken, zijn als dreigend dakloos aangemerkt.

Bij ruim één op de acht personen in het bestand van het Leger des Heils is verslaving geregistreerd. Harddrugs, softdrugs en alcohol komen daarbij ongeveer even vaak voor. Vijftien klanten zijn geregistreerd als slachtoffer van huiselijk geweld. Eén op de tien heeft schulden.

Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland

Geslacht		
man	17	33%
vrouw	34	67%
Leeftijd		
jonger dan 20	9	18%
20 t/m 29	10	20%
30 t/m 39	11	22%
40 t/m 49	12	25%
50 t/m 59	6	12%
60 en ouder	1	2%
Etniciteit		
Nederlands	39	81%
Surinaams	3	6%
Antilliaans	1	2%
Turks	0	0%
Marokkaans	2	4%
overig westers	3	6%
overig niet-westers	0	0%
Gemeente		
Almere	0	0%
Lelystad	30	59%
Dronten	7	14%
Noordoostpolder	0	0%
Urk	0	0%
Zeewolde	14	28%
buiten Flevoland	0	0%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland is een instelling voor algemeen maatschappelijk werk in de gemeenten Lelystad, Dronten en Zeewolde. Per jaar bezoeken duizenden mensen de sociaal raadslieden van het maatschappelijk werk. De instelling heeft gegevens aangeleverd van klanten waarbij verslaving, dak- en thuisloosheid en/of huiselijk geweld was geregistreerd.

Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland leverde een bestand met **51 unieke personen**. Er zijn geen dubbeltellingen.

De meerderheid is vrouw en autochtoon Nederlands. De gemiddelde leeftijd is 33 jaar. De klanten zijn afkomstig uit de gemeenten waar de instantie actief is: Lelystad, Dronten en Zeewolde.

Gegevens met betrekking tot inkomen en samenstelling van het huishouden zijn incompleet. Opleiding en woonsituatie worden niet geregistreerd.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (63%) duurden gemiddeld ruim 8 maanden (13-1527 dagen, gem. 250). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (37%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 5 maanden (8-567 dagen, gem. 144).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	19	37%
<i>alcohol</i>	10	20%
<i>harddrugs</i>	5	10%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	7	14%
<i>feitelijk</i>	5	10%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	2	4%
slachtoffer huiselijk geweld	25	49%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

Vanwege de selectie door de instelling zijn alle personen in het bestand verslaafd, dak of thuisloos en/of slachtoffer van huiselijk geweld. Ruim één op de drie klanten in het bestand is verslaafd aan alcohol of harddrugs. Wat betreft dak- en thuisloosheid wordt bij Maatschappelijke Dienstverlening alleen feitelijke dakloosheid geregistreerd. Eén op de tien klanten is feitelijk

dakloos (≥ 25 jaar) en twee klanten zijn zwerfjongeren (< 25 jaar). Ongeveer de helft van de klanten in het bestand is geselecteerd wegens huiselijk geweld. Er is geen informatie geleverd over geregisteerde schulden.

Meerkanten

Geslacht		
man	353	67%
vrouw	173	33%
Leeftijd		
jonger dan 20	11	2%
20 t/m 29	115	22%
30 t/m 39	106	20%
40 t/m 49	150	29%
50 t/m 59	108	21%
60 en ouder	36	7%
Etniciteit		
Nederlands	512	98%
Surinaams	4	1%
Antilliaans	2	0%
Turks	0	0%
Marokkaans	0	0%
overig westers	3	1%
overig niet-westers	3	1%
Gemeente		
Almere	277	53%
Lelystad	124	24%
Dronten	47	9%
Noordoostpolder	39	7%
Urk	10	2%
Zeewolde	27	5%
buiten Flevoland	2	0%
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Meerkanten is een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (ggz) op de Veluwe en in Flevoland. Zij biedt behandeling en begeleiding aan personen met psychische en psychiatrische problemen (Meerzicht) en verslavingsproblematiek (Centrum Verslavingszorg Flevoland).

Meerkanten leverde een databestand met **526 unieke personen** met verslavingsproblematiek die in Flevoland in behandeling waren (afdeling volwassenen). Daaronder zijn 34 klanten die in 2008 waren uitgeschreven en datzelfde jaar opnieuw ingestroomd.

Tweederde van de geregistreerde klanten is man. De leeftijd varieert van 18 tot 78 jaar, met een gemiddelde van 41 jaar. Vrijwel alle klanten zijn autochtoon Nederlands en ze zijn vrijwel allemaal afkomstig uit de provincie. De helft komt uit Almere en een kwart uit Lelystad.

Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling huishouden ontbreken of zijn incompleet.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (47%) duurden gemiddeld bijna een jaar (0-2277 dagen, gem. 326). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (53%) duurden op dat moment gemiddeld ruim anderhalf jaar (13-3639 dagen, gem. 575).

Geregistreerde problematiek		
verslaafd	526	100%
<i>alcohol</i>	358	68%
<i>harddrugs</i>	89	17%
<i>softdrugs</i>	69	13%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	162	31%

Vanwege de selectie door de instelling zijn alle personen in het bestand verslaafd. In twee op de drie gevallen gaat het om alcoholverslaving. Harddrug- en softdrugverslaving ontlopen elkaar niet veel. Afgezien van de algemene categorieën 'woonproblemen' en 'problemen gebonden aan de sociale omgeving', worden dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld niet specifiek

geregistreerd. Bijna één op de drie klanten in het bestand heeft schulden.

Openbaar Ministerie

Geslacht		
man	230	89%
vrouw	27	11%
Leeftijd		
jonger dan 20	12	5%
20 t/m 29	66	26%
30 t/m 39	67	26%
40 t/m 49	71	28%
50 t/m 59	27	11%
60 en ouder	13	5%
Etniciteit		
Nederlands	144	56%
Surinaams	41	16%
Antilliaans	24	9%
Turks	6	2%
Marokkaans	10	4%
overig westers	9	4%
overig niet-westers	23	9%
Gemeente		
Almere	118	48%
Lelystad	21	21%
Dronten	8	3%
Noordoostpolder	11	5%
Urk	5	2%
Zeewolde	9	4%
buiten Flevoland	44	18%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		<i>n.g.</i>
alleenstaand zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
alleenstaand met kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner en kind(eren)		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>

Het Openbaar Ministerie zorgt ervoor dat strafbare feiten worden opgespoord, vervolgd en voor een strafrechter gebracht. Het OM houdt ook toezicht op de goede uitvoering van het vonnis.

Het Openbaar Ministerie leverde een databestand met **257 unieke personen** die verdachte werden van het plegen van huiselijk geweld, waarvan er 12 bij twee of drie zaken waren betrokken.

Het merendeel van de (verdachte) plegers van huiselijk geweld in de registratie van het Openbaar Ministerie is man; één op de tien is vrouw. De gemiddelde leeftijd is 37 jaar. Iets meer dan de helft is autochtoon Nederlands. Van de allochtone groepen, is die van de Surinamers het grootst, gevolgd door Antillianen. Ongeveer de helft komt uit Almere, een vijfde uit Lelystad, en ruim één op de zes van buiten de provincie.

Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling huishouden worden niet geregistreerd.

De in 2008 afgeronde trajecten (65%) duurden gemiddeld ruim 7 maanden (0-1365 dagen, gem. 227). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (35%) duurden op dat moment gemiddeld ruim 4 maanden (1-706 dagen, gem. 130).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	257	100%
schulden	0	0%

Vanwege de selectie door de instelling zijn alle personen in het bestand (verdachte) plegers van huiselijk geweld. Verdere problematiek (verslaving, dak- en thuisloosheid, slachtofferschap van huiselijk geweld en schulden) wordt door het Openbaar Ministerie niet geregistreerd.

Politie

Geslacht		
man	990	45%
vrouw	1 189	55%
Leeftijd		
jonger dan 20	322	15%
20 t/m 29	573	26%
30 t/m 39	568	26%
40 t/m 49	484	22%
50 t/m 59	168	8%
60 en ouder	67	3%
Etniciteit		
Nederlands	1 454	67%
Surinaams	230	11%
Antilliaans	93	4%
Turks	38	2%
Marokkaans	78	4%
overig westers	92	4%
overig niet-westers	199	9%
Gemeente		
Almere	1 127	52%
Lelystad	440	20%
Dronten	114	5%
Noordoostpolder	137	6%
Urk	28	1%
Zeewolde	58	3%
buiten Flevoland	256	12%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		<i>n.g.</i>
alleenstaand zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
alleenstaand met kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner en kind(eren)		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>

Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling huishouden worden niet geregistreerd.

De Politie Flevoland leverde een databestand van meldingen of aangiften waarbij de verbalisant de projectcode huiselijk geweld heeft toegewezen. De meldingen zijn in de provincie Flevoland gedaan; de incidenten kunnen ook buiten de provincie hebben plaatsgevonden. Incidenten die in Flevoland plaatsvonden, maar waarvan buiten de provincie melding is gemaakt, vallen onder een ander politiecorps en vallen daarmee buiten de selectie.

De Politie Flevoland leverde een databestand met **2 186 unieke personen** die betrokken waren bij incidenten van huiselijk geweld, waarvan 284 bij meerdere zaken waren betrokken, of waarbij er meerdere incidenten binnen één zaak waren geregistreerd.

Een kleine meerderheid is vrouw. De leeftijd varieert van 0 tot 81; de gemiddelde leeftijd is 33 jaar. Tweederde is autochtoon Nederlands. Surinamers vormen de grootste allochtone groep. Ruim de helft is afkomstig uit Almere, een vijfde uit Lelystad en een achtste van buiten Flevoland.

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	1 501	69%
pleger huiselijk geweld	745	34%
schulden	0	0%

De geregisteerde personen zijn aangeduid als melder, aangever, benadeelde, slachtoffer of verdachte. Dubbelrollen zijn mogelijk. Alle personen die als melder, aangever, benadeelde en/of slachtoffer staan geregistreerd zijn aangemerkt als slachtoffer van huiselijk geweld. Tot de (verdachte) plegers worden de personen gerekend die als verdachte staan geregistreerd. Ruim

tweederde van de geregisteerde personen is slachtoffer en ruim eenderde is (verdachte) pleger van huiselijk geweld. Er is een kleine overlap tussen beide groepen. Overige problematiek (verslaving, dak- en thuisloosheid, schulden) wordt niet geregistreerd.

Reclassering

Geslacht		
man	104	94%
vrouw	7	6%
Leeftijd		
jonger dan 20	4	4%
20 t/m 29	28	25%
30 t/m 39	28	25%
40 t/m 49	40	36%
50 t/m 59	9	8%
60 en ouder	2	2%
Etniciteit		
Nederlands	53	48%
Surinaams	26	23%
Antilliaans	11	10%
Turks	6	5%
Marokkaans	1	1%
overig westers	3	3%
overig niet-westers	11	10%
Gemeente		
Almere		~
Lelystad		~
Dronten		~
Noordoostpolder		~
Urk		~
Zeewolde		~
buiten Flevoland		~
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen	3	3%
loondienst	74	77%
uitkering	16	17%
anders	4	4%
Woonsituatie		
ouderlijk huis	21	20%
zelfstandig	74	70%
opvang en begeleiding	2	2%
institutioneel	9	9%
dakloos	0	0%
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	21	20%
alleenstaand zonder kind(eren)	15	15%
alleenstaand met kind(eren)	0	0%
met partner zonder kind(eren)	20	19%
met partner en kind(eren)	45	44%
anders	2	2%

De reclassering begeleidt mensen die een strafbaar feit hebben gepleegd of daarvan worden verdacht.

Reclassering Flevoland leverde een databestand van **111 unieke personen** die worden begeleid wegens het plegen van huiselijk geweld. Er zijn geen dubbeltellingen.

De ruime meerderheid van de geregistreerde (verdachte) plegers is man. De leeftijd varieert van 18 tot en met 67 jaar (gemiddeld 37). Een kleine meerderheid is allochtoon, waarbij Surinamers en Antilliaanen de grootste groepen vormen. Driekwart heeft inkomsten uit loondienst of eigen bedrijf. Ruim tweederde woont zelfstandig. De overigen wonen meestal nog thuis bij hun ouders.

Informatie over gemeente van herkomst is niet geleverd. Gegevens met betrekking tot opleiding zijn incompleet.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (19%) duurden gemiddeld bijna 7 maanden (57-456 dagen, gem. 207). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (71%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 1 jaar (34-1380 dagen, gem. 352).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	26	23%
<i>alcohol</i>	15	14%
<i>harddrugs</i>	4	4%
<i>softdrugs</i>	15	14%
dak- en thuisloos	3	3%
<i>feitelijk</i>	1	1%
<i>residentieel</i>	2	2%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	111	100%
schulden	50	45%

Bij ongeveer een kwart van de geselecteerde klanten van Reclassering is verslaving geregistreerd. Vooral alcohol- en cannabisverslaving komen voor. Drie klanten staan geregistreerd als zijnde feitelijk of residentieel dakloos. Vanwege de selectie van de instantie zijn alle klanten geregistreerd als (verdachte) pleger van huiselijk geweld. Slachtofferschap van huiselijk geweld

wordt niet geregistreerd. Bijna de helft heeft schulden.

Rehoboth

Geslacht		
man	33	100%
vrouw	0	0%
Leeftijd		
jonger dan 20	0	0%
20 t/m 29	6	18%
30 t/m 39	8	24%
40 t/m 49	8	24%
50 t/m 59	10	30%
60 en ouder	1	3%
Etniciteit		
Nederlands	28	88%
Surinaams	0	0%
Antilliaans	1	3%
Turks	1	3%
Marokkaans	0	0%
overig westers	2	6%
overig niet-westers	0	0%
Gemeente		
Almere	0	0%
Lelystad	4	13%
Dronten	2	6%
Noordoostpolder	9	28%
Urk	2	6%
Zeewolde	0	0%
buiten Flevoland	15	47%
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen	2	6%
loondienst	11	33%
uitkering	19	58%
anders	1	3%
Woonsituatie		
ouderlijk huis	0	0%
zelfstandig	6	18%
opvang en begeleiding	0	0%
institutioneel	1	3%
dakloos	26	89%
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Stichting Rehoboth is een instelling voor maatschappelijke opvang in Emmeloord. Wij hebben de registratie ontvangen van het Begeleidingcentrum voor dak- en thuislozen, dat onderdak biedt aan dak- en thuislozen vanaf 18 jaar.

Rehoboth leverde een databestand met **33 unieke personen**. Er zijn geen dubbeltellingen.

Alle klanten van 2008 zijn mannen. Er zijn relatief veel klanten van middelbare leeftijd; de gemiddelde leeftijd bedraagt 41 jaar. De meesten zijn autochtoon Nederlands. Ruim een kwart van de klanten is afkomstig uit de Noordoostpolder, waar het sociaal pension gevestigd is. Bijna de helft komt van buiten de provincie. Ruim de helft leeft van een uitkering, hoewel een derde wel eigen inkomsten heeft. Bij instroom in de instelling waren de meesten dakloos, sommigen kwamen vanuit een zelfstandige woonsituatie (uithuiszetting).

Gegevens met betrekking tot opleiding en samenstelling huishouden ontbreken of zijn incompleet.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (51%) duurden gemiddeld ongeveer 5 maanden (19-651 dagen, gem. 155). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (71%) duurden op dat moment gemiddeld een half jaar (3-378 dagen, gem. 194).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	25	76%
<i>alcohol</i>	12	36%
<i>harddrugs</i>	6	18%
<i>softdrugs</i>	5	15%
dak- en thuisloos	33	100%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	29	88%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	4	12%
slachtoffer huiselijk geweld	19	58%
pleger huiselijk geweld	1	3%
schulden	28	85%

Driekwart van de klanten van Rehoboth staat geregistreerd als zijnde verslaafd. Alcoholverslaving komt het vaakst voor. Alle klanten zijn aangemerkt als residentieel dakloos (≥ 25 jaar) of zwerfjongere (< 25 jaar). Ruim de helft is slachtoffer van huiselijk geweld en één tevens als pleger. De meerderheid heeft schulden.

De Meregaard

Geslacht		
man	224	45%
vrouw	277	55%
Leeftijd		
jonger dan 20	20	4%
20 t/m 29	133	27%
30 t/m 39	132	26%
40 t/m 49	104	21%
50 t/m 59	71	14%
60 en ouder	41	8%
Etniciteit		
Nederlands	301	68%
Surinaams	39	9%
Antilliaans	16	4%
Turks	9	2%
Marokkaans	13	3%
overig westers	31	7%
overig niet-westers	34	8%
Gemeente		
Almere		~
Lelystad		~
Dronten		~
Noordoostpolder		~
Urk		~
Zeewolde		~
buiten Flevoland		~
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen		<i>n.g.</i>
loondienst		<i>n.g.</i>
uitkering		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>
Woonsituatie		
ouderlijk huis	47	11%
zelfstandig	362	83%
opvang en begeleiding	16	4%
institutioneel	0	0%
dakloos	10	2%
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		<i>n.g.</i>
alleenstaand zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
alleenstaand met kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner zonder kind(eren)		<i>n.g.</i>
met partner en kind(eren)		<i>n.g.</i>
anders		<i>n.g.</i>

De Meregaard (onderdeel van de Symfora groep) is een instelling voor geestelijke gezondheidszorg (ggz) in Almere die ambulante behandeling, klinische opname en deeltijdbehandeling biedt. De Meregaard maakte uit haar cliëntregistratie een selectie van klanten in de volwassenen en ouderen psychiatrie met geregistreerde problematiek op het gebied van verslaving, wonen, misbruik en verwaarlozing (huishoudelijk geweld) of financiën.

De Meregaard leverde een databestand met **501 unieke personen**, waarvan er 9 twee of drie maal voorkwamen. Deze personen zijn in 2008 uitgeschreven en datzelfde jaar weer opnieuw ingestroomd.

Een kleine meerderheid van de geregistreerde personen is vrouw. Er zijn enkele minderjarigen (16/17 jaar) en enkele hoogbejaarden (tot 92 jaar), daartussen komen alle leeftijden voor. De gemiddelde leeftijd is 39 jaar. Tweederde is autochtoon Nederlands. De meeste klanten wonen zelfstandig; anderen vooral nog bij hun ouders thuis.

Gegevens met betrekking opleiding, bron van inkomsten en samenstelling huishouden niet geregistreerd. Woonplaats is niet geleverd.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (47%) duurden gemiddeld ongeveer 9 maanden (0-3637 dagen, gem. 276). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (53%) duurden op dat moment gemiddeld bijna 3 jaar (1-6703 dagen, gem. 1027).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	85	17%
<i>alcohol</i>	56	11%
<i>harddrugs</i>	12	2%
<i>softdrugs</i>	16	3%
dak- en thuisloos	49	10%
<i>feitelijk</i>	9	2%
<i>residentieel</i>	8	2%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	7	1%
slachtoffer huiselijk geweld	70	14%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	73	15%

Eén op de zes klanten in de geleverde registratie is verslaafd, meestal aan alcohol. Eén op de tien is geregistreerd als zijnde dak- of thuisloos. Het is echter niet altijd duidelijk of het hier feitelijke of residentiële dakloosheid betreft. Eén op de zeven is geregistreerd als slachtoffer van huiselijk geweld. Ongeveer een zelfde aandeel heeft schulden.

Tactus

Geslacht		
man	743	78%
vrouw	21	22%
Leeftijd		
jonger dan 20	160	17%
20 t/m 29	184	19%
30 t/m 39	195	20%
40 t/m 49	224	23%
50 t/m 59	153	16%
60 en ouder	40	4%
Etniciteit		
Nederlands	701	74%
Surinaams	73	8%
Antilliaans	29	3%
Turks	12	1%
Marokkaans	20	2%
overig westers	46	5%
overig niet-westers	68	7%
Gemeente		
Almere	510	53%
Lelystad	299	31%
Dronten	38	4%
Noordoostpolder	72	8%
Urk	18	2%
Zeewolde	19	2%
buiten Flevoland	0	0%
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

Tactus is een instelling voor verslavingszorg in Oost-Nederland en Flevoland. In Flevoland biedt Tactus ambulante verslavingszorg aan mensen met alcohol-, drugs- en gokproblemen, of andere vormen van verslaving.

Tactus leverde een databestand met **956 unieke personen**, waarvan er 33 meermaals voorkomen in het bestand. Deze personen zijn in 2008 uitgeschreven en datzelfde jaar opnieuw ingestroomd.

Een kleine kwart van de geregistreeerde klanten is vrouw. De leeftijd varieert van 11 tot 79 jaar, met een gemiddelde van 36 jaar. Een kwart is allochtoon met Surinamers als grootste groep. Iets meer dan de helft is afkomstig uit Almere en een kleine derde uit Lelystad. Er zijn geen klanten van buiten de provincie.

Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling van het huishouden zijn incompleet.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (49%) duurden gemiddeld bijna 7 maanden (1-2520 dagen, gem. 206). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (51%) duurden op dat moment gemiddeld meer dan 1½ jaar (1-2556 dagen, gem. 619).

Geregistreerde problematiek		
verslaafd	746	78%
<i>alcohol</i>	266	28%
<i>harddrugs</i>	258	27%
<i>softdrugs</i>	181	19%
dak- en thuisloos	60	6%
<i>feitelijk</i>	13	1%
<i>residentieel</i>	18	2%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	26	3%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

Hoewel Tactus een instelling voor verslavingszorg is, is bij een kwart van de klanten in het databestand géén verslaving geregistreerd. Daar waar dat wel het geval is, betreft het even vaak alcohol- als harddrugverslaving. Bij bijna één op de vijf gaat het om cannabisverslaving. Dak- en thuisloosheid is bij minder dan tien procent geregistreerd. In ongeveer de helft van deze

gevallen gaat het om zwerfjongeren. Huiselijk geweld en schulden worden bij Tactus niet geregistreerd.

Tikvah

Geslacht		
man	9	27%
vrouw	24	73%
Leeftijd		
jonger dan 20	4	12%
20 t/m 29	24	73%
30 t/m 39	4	12%
40 t/m 49	1	3%
50 t/m 59	0	0%
60 en ouder	0	0%
Etniciteit		
Nederlands	27	82%
Surinaams	2	6%
Antilliaans	0	0%
Turks	0	0%
Marokkaans	1	3%
overig westers	1	3%
overig niet-westers	2	6%
Gemeente		
Almere	1	3%
Lelystad	32	97%
Dronten	0	0%
Noordoostpolder	0	0%
Urk	0	0%
Zeewolde	0	0%
buiten Flevoland	0	0%
Opleiding		
laag	20	74%
midden	7	26%
hoog	0	0%
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis	0	0%
zelfstandig	18	55%
opvang en begeleiding	15	46%
institutioneel	0	0%
dakloos	0	0%
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	1	3%
alleenstaand zonder kind(eren)	18	60%
alleenstaand met kind(eren)	10	33%
met partner zonder kind(eren)	0	0%
met partner en kind(eren)	1	3%
anders	0	0%

Tikvah biedt ambulante hulpverlening en woonbegeleiding aan jongeren en jongvolwassenen vanaf 18 jaar, die om verschillende redenen nog niet in staat zijn om zelfstandig te kunnen wonen.

Tikvah leverde een databestand met **33 unieke personen**. Er zijn geen dubbeltellingen.

Bijna driekwart van de klanten is vrouw. Het betreft vooral twintigers; de gemiddelde leeftijd is 25 jaar. Het merendeel is autochtoon Nederlands. Op één na zijn alle klanten afkomstig uit Lelystad (waar Tikvah is gevestigd). Het opleidingsniveau is over het algemeen laag. De woonsituatie is afhankelijk van de afdeling: ambulante hulpverlening woont zelfstandig, woonbegeleiding woont in opvang. Zes op de tien klanten is alleenstaand en een derde is alleenstaande moeder.

Gegevens met betrekking tot bron van inkomsten zijn incompleet.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (52%) duurden gemiddeld bijna een jaar (61-988 dagen, gem. 343). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (48%) duurden op dat moment gemiddeld ongeveer 1½ jaar (34-1381 dagen, gem. 536).

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	7	21%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	1	3%
<i>softdrugs</i>	7	21%
dak- en thuisloos	33	100%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	3	9%
<i>dreigend</i>	18	55%
<i>zwerfjongere</i>	12	36%
slachtoffer huiselijk geweld	7	21%
pleger huiselijk geweld	1	3%
schulden	18	55%

Eén op de vijf klanten staat geregistreerd als zijnde cannabisverslaafd; een enkeling tevens als harddrugverslaafd. Klanten van Tikvah woonbegeleiding zijn als residentieel dakloos (≥ 25 jaar), of zwerfjongere (< 25 jaar) aangemerkt. Klanten die ambulante hulpverlening ontvangen zijn als dreigend dakloze aangemerkt. Alle klanten in de registratie van Tikvah zijn daarmee dak- en

thuisloos. Een vijfde is slachtoffer van huiselijk geweld. Eén klant is een (vermoedelijke) pleger. Ruim de helft heeft schulden.

Vangnet & Advies

Geslacht		
man	448	46%
vrouw	519	54%
Leeftijd		
jonger dan 20	23	2%
20 t/m 29	165	17%
30 t/m 39	227	24%
40 t/m 49	211	22%
50 t/m 59	153	16%
60 en ouder	180	19%
Etniciteit		
Nederlands		<i>n.g.</i>
Surinaams		<i>n.g.</i>
Antilliaans		<i>n.g.</i>
Turks		<i>n.g.</i>
Marokkaans		<i>n.g.</i>
overig westers		<i>n.g.</i>
overig niet-westers		<i>n.g.</i>
Gemeente		
Almere	550	56%
Lelystad	180	18%
Dronten	69	7%
Noordoostpolder	126	13%
Urk	5	1%
Zeewolde	47	5%
buiten Flevoland	0	0%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis	1	0%
zelfstandig	782	90%
opvang en begeleiding	0	0%
institutioneel	0	0%
dakloos	83	10%
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	1	0%
alleenstaand zonder kind(eren)	452	49%
alleenstaand met kind(eren)	236	26%
met partner zonder kind(eren)	77	8%
met partner en kind(eren)	150	16%
anders	0	0%

Bij Vangnet & Advies (GGD) kunnen politie, huisarts, wooncorporatie, maatschappelijk werk, of andere professionals melding maken van personen of gezinnen die volledig vastlopen.

Vangnet & Advies leverde een databestand met **977 unieke personen**, waarvan er 75 meermaals voorkomen in het bestand.

Vrouwen zijn licht in de meerderheid. De gemiddelde leeftijd ligt relatief hoog op 45 jaar. Zestigplussers vormen een vijfde van het klantenbestand. Bijna één op de zes is afkomstig uit Almere, bijna één op de vijf uit Lelystad en ongeveer één op de acht uit de Noordoostpolder. Het merendeel woont zelfstandig; de meeste anderen zijn dakloos. De helft is alleenstaand en een kwart betreft eenoudergezinnen.

Gegevens met betrekking tot bron van inkomsten zijn incompleet. Etniciteit en opleidingsniveau worden niet geregistreerd.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (78%) duurden gemiddeld ongeveer 2½ maand (0-823 dagen, gem. 79). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (22%) duurden op dat moment gemiddeld ongeveer 4½ maand (0-931 dagen, gem. 130).

Geregistreerde problematiek		
verslaafd	127	13%
<i>alcohol</i>	35	4%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	345	35%
<i>feitelijk</i>	82	8%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	250	26%
<i>zwerfjongere</i>	12	1%
slachtoffer huiselijk geweld	54	6%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	465	48%

Circa één op de acht personen staat bij Vangnet & Advies geregistreerd als verslaafd. Het middel is meestal niet gespecificeerd. Ruim een derde behoort tot de dak- en thuislozen, waarbij het in de meeste gevallen gaat om dreigende dakloosheid. Het aandeel slachtoffers van huiselijk geweld bedraagt 6%. Bijna de helft heeft schulden.

De Waag

Geslacht		
man	540	85%
vrouw	97	15%
Leeftijd		
jonger dan 20	205	32%
20 t/m 29	144	23%
30 t/m 39	133	21%
40 t/m 49	106	17%
50 t/m 59	41	6%
60 en ouder	8	1%
Etniciteit		
Nederlands	457	78%
Surinaams	55	9%
Antilliaans	26	4%
Turks	4	1%
Marokkaans	10	2%
overig westers	13	2%
overig niet-westers	24	4%
Gemeente		
Almere	359	58%
Lelystad	130	21%
Dronten	20	3%
Noordoostpolder	27	4%
Urk	3	1%
Zeewolde	12	2%
buiten Flevoland	67	11%
Opleiding		
laag		~
midden		~
hoog		~
Inkomen		
geen		~
loondienst		~
uitkering		~
anders		~
Woonsituatie		
ouderlijk huis		~
zelfstandig		~
opvang en begeleiding		~
institutioneel		~
dakloos		~
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)		~
alleenstaand zonder kind(eren)		~
alleenstaand met kind(eren)		~
met partner zonder kind(eren)		~
met partner en kind(eren)		~
anders		~

De Waag biedt poliklinische forensische psychiatrische hulpverlening aan personen die met politie en justitie in aanraking zijn gekomen.

De Waag leverde een databestand met **637 unieke personen**, waarvan er 4 meermaals voorkomen. Bij deze personen is de behandeling in 2008 afgerond en later dat jaar weer opnieuw opgestart.

Het zijn voornamelijk, maar niet uitsluitend, mannen. Er zijn vijftigplussers en een derde is jonger dan 20 jaar. De gemiddelde leeftijd ligt vergeleken bij andere instanties ook vrij laag op 30 jaar. Ruim driekwart is autochtoon Nederlands en één op de tien Surinaams. De meesten komen uit Almere. Van de rest is de helft afkomstig uit Lelystad.

Gegevens met betrekking tot opleiding, bron van inkomsten, woonsituatie en samenstelling van het huishouden zijn incompleet.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (44%) duurden gemiddeld ruim 8 maanden (0-1527 dagen, gem. 256). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (56%) duurden op dat moment gemiddeld ongeveer 10 maanden (1-2422 dagen, gem. 300).

Geregistreerde problematiek		
verslaafd	169	27%
<i>alcohol</i>	91	14%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	2	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	1	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	1	0%
slachtoffer huiselijk geweld	0	0%
pleger huiselijk geweld	164	26%
schulden	152	24%

Ruim een kwart van alle personen in het bestand van de Waag staat geregistreerd als verslaafd. De helft daarvan is alcoholverslaafd; de andere helft drugverslaafd. Het is niet bekend of het hier om soft- of harddrugs gaat. Twee personen zijn dak- en thuisloos. Een kwart is pleger van huiselijk geweld en ongeveer eenzelfde deel heeft schulden.

Zorggroep Almere

Geslacht		
man	312	23%
vrouw	1 037	77%
Leeftijd		
jonger dan 20	138	10%
20 t/m 29	231	17%
30 t/m 39	354	26%
40 t/m 49	353	26%
50 t/m 59	198	15%
60 en ouder	81	6%
Etniciteit		
Nederlands	755	63%
Surinaams	141	12%
Antilliaans	29	2%
Turks	21	2%
Marokkaans	77	6%
overig westers	48	4%
overig niet-westers	128	11%
Gemeente		
Almere	1 359	100%
Lelystad	1	0%
Dronten	0	0%
Noordoostpolder	0	0%
Urk	0	0%
Zeewolde	0	0%
buiten Flevoland	6	0%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen	32	3%
loondienst	521	45%
uitkering	382	33%
anders	216	19%
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	66	5%
alleenstaand zonder kind(eren)	159	13%
alleenstaand met kind(eren)	295	24%
met partner zonder kind(eren)	132	11%
met partner en kind(eren)	424	35%
anders	136	11%

Zorggroep Almere is een overkoepelende organisatie van eerstelijns gezondheidszorg en ouderenzorg in Almere. Alleen gegevens van de discipline Algemeen Maatschappelijk Werk zijn opgenomen in deze monitor.

Zorggroep Almere leverde een databestand met **1 369 unieke personen**, waarvan er 67 meermaals voorkwamen in het bestand.

Driekwart van de klanten is vrouw. De spreiding in leeftijd is groot, maar het zwaartepunt ligt bij dertigers en veertigers. De gemiddelde leeftijd is 38 jaar. Autochtone Nederlanders en Surinamers vormen de belangrijkste etnische groepen. Een enkeling uitgezonderd, zijn alle klanten afkomstig uit Almere. Bijna de helft heeft een betaalde baan en een derde leeft van een uitkering. Vrijwel alle soorten huishoudens komen voor: alleenstaanden, samenwonenden en één- en tweeoudergezinnen.

Gegevens met betrekking tot opleiding en woonsituatie worden niet geregistreerd.

Er zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar over de duur van de hulpverlenings-trajecten.⁴⁶

Geregisteerde problematiek		
verslaafd	23	2%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	60	4%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	164	12%

Verslaving is geregistreerd bij een paar procent van de klanten; het middel is daarbij niet gespecificeerd. Slachtofferschap van huiselijk geweld komt wat vaker voor in de registratie. Eén op de acht klanten van Zorggroep Almere heeft schulden. Dak- en thuisloosheid en daderschap van huiselijk geweld wordt niet specifiek geregistreerd.

⁴⁶ Dag en maand van in- en/of uitstroomdatum lijkt veelvuldig te zijn verwisseld. Hierin is echter geen structuur te ontdekken, zodat correctie onmogelijk is.

Zorggroep Oude en Nieuwe Land

Geslacht		
man	1	17%
vrouw	5	83%
Leeftijd		
jonger dan 20	2	40%
20 t/m 29	0	0%
30 t/m 39	0	0%
40 t/m 49	2	40%
50 t/m 59	0	0%
60 en ouder	1	20%
Etniciteit		
Nederlands	6	100%
Surinaams	0	0%
Antilliaans	0	0%
Turks	0	0%
Marokkaans	0	0%
overig westers	0	0%
overig niet-westers	0	0%
Gemeente		
Almere	0	0%
Lelystad	0	0%
Dronten	0	0%
Noordoostpolder	4	67%
Urk	2	33%
Zeewolde	0	0%
buiten Flevoland	0	0%
Opleiding		
laag		<i>n.g.</i>
midden		<i>n.g.</i>
hoog		<i>n.g.</i>
Inkomen		
geen	1	20%
loondienst	1	20%
uitkering	0	0%
anders	3	60%
Woonsituatie		
ouderlijk huis		<i>n.g.</i>
zelfstandig		<i>n.g.</i>
opvang en begeleiding		<i>n.g.</i>
institutioneel		<i>n.g.</i>
dakloos		<i>n.g.</i>
Samenstelling huishouden		
met ouder(s)/verzorger(s)	0	0%
alleenstaand zonder kind(eren)	0	0%
alleenstaand met kind(eren)	2	33%
met partner zonder kind(eren)	0	0%
met partner en kind(eren)	3	50%
anders	1	17%

Zorggroep Oude en Nieuwe Land is een organisatie in de Noordoostpolder en Urk. Naast onder andere mantelzorgondersteuning en huishulp, maakt ook het Algemeen Maatschappelijk Werk deel uit van deze organisatie.

Zorggroep Oude en Nieuwe Land leverde een databestand met **6 unieke personen**, waarbij sprake was van huiselijk geweld. Er zijn geen dubbeltellingen.

Op één na zijn de geselecteerde personen vrouw. De leeftijd varieert van 14 tot 67 jaar. Alle klanten zijn autochtoon Nederlands en afkomstig uit de Noordoostpolder en Urk. Het gaat meestal om gezinnen met één of twee ouders. De helft leeft van een uitkering. Ruim driekwart woont zelfstandig; vaak met partner en/of kinderen.

Gegevens met betrekking tot opleiding en woonsituatie worden niet geregistreerd.

De in 2008 afgeronde hulpverleningstrajecten (33%) duurden gemiddeld ruim 8 maanden (13-1527 dagen, gem. 250). De aan het eind van het jaar nog lopende trajecten (67%) duurden op dat moment gemiddeld meer dan een jaar (16-917 dagen, gem. 448).

Geregistreerde problematiek		
verslaafd	0	0%
<i>alcohol</i>	0	0%
<i>harddrugs</i>	0	0%
<i>softdrugs</i>	0	0%
dak- en thuisloos	0	0%
<i>feitelijk</i>	0	0%
<i>residentieel</i>	0	0%
<i>dreigend</i>	0	0%
<i>zwerfjongere</i>	0	0%
slachtoffer huiselijk geweld	6	100%
pleger huiselijk geweld	0	0%
schulden	0	0%

Vanwege de selectie door de instelling zijn alle personen in het bestand slachtoffer van huiselijk geweld. Verslaving, dak- en thuisloosheid en daderschap van huiselijk geweld worden niet geregistreerd. Gegevens over schulden zijn niet geleverd.

Woningcorporaties

De woningcorporaties hebben gegevens aangeleverd over huurachterstanden. Deze hebben geen betrekking op een heel kalenderjaar, maar geven de stand van zaken op een bepaald moment weer (31 december 2008).

Tabel 7.1 **Overzicht huurachterstanden en huisuitzettingen**

	De Alliantie	Centrada	Goede Stede	Ymere	Totaal
Huurachterstanden					
minder dan 1 maand		390			390
1-2 maanden	58	332	578		968
2-3 maanden	37	83	253		373
3-4 maanden	21	38	86		145
4-5 maanden	12	18	45		75
5 of meer maanden	12	20	87		119
Totaal	140	881	1 049	709	2 779
Deurwaarder					
deurwaarder ingeschakeld	134	648	365	623	1 770
gerealiseerde huisuitzettingen	41	35	33	59	168

De Alliantie

De Alliantie bezit een kleine 6 600 wooneenheden in Almere. Hieronder vallen sociale huurwoningen, maar ook koopwoningen en vrije sector huurwoningen. Bij 140 adressen was sprake van een huurachterstand van ten minste een maand. In 2008 is 134 maal een deurwaarder ingeschakeld en hebben 41 huisuitzettingen plaatsgevonden.

Centrada

Centrada beheert circa 8 200 huurwoningen in Lelystad. Bij 491 adressen was sprake van een huurachterstand van ten minste een maand. Daarnaast hadden 390 huurders een achterstand van minder dan een maandhuur. In 2008 is 648 keer een deurwaarder ingeschakeld. Er waren 127 huisuitzettingen gepland, waarvan er 35 (28%) daadwerkelijk zijn uitgevoerd.

Goede Stede

Goede Stede beheert ruim 7 100 huurwoningen in Almere. Bij 1 049 adressen was sprake van een huurachterstand van ten minste een maand. De gemiddelde huurach-

terstand bedroeg 2,1 maanden. In 2008 is 365 maal een deurwaarder ingeschakeld en hebben 33 huisuitzettingen plaatsgevonden.

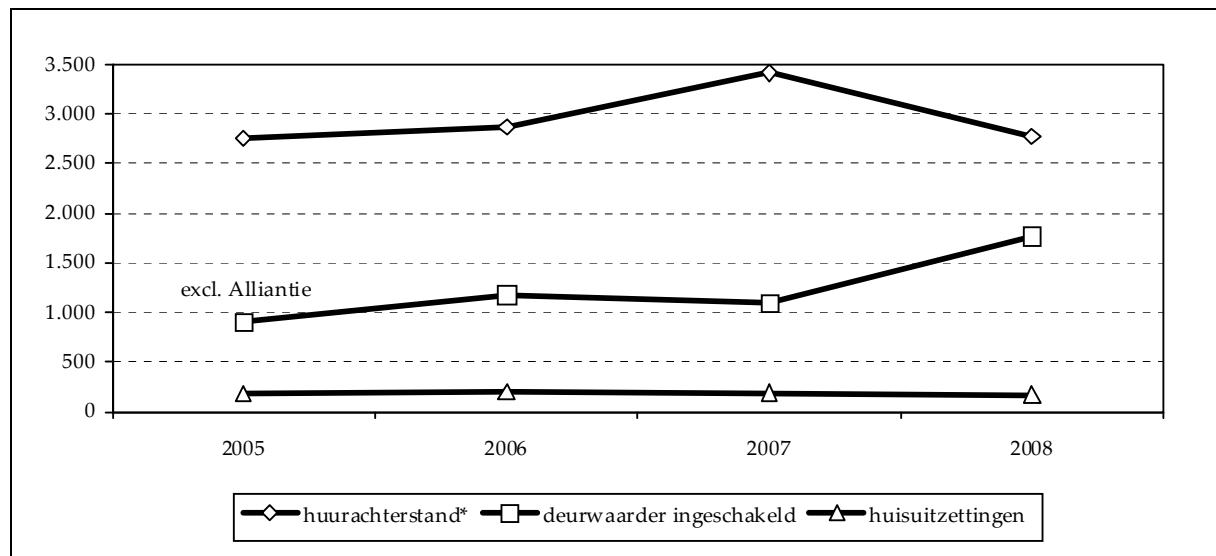
Ymere

Ymere beheert ruim 7 100 huurwoningen in Almere. Bij 709 adressen was sprake van een huurachterstand van gemiddeld 3,1 maandhuren. In 2008 is 623 maal een deurwaarder ingeschakeld en hebben 59 huisuitzettingen plaatsgevonden.

Trends

Hoewel de cijfers niet helemaal vergelijkbaar zijn, lijkt het aantal huurachterstanden tussen 2005 en 2007 licht te zijn toegenomen. Dit kan te maken hebben met een uitbreiding van het huuraanbod. Tussen 2007 en 2008 daalde het aantal huurachterstanden, waarschijnlijk omdat er vaker een incassobureau werd ingeschakeld. Het aantal huisuitzettingen is de laatste jaren redelijk stabiel gebleven.

Figuur 7.2 Huurachterstanden en huisuitzettingen per jaar

* Huurachterstanden van 2007 en 2008 ten minste één maand. Voor 2005 en 2006 gelden wisselende maten.

Eerder verschenen in de Bonger Reeks (www.rozenbergps.com)

Wiet Wijs (2004)

Marije Wouters & Dirk J Korf

Hoe vaker jongeren spijbelen, hoe groter de kans is dat zij (vaak en veel) blowen. Het project Wiet Wijs richt zich op jongeren tussen de 12 en 18 jaar die (tijdelijk) uitvallen in het reguliere voortgezet onderwijs, of na schooltijd een opvangproject volgen. In dit rapport brengen de auteurs verslag uit van een onderzoek naar het cannabisgebruik bij deze jongeren.

ISBN 90 5170 996 X

Cannabis zonder coffeeshop (2004)

Dirk J Korf, Marije Wouters, Ton Nabben & Patrick van Ginkel

Verslag van een onderzoek naar niet-gedoopte cannabisverkoop in tien Nederlandse gemeenten. In Nederland wordt de verkoop van cannabis aan gebruikers onder bepaalde voorwaarden gedoogd in zogenaamde coffeeshops. Coffeeshops zijn echter niet de enige locaties in het land waar consumenten cannabis aanschaffen.

ISBN 90 5170 977 3

Tippelen na de zone (2005)

Dirk J Korf, Erika van Vliet, Jaap Knotter & Marije Wouters

Dit rapport doet verslag van een onderzoek naar straatprostitutie en verborgen prostitutie in Amsterdam na het sluiten van de tippelzone aan de Theemsveg in december 2003.

ISBN 90 5170 075 X

Gif, geweld & geld

(2006)

Jaap Knotter, Marije Wouters & Dirk J Korf

Een exploratief onderzoek naar productafpersing in Nederland. In deze publicatie staat het delict productafpersing centraal. Naast een overzicht van de aard en omvang van het delict in Nederland wordt er ingezoomd op de slachtoffers van productafpersers en de daders.

ISBN 978 90 5170 698 7

Flevomonitor 2005

(2006)

Marije Wouters, Annemieke Benschop & Dirk J Korf

In deze eerste jaargang van de Flevomonitor worden cijfers gepresenteerd over verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld die in 2005 contact hadden met de hulpverleningsinstaties in de provincie Flevoland.

ISBN 978 90 5170 938 2

Stapelen en doorpakken

(2007)

Karin Wesselink, Dirk J Korf & Smail Ettalhaoui

De schrijvers van dit boekje interviewen Marokkaanse studenten, om hen zelf te laten vertellen over hun gezins- en thuissituatie, basisschool, voortgezet onderwijs, omgeving, studiekeuze, studieverloop, leefwereld, problemen met politie en justitie en toekomstverwachtingen. Waarom verlaten sommige Marokkaanse jongeren voortijdig de schoolbanken en studeren anderen juist door?

ISBN 978 90 3610 069 4

Harde aanpak, hete zomer (2007)

Marije Wouters, Dirk J Korf & Bas Kroeske

Een onderzoek naar de ontmanteling van hennepkwekerijen in Nederland. Welk beleid wordt gevoerd en welke actoren zijn daarbij betrokken? En wat is de beschikbaarheid en kwaliteit van informatie over ontmantelingen en geconfisqueerde aantallen hennepplanten?

ISBN 978 90 5170 556 0

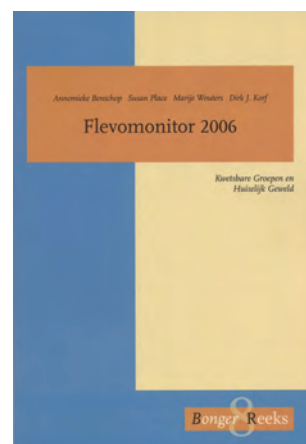

Flevomonitor 2006 (2007)

Annemieke Benschop, Susan Place, Marije Wouters & Dirk J Korf

Naast cijfers over verslaafden, dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld bij de hulpverleningsinstanties in de provincie Flevoland in 2006, bevat deze rapportage ook een verdiepende studie naar dak- en thuislozen.

ISBN 978 90 5170 857 8

Straffen, vrouwen en moraal (2008)

Een selectie uit het werk van prof. Dr. Elisabeth Lissenberg

Uitgegeven ter gelegenheid van haar afscheid als hoogleraar criminologie aan de Universiteit van Amsterdam op vrijdag 15 februari 2008.

ISBN 978 90 5170 772 4

Flevomonitor 2007 (2008)

Annemieke Benschop, Marije Wouters & Dirk J Korf

De Flevomonitor levert jaarlijks cijfers rond de thema's verslaving, dak- en thuisloosheid en huiselijk geweld in de provincie Flevoland. In deze derde jaargang is extra aandacht besteed aan de verslavingshulpverlening.

ISBN 978 90 5170 917 9

Verborgen werelden (2009)

Dirk J Korf, Annemieke Benschop & Jaap Knotter

Jongens die seksueel misbruikt worden en jongensprostitués vormen groepen die grotendeels voor de buitenwacht verborgen blijven. In 'Verborgen werelden' rapporteren we over een intensieve zoektocht naar jongens die werkzaam zijn in de prostitutie en gegevens over seksueel misbruik van minderjarige jongens.

ISBN 978 90 361 0121 9

Coffeeshops in het hart van de stad (2009)

In de gemeentelijke nota Hart van Amsterdam wordt voorgesteld het aantal coffeeshops in het postcodegebied 1012 te halveren door deze - al dan niet gedwongen - te sluiten. In dit onderzoek is bewoners en toeristen in de binnenstad van Amsterdam gevraagd naar hun visie op coffeeshops en de mogelijke sluiting ervan.

ISBN 978 90 3610 135 6